השלטת הזה

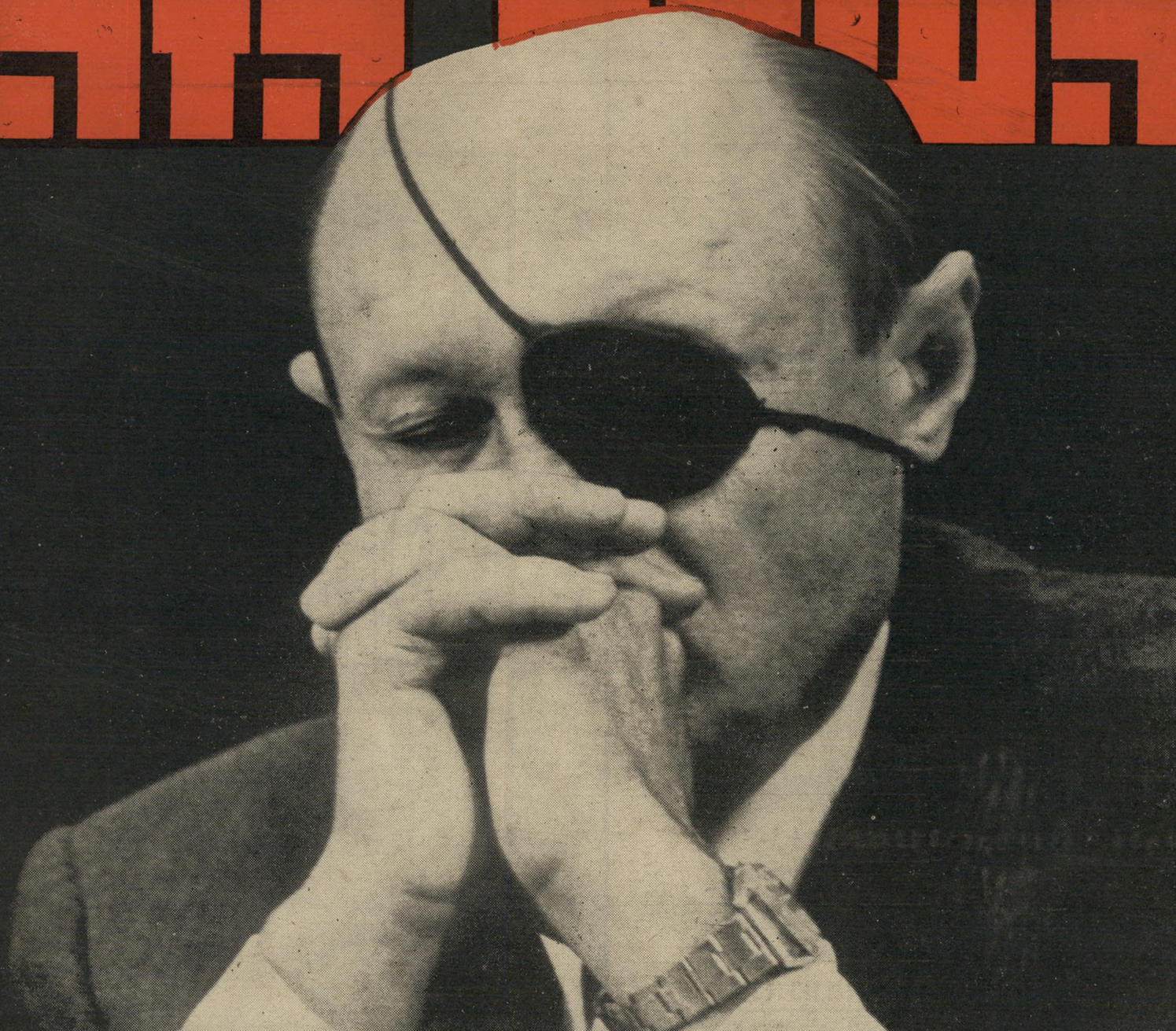

משה דיין מתגרש!

בגלל רומן שנמשך 15 שנה בסתר

דוקא יקי.

מי שעוקב אחרי דרכו של העולם הזה, יודע שיש לשבועון המסויים תכונה שאנו מתגאים בה: אין הוא מכה בחלשים. הוא אוהב להילחם בחזקים, ואינו בועט במי ששוכב על הארץ.

כל מלחמותינו הגדולות בעבר היו נגד בעלי שררה, ששלטו בכיפה. תקפנו את ממלכת חושיסתאן כאשר אבא חושי היה בשיא אונו. תקפנו בחריפות את שר־הביטחון פינחס לבון, כשהיה בדרך לגדולה (תקופת „מהגר־ני", למי שזוכר) אך מיהרנו להגנתו כשהיה מוכה, מושמץ וצפוי למישפט־לינץ'. הכרזנו מלחמה על קבוצת פרס—דיין, כשהתבצרה בשילטון ואיימה על הדמוקרטיה במדינה — אך אספנו את ידינו ממנה כשירדה מנכסיה (זמנית).

בימים אלה, בולטת תכונה זו שוב. עשינו את שלנו בסיקור פרשת אוטוקרס ובהסקת המסקנות המתבקשות ממנה, אך לא ראינו כל צורך

„מעריב" — כותרת על חמשה טורים

„ידיעות אחרונות" — כותרת על חמשה טורים

„דבר" — כותרת על שני טורים

להתנפל על יצחק שובינסקי אישית אחרי שעולמו חרב עליו. מכאן מאמרו של אורי אבנרי על יצחק שובינסקי בגליון האחרון, בו ניסה לתאר את האיש באופן אובייקטיבי, ללא משוא־פנים.

לעומת זאת, אנו עומדים במאבק לגילוי מעשיו של האדם החזק ביותר במדינה — משה דיין. ודווקא כאן מתגלה שיש לעיתונים אחרים במדינה מושגים לגמרי שונים על מה שכדאי ואינו כדאי.

★ עם נורא, עם נושא־פנים

הדבר הוא באמת מוזר.

מי שקורא את עיתוני ישראל, יכול היה לקבל את הרושם שאין דבר טבעי ורגיל יותר מאשר פתיחת תיק של חקירה פלילית על־ידי המישטרה נגד שר בכיר בממשלה, וסגירת תיק זה תוך 24 שעות.

ולראייה: אף עיתון א ח ד במדינת ישראל לא מצא לנכון להקדיש למאורע המוזר, ולהשלכותיו החמורות על שילטון החוק, מאמר ראשי, או אפילו מאמר מערכתי קטן.

מבין בעלי הטורים, רק מעטים העזו להתייחס לעניין זה, ולוא גם בשורות ספורות.

יתר על כן:

ביום השלישי שעבר אירע בכנסת דבר שאין לו תקדים. סגן ראש־הממשלה קם ונאלץ להודות, בתשובה ל־שאלות החד־משמעיות שלא הותירו מקום להתחמקות, שאכן משה דיין עשה שורה של מעשים חמורים בניגוד לחוק.

ושוב: אפשר היה לחשוב שמעשה רגיל ויומיומי הוא ששר בכיר אחד מגלה ששר בכיר שני מפר את החוק — הפרה ש־בגללה הולכים אזרחים פשוטים לבית־הסוהר, ומשלמים קנסות כבדים.

כי מכל העיתונים החשובים, רק אחד — מעריב — מצא לנכון למסור את השאילתה והתשובה במלואה, תחת כותרת מתאימה.

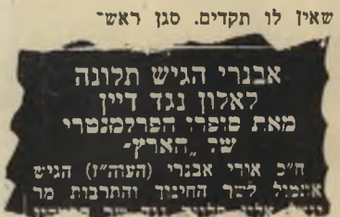

„הארץ" — כותרת על טור

עיתונים אחרים הסתירו את העניין בצורה זו או אחרת. לשיא הגיע משום־מה דווקא הארץ, שהעלים את התשובה כליל, והסתפק במסירת ידיעה קטנטנה, של תריסר שורות, ללא כותרת של ממש, כך שאבנרי מגיש תלונה אחרי ששר החינוך והתרבות טען שלא קיבל תלונה. כלומר: אף לא מילה אחת על ההודעה הסנסציונית של אלון, אודות הפרות־החוק של דיין! וזה בגליון שבו הקדיש הארץ עצמו מאות שורות לפרשות השחיתות של נתיבי נפט ואוטוקרס, ואפילו על חפירה ארכיאולוגית חוקית בלתי־חשובה.

וחמור מכל: גם אחרי תשובה זו של אלון, לא מצא אף עיתון ישראלי אחד לנכון להקדיש לעניין זה מאמר ראשי או תגובה מערכתית אחרת כלשהי!

קל היום לבעוט בשובינסקי, להיות גיבור כלפי מוטי פרידמן. אבל להגיד את האמת על מעשיו של משה דיין — לשם כך דרוש אומץ לב מסוג אחר.

חבל שאינו מצוי במקום שהוא דרוש.

אלי ישעי

המלך פייסל רוצה קלצפת אבל מי יסביר לו את הוראות השימוש?

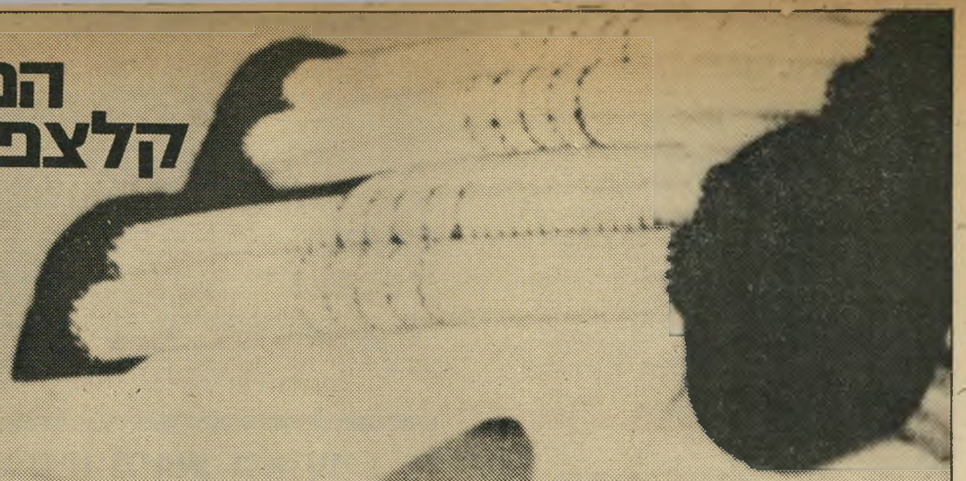

מעדיב

25.11.71 — ז כסלו תשל"ב

בת י"צ

גרה הנערה, שאר הבנות והגישו לועדת ירון מהשרות כרה דתית.

ת בת הרב, דתית וחינוך יא הופיעה וו דחתה בחינה ב" ה כי טער" או מצפר" לשרת ב" העותרת, חלטה ל" צבאי כי ל ענייני בשה חצ" הולמת בת חישה ה" פני הוע" וסיפה כי ה בכוונה עדה ל"

ון, ד"ר הובאה ת הצו חלטה שים. יע.

זכיון לאספקת קצפת ישראלית ל...ארצות־ערב

הזמנת ייבוא יוצאת דופן נתקבלה לא מכבר ב־מחלבות יוטבתה בערבה. באחרונה החלה המחלבה לייצר קצפת מוכנה באורסולים, בשם „קלצפת", לפי זכיון מהחברה האמריקנית „הנט ויצון". זכיון זה נותן לחברה הישראלית בלעדיות להפצת המוצר במזרח־אפריקה ובמזרח התיכון — כולל ארצות ערב.

לחברת־האם האמריקנית הגישו שתי הזמנות ליבוא קצפת, ליוון ולערב־הסעודית. האמריקנים — בהתאם לחוזה עם הישראלים — העבירו את ההזמנות למחלבות יוטבתה.

„אנחנו מוכנים ברצון להיענות להזמנה הסעודית" — אומרים אנשי המחלבה ביוטבתה. אך ברור, כי ארצות־ערב יצטרכו תחילה להסדיר את יחסיהם עם ישראל, בטרם יוכלו להם לטעום מן הקצפת הישראלית.

מיירת הבטיחות

זה לא קשה לקבל קצפת עם קלצפת, הוראות השמוש הן פשוטות ביותר.

1. לחצי הזיז מטה

3. הפכי אותו כלפי מטה ולחצי הפיה הצידה.

2. נערי המיכל

ראי! לפניך קצפת טעימה ונהדרת.
קלצפת - המוצר החדש של מחלבות יטבתה.
קלצפת - הינה קצפת אמיתית. היא טריה תמיד,
ללא כל הגבלה, בתנאי פשוט: שתשמרי אותה בקרור.
בארה"ב הקלצפת מפורסמת בשם Reddi Wip. זהו
מוצר נהדר, את מנצלת רק את הכמות לה את זקוקה,
בדיוק בזמן שאת רוצה אותה.
אפילו אם מתחשק לך לאכול רק תות אחד עם קצפת.
אין הדבר דומה כלל להכנת קצפת משקיות.
הכנה משקיות לעיתים קרובות מאוד אינה מצליחה,
ואפילו באם כן עלה הדבר בידך-עליך להשתמש
בכל הכמות שהכנת, בבת אחת.
קשה להאמין כי מיכל קטן זה בגובה 21 ס"מ בלבד -
מכיל ליטר אחד שלם של קצפת טריה.
כן. ליטר שלם. וכל פעם, מובטחת לך קצפת נהדרת -
באחריות ללא תנאי של מחלבות יטבתה.

קלצפת - הצפוי שציפית לו
קצפת טריה ואמיתית לקשוט בזמן ההגשה
קלצפת - מוצר איכות של מחלבות יטבתה.

Adv. Aroyo

קלצפת ניתן להשיג בסופרמרקטים באזור גוש דן

תשקיף

גולדה ויתרה על שלוש נקודות להסדר חלקי

לאחרונה התחזקו הלחצים והסיכוייט למען ההסדר החלקי לפתיחת התעלה, בייחוד עם גבור האינטרס הסובייטי בקשר מהיר יותר עם הודו.

למעשה ויתרה ממשלת ישראל על שלושה מחמשת תנאיה המוצהרים:

- שההסדר לא יהיה קשור בהחלטת מועצת הביטחון 242,
- שההסדר יהיה קשור בהפסקת־אש נצחית,
- שעם פתיחת התעלה יותר בו לאלתר מעבר אוניות ישראליות.

לעומת זאת מתעקשת הממשלה על שני תנאיה האחרים:

- **שלא תהיה שום חצייה של כוח צבאי מצרי, אפילו סמלי,**
- **שהנסיגה תהיה מינימלית.**

האמריקאים מקווים למצוא פשרה בנקודות אלה.

גבריאל בך – למשרד־החוץ

יתכן מאוד שגבריאל בך, פרקליט המדינה, יפרוש ממישרד־המישפטים ויעבור למישרד־החוץ.

בך, שטיפל בכמה עניינים מישפטיים חשובים של המדינה בחו"ל, מובא בחשבון לכהונת שגריר.

מחלוקת חמורה סביב זיכויו של א־שאווה

החלטתו של שר־הביטחון משה דיין שלא להסיק את מלוא המסקנות המתבקשות משיתוף הפעולה של ראש עיריית עזה, ראשד א־שאווה, עם ארגוני המחבלים, וממתן מחסה בביתו לזיאד אל־חוסייני, מפקד כוחות השיחרור הפלסטינים ברצועה, נתקבלה תוך חילוקי דיעות חריפים ביותר עם גורמים השובים הקשורים בפרשה.

אותם גורמים הצביעו על־כך שהתגלו הוכחות שראש עיריית עזה שיתף פעולה עם ארגוני הטירור השונים הפועלים ברצועה.

בהקשר זה מציינים את הודעתו חסרת התקדים של משה דיין השבוע, בה נקב בשמו של אוף פיקוד־הדרום, אריק שרון, כמי שדיבר ארגוני הטירור ברצועה נחשב בהישגו האישי. דיין לא פירסם הודעה מסוג זה קודם לכן מעולם. נראה שהוא עשה זאת הפעם כדי לחפים את דעתם של אלה שהתנגדו לצעדיו בפרשת א־שאווה.

ניסיון פיגוע באנשי הטלוויזיה בעזה

הרימון שהושלך ביום הראשון השבוע ברחובה הראשי של עזה, היה מכוון לעבר מכונית ישראלית שבה נסע איש חטיבה וויזיה הישראלית אדי סופר, לפגישה עם ראש עיריית עזה ראשד א־שאווה.

היה זה יומיים בלבד אחרי שהטלוויזיה הישראלית שידרה את תוכניתו של אדי סופר על החגיגה לה זכה א־שאווה, ועל מכתב המלצה ששלח לו יהודי שהתגורר בעזה לפני 42 שנה.

אדי סופר והאנשים שהיו עימו במכונית ניצלו מפגיעה, אחרי שמכונית שבאה לפתע מכיוון נגדי, חצצה בינם לבין הרימון שהושלך לעברם. עתה בודקים, אם היוזה אדי סופר מטרה מקרית, או שהיה זה נסיון התנקשות מכוון אליו, ובעקיפין כלפי א־שאווה.

חידוד יחסים במשרד התיירות

אווירה בלתי נוחה השתררה בחודשים האחרונים במשרד התיירות, נוכח חידוד היחסים בין המנהל הכללי, חנוך גיכתון, לבין מיספר עובדים מצד אחד, וכינו לבין השר משה קול, מצד שני.

גיבתון, שנאלץ בזמנו לעזוב את ראשות קול־ישראל בגלל יחסים קשים עם העובדים, גרם להתמרמרות בקרב קבוצת עובדים אחת על־ידי קידומם של כמה עובדים אחרים בדרגות. עם השר הממונה עליו התחדדו היחסים אחרי שהתגלו כמה מיקרים של עיקיפה.

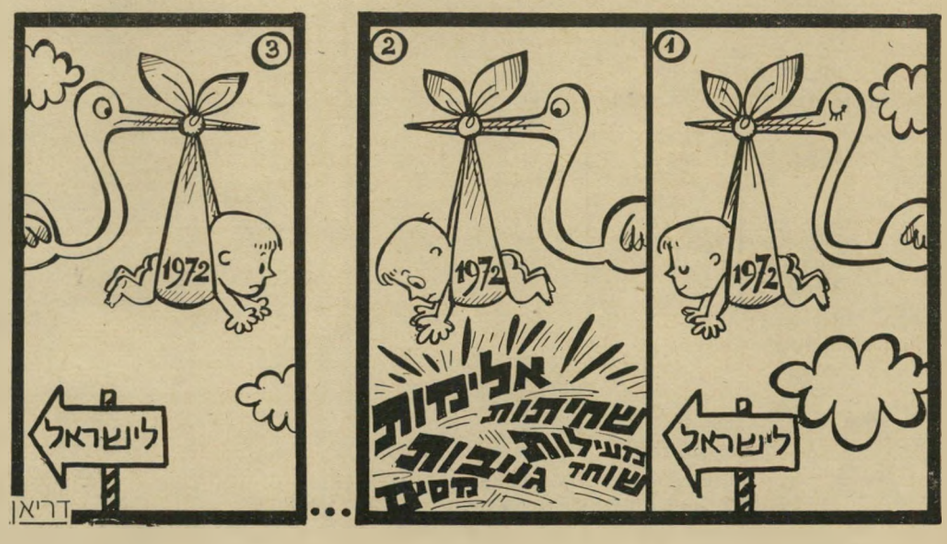

קשיים כספיים בעקבות גילויי השחיתות

תוצאה חיובית ראשונה לגל גילויי השחיתות ולסערת הרוחות סביבם במדינה: ההחמרה הביקורת על הוצאת וחלוקת כספים של מוסדות וארגונים ציבוריים וממשלתיים.

מוסדות ציבוריים שבעבר נהגו לסייע בכספים לגופים מפלגתיים שונים, בתרומות או בהלוואות לטווח ארוך, וזאת ללא אישורים או ערבויות כנדרש, הפסיקו בשבועות האחרונים נוהגים אלה.

כתוצאה מכך עלולים כמה ארגונים ומוסדות אחרים, שהיו הנהנים משיטת סיוע חברית זו, להיתקל בקשיים כספיים חמורים כבר בזמן הקרוב ביותר. אל תופתע אם יתברר לך לקראת סוף שנת התקציב, כי מיספר גופים מבוססים אינם יכולים לעמוד עוד אפילו בתשלום המשכורות לעובדיהם.

סכומי־ענק פטורים ממס?

שערוריה ציבורית מגדרגה ראשונה עלולה להתפוצץ אם תתאשר הידיעה שכמה אישים זכו לפטור של מאות אלפי ל"י ממס־ההכנסה ללא כסים חוקי.

מדובר באישים שקיבלו פיצויים בסכומים של שש ושבע ספרות, כשפרשו מעסקיהם, שעה שעברו לחיים ציבוריים. מס־ההכנסה הכיר בפיצויים אלה כפטורים ממס.

רק לאחר מכן תוקן חוק מס־ההכנסה כדי לאשר נוהג זה — אך תיקון זה לא היה רטרואקטיבי, ואינו חל על הפטור שכבר ניתן.

סערה בכוס מים במפד"ל

השערוריה במפד"ל סביב ההדלפות האחרונות בעיתונות מהמתרחש בתוככי המפלגה היא סערה בכוס מים.

נראה שהפנייה למשרד חקירות לחקור מי המדליף מהתנועה, הינה תכסים בלבד. מנחיגי המפד"ל יודעים שהמדליף הינו יצחק קדמן, חבר מזכירות המפד"ל וראש מחלקת העלייה. קדמן אף איננו מסתיר עובדה זו.

תוך כדי שיחה שניהל השבוע עם אחד מהפונקציונרים של המפד"ל, הרים קדמן טלפון לעיתונאי בצהרון וביקש ממנו להקדים לפרסם את האינפורמציה שמסר לו עוד לפני שיהיה נאלץ לחתום על טופס הסודיות.

חגיגות ה־25 למדינה – יבוטלו?

יש כל הסיכויים שכל חגיגות ה־25 לקיום המדינה יבוטלו.

החגיגות היו צריכות לעלות שלושה מיליון ל"י, וקיזו שיכניסו הרבה יותר על־ידי משיכת תיירים יהודיים לארץ. אולם לרגל אווירת הקיצוצים בתקציב, החליט כל משרד לגנוז את חלקו שלו, ומשרד־התיירות נשאר לבד בשטח.

עדיין אין החלטה סופית, אך כרגע עומדות החגיגות בסימן שאלה.

ויקטור לואיס יבקר שוב בישראל?

כל הסיכויים הם שויקטור לואיס, העיתונאי הסובייטי, הנחשב גם לסוכן הק.ג.ב. יבקר בקרוב שנית בישראל.

לואיס, שביקורו בישראל לפני מיספר חודשים הוזיד גל של שמועות וניחושים על שליחות סודית המסתתרת מאחורי הכיקור, הגיש בקשה באמצעות שגרירות ישראל באחת ממדינות אירופה, לאשרת כניסה לישראל.

גם הפעם נימק לואיס את בקשתו לביקור בארץ בנימוקים רפואיים.

קור

DIOLEN LOFT

הסריג
המחמיא
לכל אשה

נעים למגע
לא מתקמט
מתכבס בנקל
ללא גיהוץ

דגם אירים

® reg. trademark Enka Glanzstoff Group

חוטי דיאולן לופט מיוצרים בישראל ע"י **סריגי ססיל בע"מ**

פרסום מלניק

צלומים: ס. בן־גד

2

מכתבים

■ רוח המהפכה

„העולם הזה" 1787, „השריפה במערכת", בגליון הראשון אחרי השריפה.

ליבי כואב, ואני יכול לצטט את המקונן של איכה: ...על אלה אני בוכיה, עיני עיני יורדה מים...

שוב הם עשו זאת. אבל הם שרפו רק את החמריות. את רוח המהפכה לשלום ותיקון המעוות הם לא יכולים לשרוף. הם לא יוכלו לאני הרוחני הפנימי המדריך את דרכם של כל העובדים במערכת כחיילים בעיצומו של הקרב המכריע.

אל נא נצטער על הנגטיבים. לאלה יכולים למצוא תחליף. אבל הם לא יחסלו את רוח המהפכה האמיתית שיש במערכת העולם הזה וכוח חדש.

כאן, באיזור זה בארצות־הברית, היה הד חיובי לשריפה. הווה אומר: שהשריפה של העיתון הלוחם — מוכיחה את תהפוכות הנפש של ישראל, וחושפת שחיתות רקובה, האוכלת כל חלקה טובה בחברה הישראלית.

אני עוד אוהב את ישראל מכיוון שופר הנבואה המעשית של העולם הזה מפיח בי תקווה חזקה לשינוי ותיקון המעוות בחברה הישראלית.

לא חשבתי לרגע כי העולם הזה יפסיק להופיע בגלל השריפה.

שמואל אביטל
ליבי איתכם

הגליון שלאחר השריפה הוא גליון ההתגלות.

גם בטלוויזיה כאן דיברו שכוח השלום של ישראל עוד פעם מותקף בצורה מסתורית. זהו גם נושא לוויכוח עם תלמידי כאן באוניברסיטה.

אני מברך את אומץ הרוח והגבורה. בכיתי ממש כאילו פגעו בגופי, כשראיתי את התמונה של עובדי המערכת מלוכדים בהכנת הגליון. ליבי איתכם בצורה החלטית. וגם לבבות של אחרים נשואים אליכם. ללכת קדימה.

יישר כוחכם יקרי, אני תומך בכם לא רק כקורא אלא כשותף לרעיונות של כוח חדש, וכקורא ותיק מאז עליתי לארץ.

(המשך בעמוד 8)

הקו הבטוח
בין שתי
נקודות

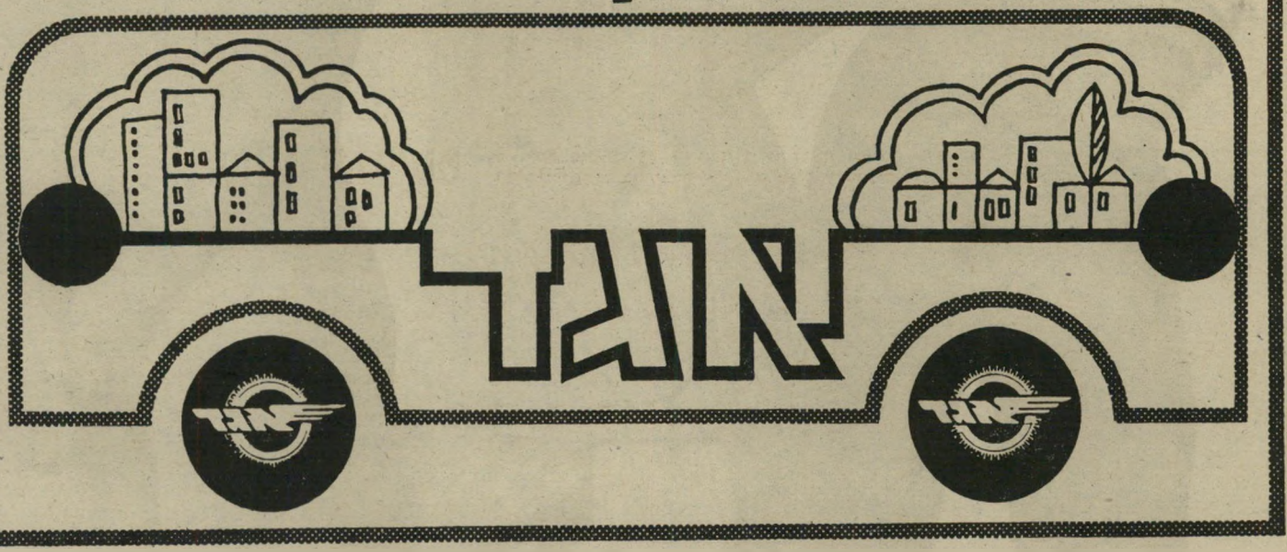

גולדה מאיר אמרה ליעקב־שמשון שפירא:
„עכשיו תוכיח שאתה לא גמל!"

■ ישיבת סיעת המערך, שבה ביקש שר־המשפטים **יעקב שמשון שפירא** למסור את הצהרתו נגד המאמר בעיתון הארץ, היתה מבוימת כל־כך היטב שזה גבל בגיחוך. **גולדה מאיר** נכנסה לאולם בשעה שדנו בסעיף קודם, התיישבה בצניעות בין שאר חברי־הכנסת. כשנגמר הסעיף הנדון, אמר יו"ר הסיעה, **משה ברעם**, בתמימות: „אני רואה שגולדה מאיר נמצאת עימנו. אולי יש לך איזה עניין שאת רוצה להעלות?" גולדה השיבה: „כן, במיקרה יש לי." ואז הזמין אותה ברעם לנאום.

■ בנאומה הגנה גולדה בלהט על שפירא, ואמרה: „כבר אמרו עליו את הכל, חוץ מאשר שגנב כעכים בשוק מחנה־יהודה."

■ כל אותו זמן נעדר שפירא עצמו, כנראה מפני שלא רצה שגולדה תפליג בשבחו בפניו. גם בתום נאומה עדיין לא הופיע — אולי מפני שחשב שתדבר זמן רב יותר. רק אחרי שעוד שניים־שלושה חברי הסיעה דיברו, הגיע שפירא, וניתנה לו רשות הדיבור. כשקם לדבר, אמרה גולדה: „עכשיו תוכיח שאתה לא גמלו"

■ נשמע במסדרונות ועדת הכלכלה של הכנסת: שר־המעמ, **יצחק שובינסקי** הציע לממשלה לפתוח איתו בשותפות חברת ספנות. הממשלה תיתן את האוניות והוא יתן את הים.

■ יו"ר הנהלת תנועת החרות **עזר וייצמן** הוזמן להרצאה בפני אנשי השומר הצעיר. בכניסה לאולם הוא פגש את **חיים הנגבי** שעמד בראש קבוצת אנשי מצפ"ן שבאו למקום וביקשו מעזר רשות להיות נוכחים בהרצאתו. עזר הסכים. תוך כדי הוויכוחים שהתעוררו סביב ההרצאה, קם הנגבי וצעק לעבר אנשי השומר הצעיר: „עזר הראקציונר הזה הוא יותר כנה וישר מכל הגימגומים הציוניים שלכם!" על־כך ענה לו וייצמן: „בוא תצטרף אלי לכל ההופעות שלי."

■ כל המי ומי היו נוכחים בנשף חנוכה שנערך בשבוע שעבר ושהכנסותיו הוקדשו לקרן המחקר על־שם **חיים שיבא** ז"ל. כולם התייצבו במקום אחרי שקיבלו צו־קריאה בזו הלשון: „עם בוא החנוכה מזמינים אותכם **ניני ומרדכי צרפתי (מנטש)** לערב של אחווה בין הבוזוקי והסירטאקי, לערב של שתיה עם הארזו והוויסקי, לערב של מעשנים עם הקאלמרי והאיקרה. בקיצור — לערב יווני עם ארוחה יוונית, תזמורת יוונית ושמחה יוונית; שרביט ניצוח הערב יהיה בידיו של היווני הידוע **גדי־יס יניר־יס** שיהיה אחראי לכך שתצחק, שתשתה, שתאכל, שתרקוד, שתשיר, שתרגיל — בקיצור שתשמח."

■ אורח הכבוד היה כמובן שר־הביטחון **משה דיין**, שעבד קשה מאוד באותו ערב: הוא הצטלם בחברת כל הנוכחים שהתחילו את התרומות שלהם באלפי־אלפיים לירות ל־גולגולת והגיעו לשיא כשד"ר **אלק דרנר** מסר לידי מנהל בית־החולים תל־השומר, ד"ר **מרדכי שני**, על ההחלטה לתרום 80 אלף לירות שטרלינג מכספי הקרן על־שם **אייב שרבן**, שהוא עומד בראשה. תוך כדי מהלך התרומה, שנערכה בניצוחו של מנטש, הבטיח הקבלן **אריה פיליץ**: „אני אשלים את הסכום ואעגל אותו נטו למאה אלף ל"י." הבטחתו היתה מיותרת: בסוף הערב הסתבר כי סכום התרומות עלה על מאה אלף ל"י. באותו ערב התגלגלו שטרות כסף רבים על הריצפה, כתוצאה מהמנהג לפיו מדביקים בעת ריקודי הסירטאקי שטרות כסף אל מצח הרוקדים. בין הרוקדים היתה גם אשת שר־הביטחון **רות דיין**, ואילו בעלה היה בין המדביקים העליונים.

■ בשעת הסרטת הסרט המשאית הגדולה וקליר הקטנה, הנערכת בסביבות אילת בהשתתפות הבמאי־השחקן **פיטר יוסטינוב**, חג מטוס צבאי מעל לשטח הצילומים. יוסטינוב הרים את ראשו ושאג לקול צחוקם של אנשי ההסרטה: „מה זה, דיין חזר מהחפירות?"

■ אחת המסיבות לרגל חילופי הרמטכ"לים **חיים בר־לב** ו**דוד** (דדו) **אלעזר**, זאת שיערוך להם שר־הביטחון משה דיין, תהיה במקום בעל משמעות בגלל פרשת העתיקות של דיין: מוזיאון תל־אביב.

■ בתערוכת הציורים של הציירת **ג'ני קלי** שנערכה בביתו של האדריכל **אריה שרון**, נערך קרב דרמטי בין שני אנשי ביטחון: הרמטכ"ל חיים בר־לב ומנהלת שרותי הסומרים **אסתר מרקוביץ**. בעיני שניהם מצאה־חן אחת התמונות. בר־לב הביע ראשון את רצונו לרכוש את התמונה. אבל אחרי שאסתר פנתה אליו וביקשה ממנו לוותר, הוא נסוג והתמונה נרכשה על־ידי אסתר מרקוביץ במחיר 3500 ל"י.

■ לנגיד החדש של בנק ישראל **משה זנבר** יש בעיות דיור. בשעתו, כאשר נתמנה ליו"ר מועצת המנהלים של הבנק לפיתוח התעשייה, קיבל דירת־גג ברחוב פינקס בתל־אביב. עתה, כשעבר לתפקידו החדש, חובה עליו להחזיר את הדירה לבנק. אולם זנבר מעוניין להישאר בדירה זו, והוא פתח במשא־ומתן על הסדר שבו יוכל לרכוש אותה.

■ איך נעשה **ארנסטי צ'ה־גווארה** יושב־ראש הבנק הלאומי הקובני? בתוכנית צ'ה־גווארה, אגדה או מציאות ששודרה בגלי צה"ל, סיפר ד"ר **אדי קאופמן**, מרצה בחוג לילמודים לאטינו־אמריקאיים באוניברסיטה העברית, כי באחת הישיבות שבראשה עמד **פידל קאסטרו**, היה צורך דחוף למנות יושב־ראש לבנק הקובני. קאסטרו שאל את הנוכחים: „מי כאן אקונומיסטה?" צ'ה־גווארה הצביע, למרות שהשכלתו הפורמלית היתה רפואה. כשנשאל אחרי הישיבה מדוע הצביע, השיב צ'ה־גווארה: „שמעתי את קאסטרו שואל, מי כאן מרכסיסטה?' לכן עניתי, וכך נבחרתי."

■ לפני כחודש ביקר הסיעתונאי **אריה אבנרי** בשוודיה, ראיין שם את מפיץ הפורנוגרפיה הגדול באירופה **רוזק נובר**, שסיפר לו כי הוא עומד להבריח ספרות פורנוגרפית גם לישראל. בכתבתו בידיעות אחרונות פירסם אריה אבנרי בין השאר גם את מספר תיבת הדואר של המפיץ. השסיפר לאבנרי כי אחרי פירסום המספר, קיבל המפיץ עשרות מכתבים מישראל ממולים ומאנשים פרטיים, שהתחייבו למצוא בשבילו דרכים להבריח את החתורה לישראל. הידיעה בא לארץ כדי למצוא את המבריח המוכשר ביותר.

■ **לעדנה חזין**, הדיילת שהגישה את התביעה בבית הדין לעבודה, בה דרשה לצוות על אל־על לתת לה את אותן הזכות לעלות לדרגת כלכל כמו לדיילים הגברים, קרה דבר מוזר. לפני כמה ימים עלתה עדנה למטוס, כרגיל, כשלפתע נתברר שהכלכל בצוות חולה הקברניט, **דן מזרוב**, השתמש בזכותו למנות כלכל זמני — ומינה את עדנה. כשהדיילים התחילו למחות נגד המינוי התניע הקברניט את המנועים והמשיך הוויכוח טבע ברעש.

בתיה בנדיקט

מעדיפה כובעים על פיאות נוכריות. זאת הסיבה שיש לה 150 כובעים. לביקורה בארץ היא הביאה איתה 20 כובעים. מסבירה בתיה: „רק אשה שיש לה פנים יפות, יכולה להרשות לעצמה להבליט את פניה היפות באמצעות כובעים. אני אוהבת במיוחד כובעים ספורטיביים וחלומי הגדול הוא להשתתף פעם בתחרות הכובעים שנערכת באסקוט."

מכתבים

(המשך מעמוד 6)

היו ברוכים בעבודת השלום. וחזקו הר־בה.

שמואל אביטר, קולרדו, ארצות־הברית

■ טוכה

קטנה

לשנה האזרחית החדשה יש לי משאלה. אני מבקש מממשלת־ישראל כפי שביקש שלום עליכם מאת האלוהים:

רבונו של העולם, נכון שאנחנו העם הנבחר וילד טיפותיך. אבל, עשה לנו טובה קטנה, בחר לך עם אחר, ואנחנו נהיה ככל הגויים.

י. כץ־מרדכי, חיפה

■ דיין

הגש"ש

„העולם הזה" 1790—1787 כתבותיו של דן בן־אמוץ על שוד העתיקות של משה דיין.

לדן בן אמוץ — יישר כוח ואומץ!

אלכסנדר

אני תקווה כי גילוי מבול העובדות אשר פירסמת לאחרונה מעל דפי העולם הזה יפקח סוף־סוף עיני האזרחים מפני שוד נוסף הנמשך על חשבוננו זה שנים רבות: שוד העתיקות המחפיר של משה דיין, שוד אשר דוגמתו בהיקפו ובחוצפתו לא היה מוכר בעולם.

אני תקווה, כי, לפחות, בעניין מעשיו הנפשעים של השר דיין, יוסקו בסופו של דבר המסקנות הנחוצות לטובת הארץ הזאת והנושמים בה עדיין את האויר(ה) המבאיש(ה) הקיים(ת), כי אנחנו זקוקים מאוד למעט אויר צח.

אני תקווה כי נהיה כולנו מוכנים להתרגל לעובדה שדיין אינו רק ציוני—רב־אלוף (מיל.)—כובש—מפוצץ בתים—שר—אב—סב—חברה׳מן אלא גם גש"ש (גנב—שודד—שקרן).

ישראל אלכסנדר (ואן דייק), רמת־חן

■ דיין

והעולים

שר־הבטחון הסתער, בנאומו בפני כנס חטיבת גולני בירושלים, לא רק על סאדאת, אלא גם על עשירי ישראל, מהם הוא תבע לקחת מיסים או קנסות כדי לממן את העלייה.

דרר

רעיון מצויין. תבוא עליו הברכה. אבל, לפי דעתי חייב שר־הבטחון לשמש דוגמה אישית — ולמסור לטובת הרעיון הגדול את אוסף העתיקות המפורסם שלו.

יעקב דרר, ירושלים

■ כלי

סנטימנטים

כאזרח ישראלי, שקיימתי בכל רמ"ח איברי את כל תרי"ג המצוות בבניית הארץ והמדינה בכיבוש עבודה, בסלילת כבישים, בחגנה ובצבא בשלוש המלחמות, בוודאי שאיכפת לי כל מה שנעשה כעת במדינה: עם השחיתות, הגנבות וההסקרות המשתוללת בארצנו.

והנה יושבים להם שרים וסגניהם על כיסאם, כמו כלום לא קרה. יו"ר סיעה גדולה מדבר מעל במת הכנסת: „לא נורא, לא קרה שום דבר, יש ועדות, חוקרים, דורשים, והכל בעזרת השם יבוא על מקומו בשלום", „רק קצת הבנה"...

לא! זה לא יכול להימשך כך. אני פונה לגברת ראש־הממשלה: אנא, עשי סדר במדינה זאת, ואם אין אומץ לשרים ולסגניהם להתפטר מתפקידם, תפטרי את

מי אתה?

מבחנים פסיכולוגיים יגלו זאת. מבחני אישיות, מבחני משכל (I.Q.) ומבחנים לבחירת מקצוע.

פנו לת. ד. ע/852 ר"ג, ותוזמנו לפסיכולוג מוסמך.

NATIONAL בירושלים:

- כתיבה במכונה — חודש!
- קורספונדנציה, קצרנות, פנקסנות.

ביה"ס „הפקיד", — י. פורמן

— בצלאל 18 —

אותם בלי רחמנות ובלי סנטימנטים, וכל העם יהיה לצידך. עוד ישנם במדינה אנשים מוכשרים צעירים והעיקר ישרים למלאות מקומם, ובזה תרגיעי את הרוחות, ויפה שעה אחת קודם.

זלמן פורן, ירושלים

■ פרשיות

בגמנסיה

„העולם הזה" 1787, „פושעים בגמנסיה", על הפרעות פרחחים לבילוי תלמידי תיכון.

הייתי רוצה להגיב על כתבתכם „פושעים בגמנסיה" על ההתפרעות שאירעה בגמנסיה הרצליה. עיריית תל־אביב קיימה בשנים קודמות מסיבות דומות בבית־הנוער שממול בית מפעל הפיס בתל־אביב. משנודע כי מתקיימות שם מסיבות, החלו לנהור לשם אותם פרחחים שהגיעו מאוחר יותר לגמנסיה הרצליה (ראיתי וזיהיתי אותם אישית).

מכיוון שהמסיבות נועדו לחברי בית־הנוער בלבד, לא ניתן להם להיכנס. אולם הם החלו להופיע בחבורות ולהשתולל בחוץ. חבורות אלו החלו להתנפל על הבאים למסיבות ולהכותם עד זוב דם. אירעו מספר התנפלויות שאני עצמי ראיתי ומספר רב שסופר לי עליהן.

המצב התדרדר במשך הזמן עד כדי כך שחבורות ילדים (כתות ז'—ח') רעולות פנים החלו לשדוד את כרטיסי הכניסה ברחובות הסמוכים (מיקרה כזה אירע לי אישית), לבסוף, עקב ריבוי ההשתוללויות, הופסקו המסיבות.

יעקב קרסוצקי,
תלמיד תיכון, תל־אביב

■ סוכן חשאי?

„העולם הזה" 1789, „תעלומת המרד הגרוזי", על בעיותיהם של עולי גרוזיה.

האם שתלו הרוסים סוכן בין העולים מגרוזיה.

פויה מקארטיסטים! אקדחי פורים יוכו לו לארטילריה הזאת.

סוכן טוסיקוסי, חיפה

■ רמאות פשוטה

בהפגנת הפנתרים השחורים שהיתה ב־תל־אביב ביום ד' 15.12.71, הסתובב בחור צעיר כשהוא מחזיק חבילת גליונות ש־נראו כעיתונים. כשנשאל, הסביר כי תמורת תרומה עבור בנגלה דש אפשר לקבל העתק אחד. רבים מן הקהל תרמו בין חצי־לירה ללירה ורק כשקיבלו את העותק התברר כי רומו על־ידי אותו צעיר.

הם קיבלו מן העודפים הרבים שנשארו לעיתון נוער 71 שפשט את הרגל. לא את העיתון אלא את המוסף שהיה מצורף אליו. וברור כי כל הכסף שנתרם הועבר לכיסוי גרעונותיו הרבים של פושט הרגל.

טומא, תל־אביב

מכתב השבוע

דיין־עדיין מסוכן כתמיד

בנאומו בפני כנס חטיבת „גולני" בבנייני האומה, בשבוע שעבר, גילה שר־הבטחון כי הוא לא השתנה במאומה, וכי הוא נשאר אותו דיין ישן — חסר כל מעצורים והתחשבות. אותו דיין שאינו מהסס להסיט חביות כדי להגיע למטרתו. אותו דיין שאצלו המטרה מקדשת את האמצעים.

אני מתכוון דווקא לפיסקה „צדדית" בנאומו — שלא זכתה לכיסוי ופרשנות מצד כל אמצעי התקשורת כמו חלקו הראשון של הנאום: לאותה פיסקה אומללה, בו קרא שר־הבטחון „לקחת" מהשיכבה העשירה כדי לממן את העלייה הצפוייה.

אברהם

דיין לא היסס להתבטא גלויות: „אינני יודע אם במיסים, או בקנסות," התבטא — „העיקר לקחת." בכך, חשף אמת כמוסה — שאותה מנסה הממשלה להסתיר מעיני העם: שבין מיסים לקנסות אין הבדל בעיני הממשלה — העיקר זה לקחת.

בעיני משה דיין, „לקחת" זה כנראה מושג לגיטימי. כשמג"ד קרבי צריך לקחת גבעה, הוא לוקח אותה — ולא חשוב המחיר. כשדיין רוצה לקחת עתיקות — הוא לוקח אותן, בלי היסוס. השאלה היא, אם גם מדינה דמוקרטית יכולה להתקיים על בסיס כזה.

מדבריו של דיין משתמעת בבירור הנחת־היסוד שלו: שאפשר לקחת ממי שרוצים. אין זכויות לפרט. אין רכוש פרטי. צריכים רק להפעיל אי־זה מנגנון פורמלי של „מיסים או קנסות" — ולוקחים.

קשה כנראה לצפות ממר דיין, שיצליח לחשוב גם צעד אחד הלאה: מה יקרה למדינה הזו אחרי שייקח מהשכבות „העשירות" כביכול?

כבר היום מסרבים רבים וטובים לעבוד שעה נוספת, בגלל „הלקיחות" של דיין ורעיו לממשלה. מחר, יסרבו „השכבות העשירות" לעבוד גם את שמונה השעות שלהן. אלא שאצל דיין זו לא בעייה כנראה. כמו שאפשר לקחת רכוש, אפשר לקחת בני־אדם — ולהכריחם לעבוד באמצעות צווי־ריתוק.

קשה גם לצפות ממר דיין לענות על השאלה מי הן „השכבות העשירות." האם כוונתו לאותם מאות בודדים שהתעשרו ללא מאמץ, כתוצאה מקשרי־הם עם ממשלתו של דיין? או אולי אותם רבבות ומאות אלפים המשתכרים אלף או אלפיים ל"י לחודש, ביניהם יחסית לנזקקי הסעד, גם אלה יכולים להיחשב ל„שכבות עשירות."

במדינת חוק, מר דיין, יש גבול למה שמותר „לקחת" — ולא רק בתחום האריכיאולוגיה.

יקי אברהם, תל־אביב

■ רצה כדורגל קיבל חוברת

ביום שבת שעברה הלכתי למשחק כדורגל שהתקיים בתניה בין מכבי נתניה להכוח תל־אביב. קהל הצופים הוכרח לקנות בתוספת למחיר הכרטיס, חוברת על נושא האלופה שהיא קבוצת מכבי נתניה. אם אחד הצופים רצה לקנות אך ורק כרטיס, לא מכרו לו.

האם זו לא הונאת קהל? זה יכול לשמש תקדים גם למכור ק"ג תפוזים במקרים הבאים ובמידה ולא תקנה תשאר מחוץ למגרש.

נחום רוטנדיר, רמת־גן

■ גיחת הפתע של גיחון

בשלושה גיליונות של עיתון העולם הזה התפרסמו דברים הקשורים בי ובחפירותי בעין־בוקק בשנת 1970. כל אשר נאמר שם הינו בחינת שקר, כזב ובדותה שאין לה שחר.

לא בעין־בוקק ולא בכל אתר אחר, מסרתי או מכרתי — לא לאלוף רחבעם זאבי — ולא לשום אדם אחר, ממצאים ארכיאולוגיים — לא להם ולא כדי למסרם לידי שר־הבטחון או לכל אדם אחר.

פרופסור מרדכי גיחון,
תל־אביב

● אילו היה הפרופסור גיחון מעיין ביסודיות במה שנכתב בגליונות הנ"ל של **העולם הזה**, היה מוצא כי מה שנכתב בהם היה „האם זה נכון שהאלוף רחבעם („גנדי") זאבי ירד בהליקופטר באתר הארכיאולוגי בעין־בוקק, בו חפר ההיסטוריון מרדכי גיחון, ממעם אוניברסיטת תל־אביב, והעביר משם כ־50% מהכדים שנתגלו עבור משה דיין."

העולם הזה לא טען באף אחת מהכתבות שפירסם בפרשת דיין כי פרופסור גיחון „מסר או מכר" עתיקות מהממצאים הארכיאולוגיים שלו. ממילא לא משתמעת שום האשמה אישית נגדו. ●

קוראים חשוחים מכתבים מתבקשים לנפח אותם בקצרה. עדיפות תינתן למצרסים תמציות ולמכתביחם.

סיקורת

עם פרוס השנה האזרחית החדשה, כמה הצעות מקוריות של אינטרניישונל הראלד טריבון למתנות סילבסטר: לגדרנים הטרוסקסואליים — כתונת משגעים בעבודת־יד; לאוהבי הטבע — אקדח יורק־להבות, לחיסול צמחי־בר ובעלים מעצבנים (לפי הצורך); לאוהבי הנוסטלגיה והפלקטים — פוסטרים הקוראים להתגייס לצבא הנאצי.
חג שמח.

תיאטרון

השואה היא מאותם מוקשים מסוכנים בודדים, המתפוצצים והמזעזעים את הנפש המשוריינת ביותר. לכן, איש לא יוכל להישאר אדיש ל**מר סליק** (מחזה מאת **ויליאן אטראן**, בתיאטרון גודיק), ואולי משום גדלותו של הנושא, קטנותה של ההצגה.

הסיפור: סיפורם של ארבעה ילדים, המועלים על משאית בדרך להשמדה, יחד

רונית פורת
עם ריש צברית, להשמדה

עם חייל גרמני אחד מטורף במיקצת, או יותר מדי שפוי בדעתו, שמאס בהרג והצטרף לקורבנות. אלא שתחת לתת לילדים לדבר זה עם זו ולשחק מישחקי־אימים, בחרה המחזאית בדרך המסכת. הדמויות מדקלמות, אחת־אחת בתורה, כשדמות אחת ממשיכה את רעיון רעותה.

המלים שבפי הילדים האלו דומות יותר לפיוט מתוכנן לפי מירשם של מה שמקובל כפיוט, עם כמויות ותבלינים מוכנים מראש (ציפורי־דרור, אלוהים קטן מת, השאיפה אל הים הגועש ואל הענגים השטים ברקיע, וכו'). מה שגרוע ביותר: רצונו של הבמאי, דויד ברגמן, להפוך את ההצגה לתצוגה של אקרובטיקה על בימה עירומה (כמין תיאטרון נסיוני שבאופנה).

הוא מקפיץ את שחקניו ומטלטל אותם על פני מטרים רחבים של בימה, בעוד הם סגורים וחנוקים בתוך משאית־המוות. כל התנועות המרובות ותרגילי־ההתעמלות שייכות לסדנא של התיאטרון. הקהל ראוי שיראה את התוצאות, ולא את האימונים.

הוא הדין לגבי ההברה הצברית הטיפוסית (ריש גרונית, וכיוצא בזה) הנשמעת על הבימה כמחנחנת, ולא מיקצועית. יחבל, כי דווקא הפעם אלה ילדים המקריינים כישרון ונתונים חמים ורעננים (אמיר אוריין, רונית פורת, יוסי סויה, עזרא דגן, רחל הפלר), ולא בכל יום אפשר לומר לשחקנים כאלה: להתראות בהצגה הבאה.

ספרים

הנרי בך הוא סופר אמריקאי יהודי, בשנות הארבעים לחייו. הוא גאון מוצהר אחרי ספרו הראשון, שנכתב לפני 15 שנה, ומאז הינו אישיות נערצת, אינטלקטואל ומרואיין־מיקצועי, האוכל את עליי־הדפנה הישנים שלו, ומחכה עדיין לזר החדש שיקשט את ראשו.

(המשך בעמוד 12)

אוז - תוצרת דובק, הסיגריה המובחרת הצועדת בראש, הרחק לפני כל סיגריה אחרת

הצאר והשולטן

את דבריה של הגברת גולדה מאיר בישיבת סיעת המערך בכנסת קראתי בקורת־רוח אמיתית.

אני מרגיש שעלי להודות לה.

ולא רק מפני שהואילה, בטוב ליבה, להעמידני בראש מחנה שומרי־המוסר ומגלי־השחיתות. מחנה הכולל, לפי הסדר שנקבע על־ידה, גם את דן בן־אמוץ, העיתון הארץ ושולמית אלוני.

זה כבוד רב. חן־חן.

אמנם, מחנה זה מוביל, לדבריה, אל הפאשיזם. כי מי שמגלה שחיתות ותובע את תיקונה הוא, לכל הדיעות, פאשיסט אמיתי.

אך גם על כך אני חייב לה תודה. כי זה משחרר אותי, לפחות, מן האישום שהוטח בפני לא פעם על־ידי חבריה של הגברת מאיר: שאנחנו מובילים אל הקומוניזם, ר"ל.

אבל לא בגלל נקודות אישיות אלה שמחתי בקראי את הדברים.

אני חושב שהגברת מאיר עשתה שרות רב למדינה ולאמת, כאשר ליכדה סביבה את כל חברי ממשלתה, וכרכה יחד את כל גילויי־השחיתות.

היא לא הבחינה בין פרשת שוד־העתיקות ובין פרשת אוטוקרס, בין תוקפי דיין ובין תוקפי ספיר ושפירא.

לכל הטענות והאשמות קבעה כתובת ברורה אחת: הממשלה על כל חבריה, ובראשה הגברת גולדה מאיר עצמה.

זה הוגן, זה נכון וזה צודק.

הממשלה כולה אחראית למצב הקיים, וי־ראש־הממשלה אחראית לממשלה כולה.

■ ■ ■

עד לאותו רגע השתדלו אנשים מסויימים, וב־ראשם עיתונים ועיתונאים מסויימים, להנהיג בארץ סטנדרט חדש של שחיתות.

מעין שחיתות סלקטיבית.

מסתבר שיש שחיתות של טובים ושחיתות של רעים, שחיתות של נצים ושחיתות של יונים, שחיתות שהיא בסדר ושחיתות שאינה בסדר.

השחיתות של האנשים הטובים היא שחיתות טובה. היא בסדר גמור. מי שמגלה אותה ותוקף אותה — הוא מנוול, משוחד, מרושע.

השחיתות של האנשים הרעים היא שחיתות רעה. רעה מאד. מי שמגלה ותוקף אותה — הוא גיבור לאומי, אביר ללא חת וללא דופי.

כלומר: לא טיב המעשה קובע, אלא טיב העושה את המעשה.

שר א' שודד בנק — נו טוב, זה יכול לקרות לכל אחד. מעשה שובב, חה־חה־חה. הרי לא נפריע לו בהצלת המדינה בגלל מעשה של מה־בכך.

שר ב' מכייס בחוצות — שוד ושבר, לאן הגענו?! לפטר את הגנבל! להכניס אותו לבית־הסוהר. ויהי מחננו טהור!

■ ■ ■

מי אמר שיש מערכה נגד השחיתות? שטויות!

מי שתי מערכות נגד שתי שחיתויות. המערכה הטובה נגד השחיתות הרעה, והמערכה הרעה נגד השחיתות הטובה.

ומכאן רק צעד קטן נוסף אל התיאוריות שפרחו השבוע בחוגי הממשלה והכנסת והעיתונות: שכוחות מסויימים המציאו את המערכה הראשונה, כדי להפיל את השר א', ושכוחות מסויימים אחרים השיבו מלחמה שערה והמציאו את המערכה השניה, כדי להפיל את השר ב'.

תיאוריות יפות, המלהיבות את הדמיון. אי־שם יושב טרסט־המוחות של מחנה א' ומחליט: להתיר את הרצועה. עליהם! ובפינה חשוכה אחרת יושבת ההנהגה הסודית של מחנה ב', וקובעת: לשגר את הטיל הנגדי, להנחית את המהלומה, יאללה, אודרוב!

וכל חובבי סיפורי־מתח ומדע־דמיוני ו־ג'יימס בונד יושבים ונהנים.

■ ■ ■

האמת היא, למרבה הצער, הרבה יותר פרוזאית. פשוט לא היתה שום מערכה מאורגנת ומתוכננת לגילוי פרשות־השחיתות.

לא שדים ורוחות פתחו בציד־מכשפות. כל מכשפה הגיעה בכוחות עצמה. כשהיא רכובה על מטאטא שכור משלה.

וכך היו הדברים:

פרשת נתיבי נפט התפוצצה בגלל יומתה הפרטיזנית של קבוצה קטנה של אזרחים טובים, וביניהם דויד ניב. אלה הרעישו עולמות, גרמו לכך ששר־האוצר יעביר את העניין לשר־המשפטים, ושזה ימנה את משה בן־זאב כחוקר.

יתכן שכל זה היה נשאר בסוד ונקבר בשקט, לולא גילה העולם הזה את דבר מינוי החוקר, ופירסם ב־10 באוגוסט לראשונה כתבת־שער על „שחיתות ומעילות בנפט הישראלי בסיני".

מכאן והלאה נתגלגלו הדברים כימעט כי־עצמם, כתאוצה גוברת.

פרשת אוטוקרס התפוצצה מפני שאנשי האוצר החליטו, ב־1 באוקטובר, לא להעניק לשובינסקי הלוואה של כמה מיליונים, אלא למנות כונס־נכסים לחברה. ועדת־הכלכלה של הכנסת, שדנה עד אותו רגע בעניין צדדי לגמרי (החוזה עם חברת ליילנד הבריטית) הפכה כתוצאה מכך במה לחקירות ולגילויים, בעידוד העיתונות.

אך לא היתה לוועדה ולחבריה שום השפעה על עצם פיצוץ הפרשה.

פרשת ורד התפוצצה מפני שאי־אפשר היה עוד לכסות את ההפסדים העצומים של החברה.

אבסורד הוא לטעון כי אנשי דיין פוצצו שוש פרשות אלה. כל שלוש הפצצות הונחו, בהיסח הדעת, על־ידי אנשי ספיר דווקא, לפי שעלה על דעתם שהם יהיו הקורבנות.

לא פחות מיקרי היה עיתוי פרשת־העתיקות של דיין. העולם הזה פירסם את כל הפרטים העיקריים של פרשה זה בגליון האחרון של שנת 1968, בכתבת־שער שנשאה את הכותרת: „החתביב של שר־הביטחון הופך לעסקן גדול — מיסחר העתיקות של דיין." אלא שאז, באווירה של הימים ההם, לא עורר גילוי מרעיש זה שום תגובה ציבורית. פשוט נפרש עליה קשר־השתקה כללי, בעזרתם הפעילה של כל הלוחמים־בשחיתות של ימינו.

גם חידוש פרשה זו היה פרי מיקרה.

הכנסת נתבקשה לאשר תיקון קטן לחוק העתיקות.

גולדה בעיני מייק*

(„ידיעות אחרונות")

היתה זאת ההדגמנות הראשונה, מאז נבחרתי לכנסת, לדבר על נושא זה. לכן הזכרתי אז את שוד־העתיקות של דיין.

בגלל הרגישות הציבורית החדשה לפרשות השחיתות, זכה גילוי זה לתהודה רבה בארץ ובעולם. דן בן־אמוץ, שהתעניין כבר קודם לכן בעיסקי־העתיקות של דיין, נטל את העניין לידיו. למרות קשר־ההשתקה, פרץ העניין החוצה.

צירוף של מיקרים.

■ ■ ■

מן וכן שאין זה צירוף מיקרי באמת.

מן אמנם, כל פצצה התפוצצה במיקרה, אך האווירה הציבורית, שסיפקה את התהודה הרבה עצומה להתפוצצות, לא היתה מיקרית כלל.

גילויי שחיתות אינם דבר חדש בארץ. הם מלווים את המדינה מאז יומה הראשון. העולם הזה גילה במשך השנים אלפי מיקרי־שחיתות, מהם עשרות פרשות גדלות. מהן שמשכו תשומת־לב רבה, ואחרות שלא משכו תשומת־לב כלל.

מדוע גורם המיקבץ הנוכחי של פרשות־השחיתות לתגובה ציבורית כה כללית, עמוקה ונועמת?

יש לכך כמה סיבות משולבות.

נטל המיסים הגיע לשיא שאין למעלה ממנו. המחירים מאמירים, בעוד השכר כימעט קפוא. הפער החברתי מגיע למימדים המסכנים את קיום המדינה. הצביעות הממשלתית עוברת כל גבול.

משום כך מקמץ האזרח בסוף 1971 את אגרופו למיקרא פרשת־שחיתות, שלא היתה גורמת לו אף להרים את גבות־עיניו בסוף 1961. סבלנותו פקעה.

■ ■ ■

את האווירה הזאת ניסו חוגים פוליטיים מסויימים לנצל למטרותיהם, כאשר התפוצצה שורת־הפצצות של נפט־מכוניות־ומים.

לא ציידי־המכשפות המדאיגים כל־כך את הגברת מאיר, וגם לא לוחמי־המוסר המובילים, כדבריה, אל הפאשיזם.

אלא דווקא חוגים הקרובים לה מאד־מאד.

כאשר היה נדמה שכל השערוריות נוגעות לתחום פעולתו של פינחס ספיר, גמלה אצל חסידי דיין (ואולי בהשראת דיין עצמו, מי יודע?) ההחלטה לנצלן כדי לסלק את ספיר מדרכם. הם קיוו למשוך בהזדמנות חגיגית זו את נסיכם ליורש־העצר, בתקווה שגולדה תסתלק תוך כמה חודשים.

כל קבוצת עיתונאי־החצר של דיין, המשובצים בעיתונים השונים (כל עיתונאי בכיר יודע את כל הרשימה על־פה) פתחו במסע כדי למקד את ההתקפה.

בניגוד לגילויים עצמם, היה מסע זה מתועם ומאורגן היטב.

אט־אט התגבשה תדמית פשוטה: ספיר, שפירא ושות' הם מושחתים, או לפחות משחיתים. רק דיין הוא טהור מכל רבב.

ומכאן הפיזמון המשותף של חפידי דיין: ההנהגה הכלכלית חיא מסואבת ומנוונת, יש צורך באביר בעל סוס לבן ורטייה שחורה.

אין זה פלא שחמתם בערה בהם להשחית כשלפתע התפוצצה עוד פצצה — והפעם בגבם. פרשת־העתיקות הוכיחה כי דיין אינו רוכב על סוס לבן, אלא על דחפור מלוכלך, החופר עתיקות בניגוד לחוק. וגם על משאית מכוסה, המובילה אוצרות שדודים מן הסוחרים ואל הסוחרים.

זה מקלקל את הכל. בזעם אין־אונים מסבירים עתה סוכני־דיין שאנחנו משרתים את ספיר, שדן בן־אמוץ נוקם נקמה פרטית מפני שסתמו את פיו בגלי צה"ל, שאנחנו משחקים מישחק פוליטי אפל, וכיוצא באלה. תוך כדי כך הם מעלימים את חלקנו המכריע בגילוי פרשת נתיבי נפט, למשל.

הזעם מובן. הוא מגלה את חומרת הפיגוע.

■ ■ ■

כל הגידופים האומללים האלה, יש רק גרעין אחד של אמת:

הפרענו לאנשי־דיין לנצל את השערוריות כדי להתקדם אל השילטון.

אין אנחנו מבדילים בין מושחתים, ואין אנחנו מבדילים בין משחיתים.

אך לא נניח גם לאחרים להנהיג הפלייה כזאת.

וזאת משני טעמים:

ראשית, מפני שיש הבדל פוליטי כלשהו בין האגפים השונים של השילטון. כולם יחד רחוקים מאיתנו, ממחנה השלום והדמוקרטיה, כמו הירח מכדור־הארץ. אולם גם לירח יש שני הצדדים: הצד הקרוב לנו קצת יותר, והצד האחורי, השרוי בחושך.

אם ינוצלו הפרשיות על־ידי הניצים הקיצוניים כדי לחסל את הניצים המתונים, (הנחשבים בטעות ליונים) יהיה זה אסון למדינה. דרך זו מובילה — אם לא לפאשיזם, הרי ל־סיפוח וללמחמת־נצח.

שנית, מפני שהדבקת כתם השחיתות לשר אחד או למישרד אחד, באה להעלים את האמת, שהיא חמורה הרבה יותר:

המישטר הקיים מוכתם כולו בכתם זה. אין כל הבדל בין האימפריה הכלכלית של הצאר ספיר, ובין השטחים המוחזקים של השולטן דיין. זוהי אותה ממלכה עצמה.

השחיתות, המתגלה בפרשיות אלה, היא סימן־ההיכר של המימסד כולו, על כל אגפיו. אין לרפאה, אלא על־ידי החלפת המישטר.

כאשר פרשה הגברת גולדה מאיר את כנפי הגנתה על כל חברי ממשלתה, וכרכה יחד את פרשת־אוטוקרס ופרשת שוד־העתיקות, היא אישרה עובדה זו.

ועל כך, כאמור, אנו חייבים לה תודה.

---

* קאריקטורה אופיינית ברוח ההתקפה של חסידי דיין. בנאומה, הגנה גולדה בעיקר על דיין, בפרשת שוד־העתיקות. אך בציור, מופיעים דווקא ספיר ושפירא.

תשבץ העולם הזה 1791

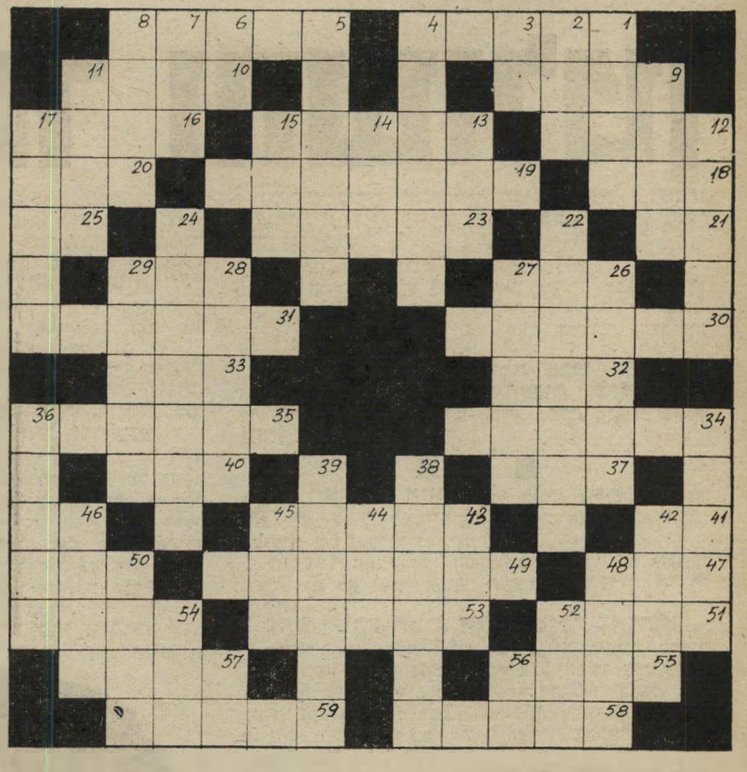

את פיתרון התשבץ יש לשלוח לת.ד. 136, תל־אביב, ולציין על גבי המעטפה: „תשבץ 1791". בין הפותרים יוגרלו פרסי ספרים.

מאוזן: 1) צמח נוי. 5) גיבור יווני אגדי. 9) משבעת המינים. 10) יהודי שנש־מד. 12) גלעין. 13) מוסיף לאמת ומבדילה. 16) אי צדק, קיפוח. 18) מונח בכדורגל. 19) רוחות בוקר. 20) חרב. 21) מגעול פטנטי. 23) שליט מוסלמי בהודו, ששמו הפך לשם נרדף לאילי כספים וכו'. 25) פחדנים רואים אותו כהר. 26) מונרך. 28) בית הפרה. 30) חגיגה עליזה ופרועה. 31) גאלאנטיות. 32) אין אותו בלי אש. 33) כמות רבה. 34) בושתו. 35) מעמידים. 37) יישוב בימי האבות, שמלכו היה אבי־מלך. 40) היה. 41) כל לשון (ר"ת). 43) פיגול. 46) עיר פלישתית. 47) זכות השמו־רה באו"ם למעצמות. 49) אי סדר. 50) מלצר. 51) צפרדע בראשיתה. 53) פרסטי־ז'ה. 54) צער. 55) פתרון חידה. 57) נרגז. 58) מוכרת. 59) אדם חסר ערך.

מאונך: 1) מנהיג ציוני. 2) נהר בצרפת. 3) חיה טורפת. 4) אותו נהגו לערוך ביהו־דים. 5) מטוס. 6) צד מערב. 7) פי החיה. 8) חברי, נעלם מן העין. 9) מין קוץ. 11) סרוח. 12) עשיית חג. 13) מפלגה. 14) לבוש ערב. 15) מידת מרחק. 17) חריטי יונים. 22) עיירה צרפתית ספרותית, ששמה הפך שם נרדף לעשיית מהומה על לא דבר. 24) ממלא מקומו של אלהים, בדת הנוצרית. 26) עושה לבוז. 27) איש עיריית ירושלים לשעבר, ששמו הפך לשם נרדף לתופעה בחיי הציבור בארץ. 28) שר מש־קים תנ"כי. 29) כעס. 34) ישוב בצפון הא־רץ. 36) מקום בסיני, בו התחולל קרב ידוע במבצע קדש. 38) דג של מים מתו־קים. 39) דמות שקספירית. 42) זוחל. 43) אשת אברם. 44) רכה הראשי של רחובות שנהרג החודש בתאונה. 45) ישימון. 46) בעל חטוטרת. 48) דמות ממגילת אסתר. 50) חשש, חרדה. 52) מין בושם. 54) תבע. 56) מנהיג צפון ויאטנמי שנפטר אשתקד. 57) מילת זירות.

חשבץ 1791

זוהי חידה חשבונית. כל ריבוע מסמל סיפרה. לאותן הספרות יש אותם סימנים. בעזרתן של פעולות חיבור, חיסור וכפל יש למצוא איזו סיפרה מייצג כל סמל של ריבוע.

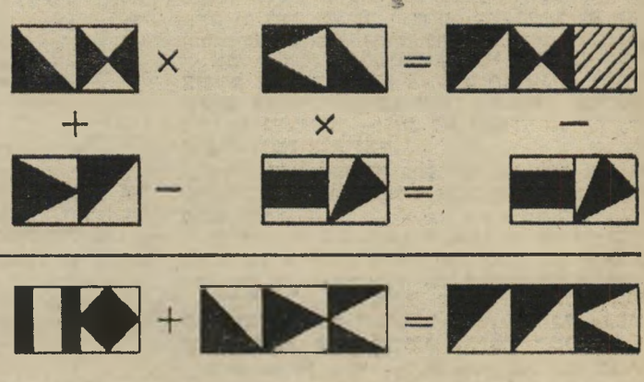

את התשובות יש לשלוח על־גבי גלויות בלבד לת. ד. 136, ת"א, ולציין על־גבי הגלוייה: „חשבץ 1791". הפתרון צריך להכיל את כל התרגיל במספרים. המועד האחרון למשלוח הפתרון — 5.1.72.

בין הפותרים יוגרלו שלושה פרסי ספרים.

סיקורת

(המשך מעמוד 10)

בך הוא אופייני לבני־מינו — ברח מן הדת, אבל לא מן היהדות: נשאר רווק, אבל לא שכח את אמו, שתחת שיבטה גדל; סובל מכל תסביכי גיל הארבעים, כשהזיקנה והמוות מציצים מעבר לאופק, הבדידות הופכת מפריבילגיה לעונש, ושע־

בך (של אפדייק)
האלו, באלו

שועי־הלילה — מתענוג למיבחן. בקיצור, איש־רוח שאינו שבע רצון מעצמו, ולא מן הסובב אותו.

ומה שמייחד אותו יותר מכל, היא עצם העובדה שהנרי בך הוא דמות דימיונית, הצצה ישר מהגיגיו של ג'ון אפדייק, בספר משונה בשם **בך — ספר** (Bech: A Book) (הוצאת Fawcett, 71).

אפדייק, שעסק עד עתה בהוקעת הבור־גנות האמריקאית (זוגות) היפנה הפעם את כל מירצו לבניית יצור זה, שאולי לא היה ולא נברא, אבל חי וקיים, ומזכיר רבים מאותם החיים מאד בתקופתנו.

אפדייק, שפירסם את ספרו בצורה של סיפורים קצרים במשך כחמש שנים בירחון האמריקאי ניו־יורקר, הוסיף לקראת הוצאת הספר עוד כמה פרקים והבהרות להשלמת הדמות, והוציא מתחת ידיו ספר שנון ומהנה, לפחות לגבי מי שאינו סופר אמ־ריקאי יהודי בגיל הארבעים.

מה, למשל, חושבים על כך שאול באלו או פילפ רות? זה כבר יכול להוות ספר שלם נוסף.

■ ■ ■

ריצ'ארד ניקסון עומד לזכות בפרס ה־פופולריות בין אומני אמריקה, על הש־תתפותו התכופה בהצלחותיהם המסח־ריות.

לאחר סרט בשם „מילהאוז: קומדיה לבנה" (מילהאוז הוא שמו האמצעי של ניקסון) ו„הכנופיה שלנו", ספר של פי־ליפ רות, מתכונן הילארד אלקינס, בעלה של קליר בלום, להעלות סאטירה בשם „ערב עם ריצ'ארד ניקסון", שהורכבה על־ידי הסופר גור וידאל, מתוך הכרזות שונות ומנוגדות של ניקסון לכל אורך הקאריירה הפוליטית שלו.

יש האומרים שההצגה תהיה מצחיקה מאד. ובקרוב גם מחזמר: „מכירתו של נשיא". אכן, אהוב העם.

■ ■ ■

ואם כבר מדובר בפילפ רות: אחרי שגמר עם מועקתו של פורטנוי, לשביעות רצונם של כל המו"לים שלו בעולם, החליט לעסוק במועקתו של ריצ'ארד ניקסון. ואם ייתכן שניקסון מעולם לא סבל מכזאת, הרי קריאת ספר זה יכולה להבטיח לו מרה שחורה. **הכנופיה שלנו** (Our Gang, הוצאת Random 71) הוא תאור סאטירי אכסורדי בנוסח ארט בוכ־וואלד, של מנהיג ארצות־הברית ובני לוו־ייתו.

הספר פותח, למשל, בהכרזת הנשיא כי הוא מתנגד להפלות מלאכותיות, מאחר וגם לעובר יש זכויות באמריקה. הוא מ־שיך בתיאור מסיבת־עיתונאים, בה מודיע ניקסון כי יש בכוונתו להעניק לעוברים זכות־הצבעה, כמישקל־נגד לאותם בני־נוער מרדניים הבורחים ממנו. אבל, הוא כבר מזהיר, שגם עוברים אלו לא יורשו לנהוג כעולה על רוחם: „ממשלה זו לא תשב בחיבוק־ידיים, אם כנופיות אלימות של עוברים בני חמישה חודשים יבעטו ב־בטניהן של נשים אמריקאיות."

מאוחר יותר, כשמפרשים את הכרזתו בעד עוברים כעידוד למישלגים, מציע ניק־סון, „להוסיע בטלוויזיה ולהראות בדיאגר־מה מצד אחד, את השעות שבהן עסקתי במזימות, השמצות, הוצאת־דיבה ושאר פעולות אנושיות רגילות, ומצד שני, את השעות שבהן עסקתי במישגלים. זה בוודאי היה משכנע את כולם." ואם ייכלו כל הקיצין, מוכן הנשיא להודות אפילו שהוא הומוסכסואלי, ובלבד שלא ייחשד כמי שעלול להזדווג עם אשה.

ניקסון א־לה רות הוא בלתי מהימן, מוג־בל, מתמצא רק בספורט מיקצועני, ומזכיר ללא הרף את היותו פרקליט. העובדה היחידה שאפשר לזקוף לזכותו. שאיפתו היחידה: להמשיך להיות נשיא.

להקדיש לכך ספר שלם תוך חזרות על אותם רעיונות, זה קצת יותר מדי, אבל לכל המתיימרים בארץ לסאטירה בוסח „אתמול שלשום, הכל עובר", כדאי ללמוד מזה משהו. מה שהיתה אומרת על כך גול־דה, אחרי כן — על כך אפילו אגניו לא חלם!

תקליטים

הגאון התורן של הפזמונאות הישראלית בשנה האחרונה היה ללא ספק **בעוז שר־עבי**, הבחור שהכין קוקטייל טעים מפיז־מונים נוסח פיליסיאנו וסילסולים נוסח תי־מן, והצליח לשבור שוב ושוב את מיצעדי הפיזמונים בשתי השפות. (אנגלית ועב־רית).

עכשיו הוא מנסה להקסים את מעריציו באריך־נגן (התקליט 30630) חדש. את ה־תוצאות תשמעו בוודאי בהתמדה רבה מעל גלי האתר — ועוד יגיע היום שבו תתחננו כי התקליט יישרט.

מה שנוגע לאיכות (אם בכלל מותר לדבר על קטנות שכאלה לרגליו של אליל), הרי הפיזמונים שכתב שרעבי לעצ־

בועז שרעבי
פיליסיאנו תימני

מו עולים עשרת מונים על מה שכתבו לו, למשל, נורית הירש, או אפילו אחיו, נחמיה שרעבי.

ומה שנוגע לסיגנון, למי שאינו מעריץ מושבע של שרעבי, סילסוליו עשויים להי־שמע מוגזמים במשך שני צידי אריך־נגן.

אבל לך ותספר זאת לבנות טיפש־עשרה, ואין ספק שירגמוך באבנים. וכזכור: קול המון כקול שדי.

■ ■ ■

לא כדאי להיות בחורים טובים. זאת המסקנה שיכולה להסיק להקת **סנט־נה**, לאחר ביקור חטוף מדי בפרו.

היא חגיעה לשם במטרה לערוך קונ־צרטים, שכל הכנסותיהם קודש לנפגעי רעידות־האדמה. תחילה נתקבלו בפר־חים, במפתח העיר ובברכות חמות. אולם יום לפני הקונצרט שלהם באיצטדיון בן 80,000 המקומות, נעצרו לפתע, נחקרו ארוכות והועלו למטוס הראשון חזרה לארצות־הברית, ללא בגדיהם ובלי כלי־הנגינה שלהם.

התירוץ הרישמי: „הופעתם מנוגדת לטעם הטוב ולכוונות המוסריות של ה־ממשלה המחפכנית, וחיא מבטאת חדי־רה אימפריאליסטית לפרו."

הנהלת חשבונות

עלי בריקאדות

השבוע צריכה היתה, סוף־סוף, להתרחש ההפכה הגדולה. הכל היה מוכן להת־קוממות נגד מישטר השחיתות — חסרו רק הבריקאדות.

אתם לא תאמינו, אבל בכל המדינה לא נמצא קבלן אחד, שיהיה מוכן להקים את הבריקאדות, מבלי לפשוט לנו את העור.

לא הכל אבוד

נשמע לאחרונה ביציאה מאולם בית־המישפט הגבוה לצדק:

„מה נשמע?"

„הצדק ניצח!"

„תגיש עירעור."

גולדה משתוללת

אומרים על גולדה מאיר שהיא אשה לא טיפשה. אומרים שהיא שוקלת בזהירות רבה כל מילה היוצאת מפיה. אומרים שא־פילו דברים, אותם היא אומרת תוך התרג־שות, יכולים לעמוד במיבחן ההגיון הצ־רוף. יתכן. יתכן שזה נכון, אף כי מהופעתה האחרונה בישיבת המערך, אי־אפשר להסיק מסקנות כאלה.

קחו, למשל, את המישפט: „אווירה זו של החשדת אנשים שלא הוכחה אשמתם, עלולה להוביל את המדינה למישטר של פאשיזם, ולסלול את הדרך לכינון דיק־טטורה."

אתם הבנתם? אני לא בטוח שירדתי לסוף דעתה הצלולה של הגברת מאיר.

(א) אם יש בכלל מקום לחשוד במישהו, הרי זה אך ורק באדם שאשמתו טרם הוכחה. שום אדם בר־דעת לא יטרח להח־שיד אדם שאשמתו כבר הוכחה. אולי התכוונה גולדה לומר „השמצת אנשים שלא הוכחה אשמתם". אולי רצתה להגיד: „הענשת אנשים שלא הוכחה אשמתם" — אבל זה לא מה שהיא אמרה. ומה שהיא אמרה לקוי מבחינה הגיונית.

(ב) למה החשדת אנשים שלא הוכחה אשמתם עלולה להוביל את המדינה למיש־טר של פאשיזם? אני לא מבין את זה. כאשר אזרח מודיע למישטרה על גניבת ציוד ממשלתי, או מעלה בכספי הציבור, האם הוא מקרב על־ידי כך את מישטר הדיקטטורה? איך? באיזה אופן?

ואם המישטרה חושדת באנשים חפים־מפשע, ומחזיקה אותם במעצר לצורך חקי־רה, האם מתכוונת הגברת מאיר לומר שגם המישטרה מובילה את המדינה למיש־טר של פאשיזם?

האם שמיעתה של גולדה כל כך לקוייה, עד שהיא עצמה אינה שומעת עוד את אשר יוצא מפיה? ואם היא שומעת, האם היא מבינה את מה שהיא אומרת?

ומה יש לה נגד הגברת שולמית אלוני? האם הגברת אלוני הכריזה אי־פעם שהיא רואה את עצמה כ„כוהנת גדולה, כל־בו של דת, יושר ומוסר," או שכך מעריכה הגברת מאיר את עבודתה הציבורית? האם עצם העובדה שחברת־מפלגה עוסקת בב־עיות של יושר ומוסר היא תופעה חמורה בעיניה של ראש־הממשלה? ולמה, לדעתה, אסור למפלגה לעבור בשתיקה על התופעה האיומה הזו?

הרי היא עצמה מודה ש„כל דבר טעון בדיקה, ואפשר לבקר שיקול־דעת של כל איש, כולל שר בממשלה."

אם כן, מה יש לה נגד שולמית אלוני? הגברת אלוני בסך הכל השמיעה ברבים ספקות ביחס לטוהר שיקוליו של שר־המישפטים. לדעתה שיקר שר־המישפטים, כאשר טען שלא היו לו כל אינטרסים אישיים, כאשר ניסה למנוע הקמתה של ועדת־חקירה בפרשת „נתיבי נפט". הגברת אלוני הכריזה שהיא מוכנה להוכיח את דבריה לפני בית־מישפט. האם לזה אפשר לקרוא לינץ' וצייד־מכשפות?

למה הגברת מאיר חושבת שמנהלים קמפניה ומסע השמצה ושיסינה נגד שר־המישפטים? מדוע זה אין היא מאמינה שגם הגברת שולמית אלוני זכאית גם היא לתת קול־דעתו של שר־המישפטים?

אחרי הכל, הציבור רשאי לדעת את האמת בקשר לייחסי־העבודה ששררו בין פרידמן ושפירא. הציבור רשאי לדעת אם סירובו של שר־המישפטים למנות וע־דת־חקירה לעניין „נתיבי נפט" הונע על־ידי שיקולים של טובת הכלל, או שמא טובת הפרט היא שהעסיקה את מר י.ש. שפירא.

ומדוע חושבת הגברת גולדה מאיר שה־רדיו והטלוויזיה חייבים להטיל חרם על אדם שסולק מגלי צה"ל? (אגב, עד עכשיו הייתי בטוח שעבודתי בגלי צה"ל הופסקה באמצע העונה, רק משום שהתוכנית שלי „טעם וריח" הגיעה, כפי שהתבטא קציץ־חינוך־ראשי, ל„סיומה הטבעי". עכשיו שמענו סוף־סוף, ומפי המקור המוסמך ביו־תר, שפשוט סולקתי מגלי צה"ל. תודה על האינפורמציה.)

אני בתמימותי חשבתי שהגברת גולדה מאיר לעולם לא תעז לתבוע בגלוי הגבלת חופש־הדיבור. הייתי בטוח שכמנהיגה דמו־קרטית היא תילחם נגד כל נסיון לסתום את פיו של אזרח. והנה מביעה הגברת בקול רם את שליאתה: הרי סילקנו את האיש מגלי צה"ל, למה מקבלים חומר שלו ברדיו ובטלוויזיה?

גברת מאיר, רמזים מסוג זה סוללים את הדרך לפאשיזם.

וכאן אנו מגיעים לצימוק בעוגת ההגיון של גולדה. „הדרך הטובה ביותר לפא־שיזם," היא אמרה, „היא כאשר בראש המוסד עומדים אורי אבנרי, דן בן־אמוץ, הארץ ושולמית אלוני."

הרגוני הרוג אם אני מבין את ההגיון בדברי־התפלות המטופשים האלה.

(א) מי קבע שאנשים אלה עומדים ב־ראש המוסד?

(ב) במה נופלת זכותנו לעסוק בשאלות מוסר מזכותם של אזרחים אחרים במדינה?

(ג) מי, לדעתה של גולדה, רשאי לע־מוד בראש המוסר? ומה זה בכלל „ראש המוסר"? האם זהו סולם הירארכי? האם זה מעמד חברתי, שיש לזכות בהזמנה ממשלתית כדי היות ראוי לו?

(ד) אם שולמית אלוני ונתן דונביץ טוענים ששר־המישפטים חייב להשיב על כמה שאלות חיוניות, האם תביעה זו מובי־לה לפאשיזם? או שמא אני הוא המוביל וסולל את הדרך לפאשיזם ולדיקטטורה רק משום שעסקי הארכיאולוגיה של דיין לא מוצאים חן בעיני?

גברתי ראש־הממשלה, דיבורים דמאגו־גיים ריקים כאלה הם הם הסוללים את הדרך לפאשיזם!

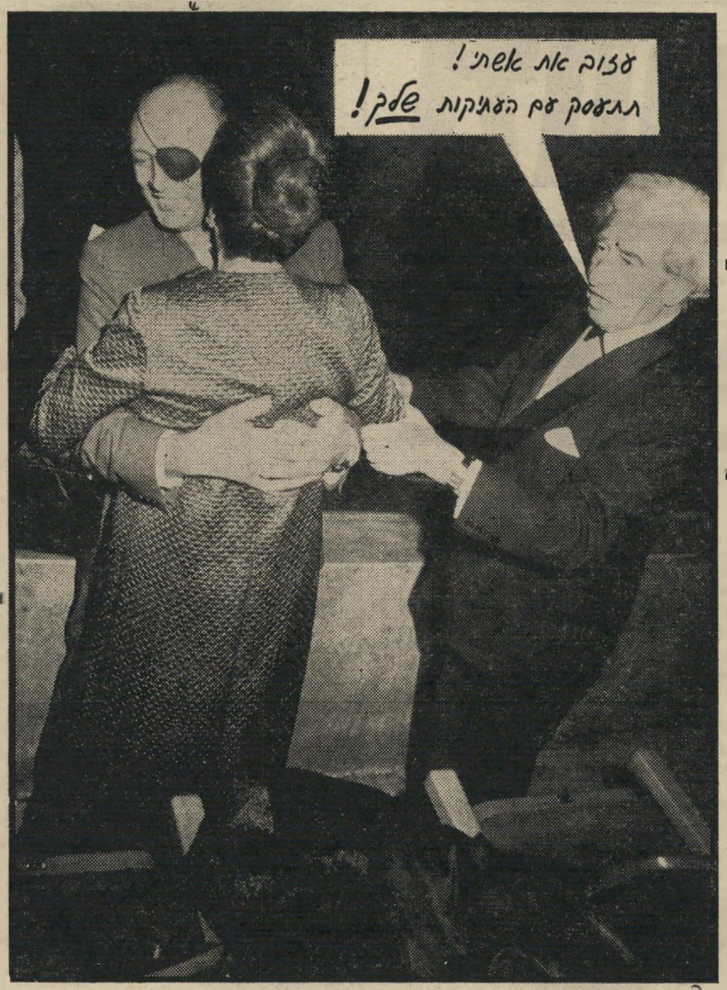

ככה הם לא מדברים

רנה: (מעיינת בעיתון) אפשר להשתגע.

יוסי: מה קרה שוב?

רנה: 200 מיליון לירות המדינה הפסי־דה על המיפעל המאושר הזה לבלונים מנופחים.

יוסי: את שוב מתחילה?

רנה: בכל זאת, 200 מיליון לירות!

יוסי: נו, אז מה? זה לא חדש! כל יום את באה עם הסיפורים האלה. די, נמאס! נמאס כבר לשמוע את כל הפר־שות האלה! ספרי משהו חדש.

רנה: אבל זה חדש! טרי! מהבוקר.

יוסי: טוב נו! תקלה! זה קורה. מי שמחליט החלטות, עושה גם טעויות לפע־מים.

רנה: טעויות! המיפעל שלח לאירופה ארגזי אבנים במקום בלונים מנופחים, הבריח ארצה דולארים, וקיבל על כל דולאר „ייצוא" פרמייה של שלוש לירות. בעלי המיפעל פשוט גנבו כסף מהמדינה! הם שיקרו!

יוסי: נו, את מגזימה! לכל היותר הם לא אמרו אמת. אבל זה לא אומר שהם שיקרו.

רנה: ולייצא אבנים במקום בלונים מנופחים, זה בסדר?

יוסי: אני לא אומר שזה בסדר. יש בזה פגם אסתטי מסויים.

רנה: טוב שהממשלה החליטה להקים ועדת־חקירה.

יוסי: אני לא כל־כך בטוח שזה טוב.

רנה: מה יש?

יוסי: יתחילו לעשות חשבונות קטנו־ניים. האופוזיציה תעשה הון פוליטי מה־תקלה הטיפשית הזאת. את לא מכירה אותם. הם ינפחו את הפגם האסתטי הזה מחוץ לכל פרופורציה.

רנה: מה יש פה לנפח? תראה את העתון. עמוד שלם על הפרשה הזאת.

יוסי: זה באמת שערורייה! חוסר־אח־ריות אלמנטארי. סתם רודפי סנסאציות! אין להם על מה לכתוב אז התנפלו על המיסכן הזה, שבסך הכל רצה לנפח בלו־נים בארץ במקום באירופה. את יודעת כמה כסף הוא חסך למדינה? לא סתם כסף — דולארים! בשביל מה צריך לנפח בחוץ־לארץ? חסר לנו אוויר כאן?

רנה: אבל...

יוסי: הוא תעזבי באמת! מספיק עם החיטוטים האלה! ממש שערורייה מה שה־עתונות עושה מזה! לדעתי, זה מעשה מחפיר. תנו לאוצר קצת קרדיט. הם יוד־עים מה שהם עושים. זה לא רק עניין כל־כלי. בלונים מנופחים תוצרת הארץ — זה גם הישג מדיני. לא צריך להתנפל על כל דבר!

רנה: מה עם העלמת המס? והגניבה?

יוסי: הו הו! רק הם העלימו מס? רק הם גנבו? כל דבר קטן הופכים לפרשה! אני מפסיק לקרוא עיתונים — אני לא יכול יותר! זה פשוט משעמם!

ברכות

לתמר ולחיים בר־לב שפע ברכות ואיחולים לבביים להולדת ארבע זכרים ונקבה אחת.

המטה הכללי
חיל האוויר
חיל הים
חיל השריון
עזית, כלבת הצנחנים
התאחדות הכלבנות הישראלית.

„החוקף את המערך – מוביל לפאשיזם!" (התזרה שבעל פה)

הרומן של משה דיין שנמשך 15 שנה

ושכל מקורביו ידעו עליו - הבשיל פרי

משה דיין מתגרש

הזוג הצעיר רות ומשה דיין נפגשו לראשונה ב־1 בספטמבר 1931 כשרות הגיעה עם מחזור חדש של נערות לבית־הספר התחקלאי בנהלל. השניים נישאו ב־12 ביולי 1935, כשלמשה מלאו עשרים שנה.

ב תחילת חודש נובמבר 1956, שעות מספר אחר סיום מבצע קדש, התכנסו עשרות עתונאי־חוץ באחד מ־אולמות מלון דן בתל־אביב, שם עמדה להיערך מסיבת עתונאים פומבית רא־שונה עם כובש סיני, מצביא הגייסות המנצחים, הרמטכ"ל רב־אלוף משה דיין.

עתונאי החוץ הרבים שמילאו את ה־אולם, ציפו בקוצר־רוח לבואו של ה־מצביא, כאשר כמה מהם זיהו אשה שנדחקה ביניהם וביקשה לעצמה מקום צנוע, כאשתו, רות דיין. מיד נערכה עליה הסתערות רבתי. קבוצה גדולה של עתונאים הקיפה אותה, מצלמות החלו לצלמה ומיקרופונים נדחפו אל פיה. „מה יש לך להצהיר?" שאלו אותה כולם.

„להצהיר על מה?" תמהה רות דיין, שלא תפסה במה המדובר.

„על הגירושין, כמובן." אמרו ה־עתונאים.

„איזה גירושין?" המשיכה רות ב־השתוממות.

„שלך ושל הגנרל דיין..." אמרו ה־עתונאים.

„איזה גירושין?" המשיכה רות ב־השתוממות.

„שלך ושל הגנרל דיין..." אמרו ה־עתונאים שסברו כי אשת הרמטכ"ל מי־תממת.

רות לא יכלה אז לדעת, כי זמן קצר לפני בואה פשטה בין עתונאי החוץ ידיעה, שסיפרה כי משה דיין עומד להתגרש מאשתו ולשאת אשה חדשה. השמועה שעשתה לה כנפיים במהי־רות, היתה מבוססת על רכילות שעברה מפה לאוזן בחוגי השלטון, ולמרות ש־מחצית המדינה כבר דיברה בה, היא לא היתה ידועה לרות דיין עצמה.

כך נודע לרות דיין בפעם הראשונה כי לבעלה, משה דיין, יש אהבה חדשה.

השבוע חזר מחזה זה על עצמו כמעט בפרטי פרטים. שוב פשטה השמועה כמו להבה תוך שעות ספורות על פני המ־דינה כולה: משה דיין עומד להתגרש, כדי לשאת את אהובתו לאשה. למרות שחלפו מאז תום מבצע סיני 15 שנים, עדיין היתה זו אותה אהובה עצמה בה דובר גם הפעם.

היה רק הבדל אחד בין שני גלי השמועות: השבוע היו השמועות מבו־ססות על עובדות. אחרי 36 שנות נשו־אין הגיעו חייהם המשותפים של רות ומשה דיין לקיצם.

החתונה — מאורע ציבורי

ר ומן האהבה ופרשת הנשואין של רות ומשה דיין, הפכו כבר לחלק מתולדות ארץ־ישראל החדשה. הביוגר־פים ורושמי תולדות הארץ, הירבו לע־סוק בה, כאילו היה מדובר בתחילתה של שושלת אצולה. ואומנם, בצורה זו או אחרת, היו קשורות בענין חלק ניכר מהמשפחות החשובות של ארץ־ישראל במחצית שנות השלושים.

הביוגרפיה הרשמית המלאה האחרונה של דיין, זו מפרי עטו של העתונאי שבתי טבת, שיצאה לאור רק לאחרונה, עוסקת בהרחבה ובפרטי פרטים בתול־דות היחסים בין רות ומשה דיין.

הם ראו זה את זו לראשונה ב־1 בספטמבר 1934, כאשר רות, אז רות שוורץ, הגיעה עם מחזור חדש של נערות לבית־הספר החקלאי בנהלל, ו־משה דיין עם חבריו למושב, יצא לצפות בבנות החדשות.

רות, ילידת חיפה, היתה אז בת 17, תלמידת גמנסיה רחביה בירושלים ומ־מיסדות תנועת מחנות העולים שם. ייחוסה המשפחתי היה באותם ימים מכובד בהרבה מזה של משה דיין, ש־היה הילד השני של קבוצת דגניה.

הוריה, רחל וצבי שוורץ, בוגרי ה־מחזור השלישי של הגימנסיה הרצליה, היו חברים קרובים של האצולה של הישוב שנבנתה מבוגרי הגימנסיה: אליהו גולומב, משה שרת, דב הוז. אביה של רות למד בבית־הספר לכלכלה בלונדון, וכאשר משה שרת נתמנה כמזכיר ה־מערכת של דבר, נתמנה צבי שוורץ ככתב דבר בלונדון.

כשחזר לארץ היה מזכירם של מנהלי קרן־היסוד, אריה ליב יפה וד"ר ארתור ההד"ר דב יוסף, שהביא לזוג כמתנת נשואים מזוודות מסע. הוריה של רות שכרו אוטובוס מיוחד שהוביל מירו־שלים לנהלל את יקירי הישוב כמשה וצפורה שרת ודב ורבקה הוז.

כמתנת נשואים מהוריה של רות קיב־לו בני הזוג נסיעת השתלמות לברי־טניה. הכוונה היתה שמשה ילמד ב־לונדון אנגלית ויכין עצמו ללימודים באחת האוניברסיטאות האנגליות המ־פורסמות. היה זה צבי שוורץ, שהפעיל את קשריו עם הארולד לאסקי וחיים

הגרוש הטרי שר־חבימחון משה דיין מייד לאחר גירושיו, ביום ג' השבוע, שעה 11 לפני הצהרים, במיגרש החנייה של ביתו של הרב גורן. בפעולת הסחה מהירה, זינק דיין, ברגע יוצאו מביתו של הרב גורן, לתוך מכונית צדדית. גשם זילעפות ניתך אותה שעה. הבהק הפלש מסתיר את פניו הקודרות של שר הביטחון. מעברה השני של המכונית, נראה הבהק של צלם אחר.

האנטקה. הוא למד משפטים באוניברסי־טה בירושלים ואת ההתמחות עשה ב־משרדו של הד"ר דב יוסף, לפני שהפך לשותפו. ביתם של בני הזוג שוורץ ברחביה היה בית ועד לחברה הגבוהה. אומר שבתי טבת בספרו: אפשר לומר, כי נשואי משה ורות היו נשואי צמרת, בין בני האינטליגנציה הגבוהה של נכ־בדי העליה השניה וההתישבות השיתו־פית מזה, והצמרת של החוגים הציו־ניים־מדיניים־משפטיים והחברה הדוברת אנגלית מזה.

כאשר נערכה חתונתם של רות ומשה בנהלל ב־12 ביולי 1935, כשמלאו ל־משה 20 שנה, היה הדבר מאורע ציבורי כמעט. בין האורחים היו גם הד"ר ארתור רופין, אז יושב ראש הנהלת הסוכנות וראש מחלקת ההתישבות שלה, וייצמן, כדי להכין למשה מקום לימ־דים באוניברסיטת קמברידג', אלא ש־כעבור חצי שנה חזרו בני הזוג לארץ.

המשפחה שלא היתה קיימת

ר משבר הראשון בחיי הנשואין של משה ורות דיין התחולל כבר בשנה השלישית לנשואיהם וכפי שרומז שבתי טבת בביוגרפיה שלו, היתה אז האשמה דווקא ברות. רות ומשה היו חברים אז בקבוצת שמרון, שהיתה מור־כבת מבני נהלל. לרות היו אז יחסי קירבה עם נחמן בצר, חברו של משה ומי שנחשב למצפון של הקבוצה. בינו לבין משה שררה מתיז יריבות על

*) אחותה הצעירה של רות, ראומה, נישאה לעזר וייצמן.

המנהיגות ועל תפקידי בכורה בהגנה.

בעת שנחמן בצר שהה בקורס מ"ממים של ההגנה בגבת, הוא החליף מכתבים עם רות. כמה מכתבים אלה נעלמו בדרך. אחד מהם הגיע אל רות כעבור זמן בתוך מעטפת מכתב ששלח לה משה, בעלה.

לדברי טבת המשולש, הטראגי לאותה עת, לא חוסל במהרה. הדברים הסתבכו והלכו עד כי באפריל 1938... קם נחמן בצר, ארז את חפציו נטש את קבוצת שמרון ונסע לקיבוץ מעוז חיים... ודאי שליחסיו עם משה וורות היה משקל בהחלטתו.

מתקופה זו לערך מפסיקים חיי ה־משפחה של משה דיין לתפוס מקום בביוגרפיה שלו, הכתובה והלא כתובה. הוא החל אז לסלול את הקאריירה ה־צבאית־פוליטית שלו, שתפסה את מר־בית זמנו והיתה לתוכן העיקרי של חייו. יעל, בתם הראשונה, נולדה זמן קצר לפני שמשה נאסר בין מ"ג אנשי ההגנה ונכלא לתקופה ממושכת בכלא עכו.

רק לתקופה קצרה, בין השנים 1941 ו־1942, כאשר התגוררו בירושלים, היו למשה ורות חיי משפחה מסודרים. זו התקופה היחידה כמעט שרעיו זוכרים בה הקדיש זמן רב למשפחתו, והירבה להשתעשע עם בתו יעל בת השלוש. שם גם נולד, בינואר 1942, בנם אהוד.

אופייני לדיין, שלמרות שמגיל 20 היה נשוי, ומגיל צעיר יחסית הפך לבעל משפחה, אב לשלושה ילדים, הרי התכונה שאיפיינה אותו ביותר היא הבדידות. אפילו בתו, יעל, הגדירה אותו בשעתו: „הוא אדם בודד, מתוך בחירתו העצמית, בהכרה, במתכוון. הוא מחזיק את המפתח לכלא שלו בעצמו."

בית דיין בשכונת צהלה, שהתפרסם לעיתים כה קרובות, לא היה מעולם מן משפחתי חמים. כי מעולם לא היתה קיימת משפחה אמיתית של דיין. עוד בטרם התחתנו כל שלושת ילדיו ועזבו את הבית, חי כל אחד מבני המשפחה בחדר משלו, כשכל אחד בא והלך כאוות נפשו, עוסק בענייניו ונפגש רק לעיתים רחוקות עם שאר בני המש־פחה. רק העוזרת של המשפחה, שמחה, היא שהיתה מקשרת ביניהם כמרכז ה־משפחה.

אמר עליו אחד מכותבי הביוגרפיות של דיין: הוא נשאר הנער הנצחי, שאהב את אמו, שניתק עצמו אחר־כך מכל מגע עם בני־אדם, שדיכא בתוכו כל רגש, ושאינו יכול להקים משפחה אמי־תית. כל מגעיו עם בני־אדם, גברים ונ־שים, הם בבחינת פגע וברח. אולי כמיהה של רגע לקונטאקט של ממש — ובריחה מיידית מקונטאקט זה.

חוסר הנאמנות, תכונה שאיפיינה את דיין כמעט/לכל אורך חייו, ביחסו ל־חבריו, למעריציו, לרעיו לדיעה ול־מפלגה, היא שאיפיינה גם את יחסו ל־נשים. אלא שבכל אלה היה יוצא מה־כלל אחד. היו אלה יחסיו עם אשה, שזכתה בפי העם לכינוי „הגברת רבי־נוביץ'." לה נשאר משה דיין נאמן כ־17 שנים. ונאמנותו לה היא שהביאה אותו לידי הגירושין שנערכו השבוע.

החיים הכפולים של דיין

יהודת האהבים של משה דיין מחוץ למסגרת הנשואין שלו, שימ־שו חומר רב לרכילויות, אגדות ושמו־עות במרוצת 20 השנים האחרונות, מאז נודע שמו של דיין לציבור הרחב. חלק מפרשיות אלה זכו אף להנצחה בספרים, כמו בספרה של יעל דיין בתו, פנים חדשות במראה; ובספרה של הדסה מור, דרכים לוהטות, שהיה מעין אוטוביו־גרפיה.

על צד זה באישיותו של דיין, כתב שבתי טבת בביוגרפיה שלו: אף בטרם דובר על כך בספרים, סיפרו ותיקי מפא"י — שמאז ומתמיד אהבו לגלגל ברכילות אישית — כשם ששמע רוב הציבור, על החיבה הנמרצת שרחש דיין לנשים. מעלליו בשטח זה שימשו לנושא יותר משיחה אחת בין עסקני מפא"י, ובורר שמחמת היותו איש־צבא, גנרל, לוחם עמור נצחון, הגדילו הולכי רכיל את הישגיו האמיתיים בעלילות מהדמיון.

לוותיקי מפא"י הפוריטאניים, או ה־צבועים, היה היתר בחיי האהבה של דיין בבחינת חסר בקלסתרו כמועמד מפלגתי. היו מהם שהקישו גזירה שווה מהמוסר המשפחתי על המוסר הציבורי, מה אין אדם נאמן לאשתו, אין הוא נאמן למפלגתו וכו'. אין לדעת אם שאלת יחסיו־מחוץ־לנשואין היתה מגיעה לכלל דיון עקרוני במישור הגבוה של ראש־הממשלה וראש מפא"י, לולא הועמד בן־גוריון, במצב של לית ברירה, על ידי הבעל הנפגע עצמו. היה זה דב ירמיה, חברו של דיין מילדות בנהלל, ששירת בצה"ל ופרש ממנו בדרגת סגן־אלוף."

ירמיה, שבעת שירותו הצבאי היה נשוי להדסה מור, פנה ב־1959 לבן־גוריון בשני מכתבים, תבע ממנו להסיר את חסותו הציבורית והמפלגתית ממשה דיין בגלל מה שעולל לחיי הנשואין שלו ביחסיו עם הדסה. בן־גוריון פסק כי יש להבדיל בין המישור הפרטי של חיי אדם לבין המישור הציבורי, לא קיבל את הטענה שדיין צבוע ולא הסיר את חסותו מדיין.

קבע טבת בביוגרפיה שלו: עמדה חד־משמעית זו של בן־גוריון, שמה מיד בתחילת דרכו הפוליטית של דיין קץ לאפשרויות של ניצול פרשיות מחיי האינטימיים כתעמולה סיעתית או מפ־לגתית עויינת לו. למעשה היתה ויש לו רק אהבה אחת מחוץ למסגרת נשו־אין, הנמשכת זה 17 שנה.

אהבה זו היא אהבתו של דיין לרחל רבינוביץ'. זמן קצר אחרי מבצע סיני, אחרי שנודע לרות דיין באקראי על יחסיו של דיין עם אותה גברת רבי־נוביץ', שהיתה אז רעיתו של פרקליט ירושלמי ידוע, עמדו משה ורות דיין בפני גירושין.

היתה זו פולה בן־גוריון, רעייתו המ־נוחה של דוד בן־גוריון, שהטילה את הווטו שלה על גירושי דיין. כאשר שמעה פולה על כוונתו של דיין להת־גרש מרות, הודיעה לו בפסקנות כי אם יעשה זאת הרי יהיה עליו לראות את יחסיו עמה כנמורים. גם דוד בן־גוריון סבר אז שגירושין עשויים לפגוע בתד־מיתו של דיין, יעץ לו להמשיך בחיי הנישואין.

דיין קיבל עליו אז את הדין. הוא לא נטש את ביתו. כלפי חוץ המשיך לשחק את המשחק של אב המשפחה, המחתן את ילדיו, משתתף באירועים משפחתיים כמו ברית לנכד, באירועים ממלכתיים פומביים המשיך להופיע לצד רעייתו, רות, שפיתחה לעצמה פעילות ציבורית, כלכלית ופוליטית משל עצמה. היחסים בין שניהם נשארו קורקטיים, למרות שלא חיו כבעל ואשה.

כל אותם שנים חי משה דיין חיים כפולים. חייו השניים היו לצידה של הגברת רבינוביץ'.

סיבת הגירושין

רחל רבינוביץ', גרושתו של עורך־דין ירושלמי, ידידתו של דיין מזה 17 שנה העובדת כיום כעוזרת מיוחדת למנכ"ל השק"ם. היא חסיבה לגירושיו של שר־הביטחון משה דיין.

ההיעדרות מטכס ההשבעה

? הארץ דיברה במשך שנים על יחסיו של דיין עם הגברת רבי־נוביץ'. אולם היתה מעין הסכמה, אפי־לו בין יריביו המושבעים של דיין, שיחסים אלה, הנערכים בגלוי ולעיני הציבור, אינם יכולים להוות חלק ב־משחק הפוליטי. זכותו של איש הציבור שלא הטיף מוסר בענייני הפרט לאח־רים, לשמור לעצמו חיים פרטיים משלו, נשמרה בקפדנות. משום כך לא נזכרה ולא פורסמה מעולם פרשת יחסיו זו של דיין. לראשונה היא פורסמה, ברמז, ב־ביוגרפיה של שבתי טבת, שהופיעה ב־הוצאת שוקן.

רק אנשים מעטים מכירים את נושא אהבתו הממושכת של דיין מקרוב. ה־גברת רבינוביץ', כיום אשה נאה ובלונ־

(המשך בעמוד 22)

דקה לאחר הגירושין

רות דיין, דקה לאחר גירושיה משר־הביטחון, ברגע בו נכנסה למכונית ה„סאאב" הירוקה שלה, לאחר שיצאה מטקס הגירושין. עטופת מעיל־פרווה, מבעד לזגוגית המכונית הרטובה הצליחה רות לשמור על חיוך. לצידה, מזכירתה היפהפייה מיקי בייטל.

בתשובה חסרת תקדים לשאילתה בכנסת מודה סגן ראש־הממשלה:

דיין הפר את החוק!

באווירת רווית־מתח, השיב סגן ראש־הממשלה ושר־החינוך־והתרבות יגאל אלון לשאילתה של אורי אבנרי על החפירות והמיסחר בעתיקות של משה דיין.

עוד לפני חודש אמר אלון, בתשובה ל־דבריו הראשונים של אבנרי בכנסת על נושא זה, שאינו מעלה על דעתו שדיין מפר את החוק, ושאם הוא עושה זאת, הוא בוודאי עושה זאת בשגגה.

עתה, כשנאיץ להשיב על שאלות מדוייקות שלא הותירו כל פתח להתחמקות, גילה אלון כצפרדע חד־משמעית, אם כי בניסוח חעדין ביותר שהיה אפשרי, שדיין אכן הפר את כל סעיפיו העיקריים של החוק — כחופר, כמגלה, כסוחר וכמייצא.

■ ■ ■

להלן השאילתה והתשובה, במלואה: **ישיבה רמ"ז (22 בדצמבר 1971):**

שאילתה מס' 3815

חברי־הכנסת אורי אבנרי שאל את שר החינוך והתרבות:

פקודת העתיקות, שעל ביצועה ממונה שר־החינוך והתרבות, קובעת כדלקמן:

סעיף 3: כל המגלה עתיקה, ולא קיבל רשיון לחפור, חייב למסור מייד הודעה על תגליתו לרשות המוסמכת.

סעיף 4: לשום אדם לא תהא כל זכות או טובת־הנאה בעתיקה, מפאת שהוא בעל הקרקע שבה נתגלתה העתיקה, או מפאת שהוא מוצא העתיקה, כל עוד לא ויתר על זכות־הרכישה נציג הממשלה.

סעיף 5: המדינה לא תהיה חייבת בכל תשלום, אם גילו את העתיקה בניגוד ל־הוראה מהוראות פקודת העתיקות.

סעיף 6: איסור לחפור ולחפש עתיקות, ללא רשיון ממשלתי.

סעיף 7: מתן רשיון רק למי שסמכותו המדעית מובטחת די הצורך.

סעיף 12: איסור על ייצוא עתיקות ללא רשיון.

סעיף 22: קובע עונשין למי שמצא עתיקה ולא הודיע על מציאותה; למי ש־חפר ללא רשיון; למי שייצא עתיקות ללא רשיון; למי שסוחר בעתיקות ללא רשיון.

סעיף 25: אוסר מסחר בעתיקות ללא רשיון.

בהעולם הזה מיום 1 בדצמבר 1971 פירסם מר דן בן־אמוץ רשימה, בה טען כי מר משה דיין מפר את הוראות החוק הנ"ל, ובמייוחד הסעיפים הנ"ל.

בכתבתו טוען בן־אמוץ את הדברים הבאים:

(א) שלשר הביטחון אוסף ארכיאולוגי ענקי.

(ב) ששר הביטחון חופר במשך שנים עתיקות ללא רשיון.

(ג) ששר־הביטחון סוחר בעתיקות ומו־כר עתיקות באמצעות משכית וחנויות העתיקות בבתי־מלון. המימצאים הארכי־אולוגיים נמכרים בקופסאות הדורות, מרופ־דות קטיפה, כשכל אחת מהן נושאת את הכתובת "מתוך אוספו הפרטי של משה דיין", וכוללות את חתימתו האישית.

(ד) אחד מסוחרי־העתיקות בתל־אביב משמש כסוכן של מר דיין, המביא לביתו את האספנים ה"כבדים" מחוץ־לארץ. אס־פן כזה רכש לפני זמן מה בביתו מימצא בסך — 30,000 לירות;

(ה) בביתו של שר־הביטחון בצהלה רוכ־זו עתיקות ששוויים מאות אלפי לירות.

לאור הוראות החוק והטענות הנ"ל, הנני מבקש לדעת:

שאלה 1:

(א) האם הודיע אי־פעם שר־הביטחון ל־אגף־העתיקות על גילוי עתיקות כלשהן?

אם כן — אימתי?

(ב) על אילו עתיקות נמסרה הודעה?

תשובת השר יגאל אלון:

(א) כן.

(ב) ● ביוני 1957 נמסרה הו־דעה על עתיקות כורכר, באתר ח־עתיק חירבת תזוג'ה (עלייד מו־שב חצב, ליד גדרה).

● ביולי 1957 — על גילוי־קמאות כלקוליטיות באזור.

● באוקטובר 1957 נמסרה הו־דעה על עתיקות בכנייה (עלייד יבנה).

● כסוף שנת 1962 נמסרה הו־דעה על תגליות קברים כלקולי־טיים בחתך הכביש ביער בן־שמן.

● בספטמבר 1963 נמסרה הו־דעה על גילוי שברי גלוסקמאות כלקוליטיות באזור.

● בינואר 1971 — על תגלית מערת־קברים בנחלה שעלייד גת.

לדעתו של מנהל האגף ייתכן שמר דיין מסר, או שנמסר ממעמו כעלי־פה, על אתרים ועתיקות נו־ספים, אך לא נרשמו.

שאלה 2:

האם קיבל מר דיין רשיון לחפירת ו־חיפוש עתיקות?

אם כן — מתי?

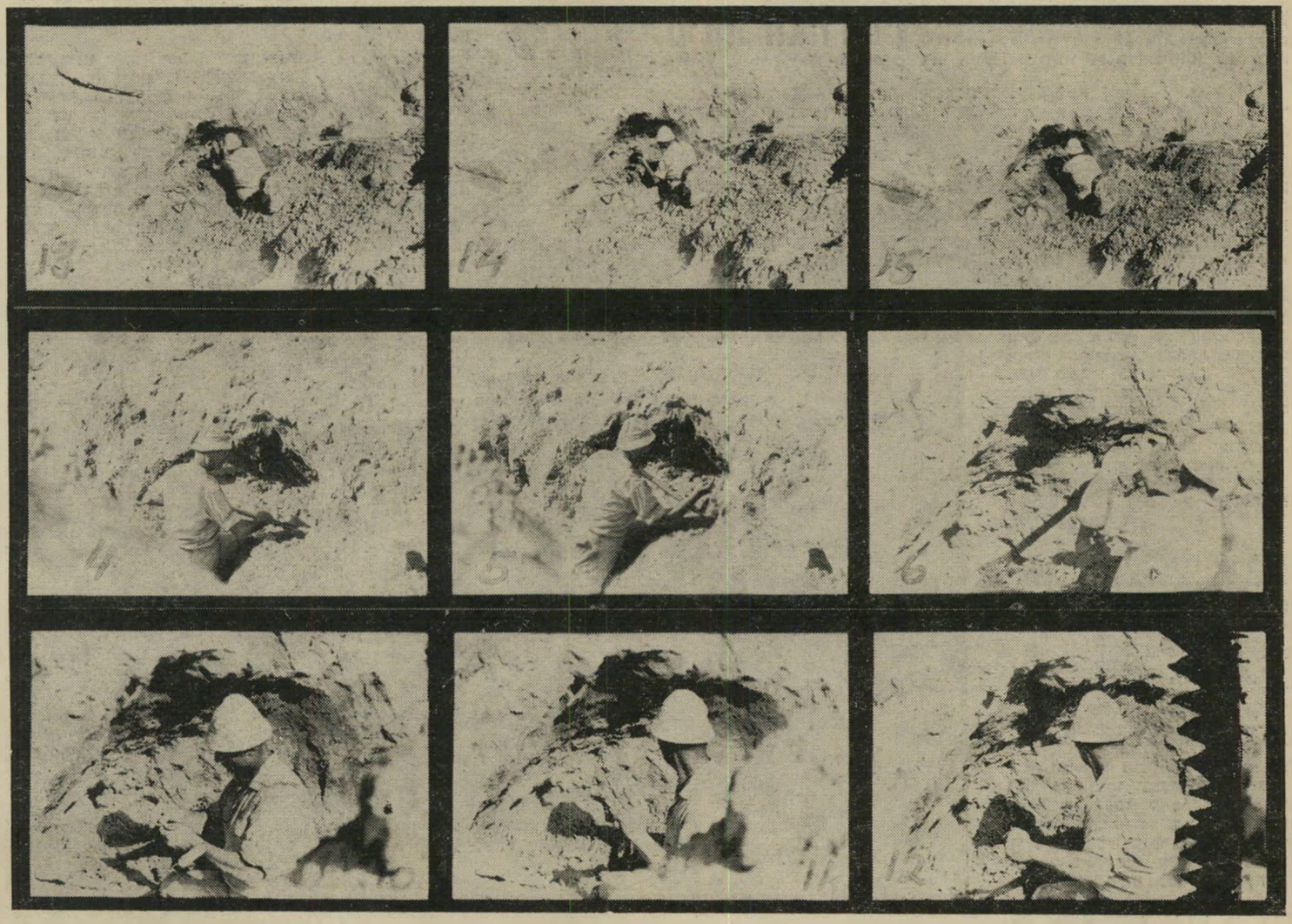

אגף העתיקות לא ראה: דיין חופר באזור בניגוד לחוק

האם הרשיון בתוקף גם כיום?
אם כן — ממתי?

תשובת השר יגאל אלון:

לא.

שאלה 3:

האם בדק אגף העתיקות אם סמכותו המדע"ת של מר דיין מובטחת, לאור הוראות סעיף 7 (ב) של הפקודה הנ"ל?

תשובת השר יגאל אלון:

לאור התשובה לשאלה מס' 2 — התשובה שלילית.

שאלה 4:

האם קיבל מר דיין היתר לייצא עתיקות?
אם כן — מתי?
לגבי אילו עתיקות?
באילו סכומים?

תשובת השר יגאל אלון:

לא.

שאלה 5:

האם קיבל מר דיין רשיון לסחור בעתיקות?
אם כן — מתי?

תשובת השר יגאל אלון:

לא.

שאלה 6:

האם האגף מפקח על העתיקות בשטחים המוחזקים?

תשובת השר יגאל אלון:

כן — באמצעות קציני־מטה לארכיאולוגיה, שבמפקדות של מפקדי־האזורים. כן פורסמו בנוסף זה צווים מיוחדים בכל השטחים המוחזקים.

שאלה 7:

האם הודיע מר דיין לאגף־העתיקות על האתרים הארכיאולוגים שגילה, אם גילה?

תשובת השר יגאל אלון:

ראת תשובתי לשאלה 1.

שאלה 8:

לאור הפירסום הנ"ל, ותגובת מר דיין שנתפרסמה **בהארץ** של יום 1 בדצמבר 1971, בה אישר מר דיין מפי דוברו כי סחר בעתיקות — האם ערך אגף העתיקות ביקור בבית דיין, וחקירה מטעמו, לגבי הטענות דלעיל?
אם נערכה חקירה — מה העלתה החקירה?
האם נערך רישום כל־שהוא לגבי העתיקות (אם בכלל) שבבית דיין, שתצלומים שלהן נתפרסמו בגליון הנ"ל של העולם הזה?

תשובת השר יגאל אלון:

אחרי 1 בדצמבר 1971 — לא.

היו"ר שלמה רזין:
שאלה נוספת לחבר־הכנסת אורי אבנרי.

אורי אבנרי:

כבוד השר, בעדותו במישטרה מסר הד"ר אברהם בירן, כי ביקר באוספו של מר דיין בפעם הראשונה ו ה א ח ר ו נ ה ב־1963.

מזו עברו שמונה שנים, ובכללן 4 וחצי שנים של החזקת השטחים, בהן ערך שר־הביטחון חפירות נרחבות. חפירה אחת, באזור, התפרסמה בגלל התאונה שהיתה שם.

שאלתי: כיצד זה קרה שבמשך שמונה שנים אלה לא ערך מישרד־החינוך שום בדיקה באוספו של מר דיין?

בשנים אלה, לפי תשובתך, לא הודיע מר דיין על שום חפירה לאגף העתיקות, ואילו במיקרים שעליהם הודיע לפני כן, הרי ברור מתשובת כבוד השר שלא היתה לו סמכות לחפור, שלא קיבל רשיון, שלא נבדקה גם סמכותו המדעית לחפור.

איך כל זה מתיישב עם ביצוע פקודת העתיקות מטעם מישרד־החינוך־והתרבות?

תשובת השר יגאל אלון:

לא ברור לי אם זו שאלה נוספת או נאום.

אמרתי שבינואר 1971 הודיע מר דיין על תגלית של מערת קברים בנחלה, שעליד גת. זאת אומרת שגם בתקופת כהונתו כשר־הביטחון היתה הודעה. נוסף להערה של מנהל אגף העתיקות, ייתכן שהיו הודעות בעל־פה, שלא נרשמו.

באשר לשאלה הנוספת, ברצוני להזכיר לחברי־הכנסת שב־15 בדצמבר, כלומר רק לפני כמה ימים, מלאו שנתיים בלבד לכהונתי כשר־החינוך, ולאחריותי הפרלמנטרית על אגף־העתיקות והמוזיאונים.

בשנתיים אלה לא הובאה לפני כל תלונה, ולכן לא ראיתי צורך לערוך חקירות ובדיקות ללא תלונה מהחייבת זאת.

הודאה מפורשת

עד כאן נוסח השאילתה והתשובה. כדאי להתעכב עליהן לרגע קט.

מוצנעות בדברי השר כמה הודאות מרעישות. למשל:

● **השר מגדה שדיין הודיע על ביצוע חפירות, מבלי שקיבל כל היתר לבצען. כלומר: חפירות בלתי־חוקיות בעליל. למרות זאת לא נקט אגף־העתיקות בכך השנים האלה שום פעולה נגד דיין.**

● ברור כי הודעות דיין כוללות רק חלק אפסי של הפירותיו. הטענה שייתכן שהיו „הודעות בעל־פה" היא התחמקות בלתי־מכובדת מצד ראש האגף, הד"ר אברהם בירן. אילו הודיע דיין „בעל־פה" על חפירות בלתי־חוקיות, והדבר אף לא נרשם, היה זה מגלה מצב שערורייתי בי־אגף־העתיקות.

● השר מודה שדיין לא קיבל מעולם היתר לסחור ולייצא עתיקות. אך לא ייתכן כי אנשי האגף לא ידעו שעתיקות מאוספו של דיין מוצעות למכירה בחנויות לתיירים, וכי מודעות על תערוכות בחו"ל, שבהן מוצעות עתיקות דיין, הופיעו בעתונות בחו"ל. פרטים על כך פורסמו בהעולם הזה עוד לפני שלוש שנים, יחד עם תצלומים, ולא יתכן כי הדבר לא הובא לידיעת אגף העתיקות.

● התשובה לשאלה מס' 8 תמוהה ביותר. השר ענה רק כי „אחרי ה־1 בדצמבר 1971" לא נערכה ביקורת בביתו של דיין. האמת היא שלא נערכה ביקורת כזאת מעולם, או לכל היותר פעם אחת, לפני שמונה שנים, כפי שטוען בירן.

כלומר: גם אחרי הפירסומים האחרונים של „העולם הזה", שהיו פרטים מדויקים על הפרות־חוק, לא העז האגף לבקר בביתו של דיין, לערוך רישום של העתיקות שם, ולשאול את השר באדיבות לגבי כל פריט מניין בא, באילו חפירות נתגלה, או מאיזה סוחר נרכש.

● טענת השר, בתשובה לשאלה הנוספת, שהוא משרת בתפקיד זה רק שנתיים, אינה תופסת כלל. ראשית, מפני ששנתיים היא תקופה ארוכה די והותר לגבי פרשה כזאת. ושנית, מפני שהשר מדבר בשם המישרד ואחראי לו, והוא חייב להשיב על פעולות מישרדו גם בתקופה שכיהן בו שר אחר. התשובה היא, איפוא, התחמקות.

הסיכום: השר מודה בפירוש כי:

● שר־הביטחון הפר את סעיפי פקודת־העתיקות האוסרות עליו לחפור, לחפש, לסחור ולייצא עתיקות, ללא רשיון.

● משרד־החינוך ידע זאת מזה שנים רבות, ולא נקט שום פעולה נגד דיין — גם בהיותו אזרח וגם בהיותו שר החקלאות ושר הביטחון.

● **המישרד אינו מתכוזן גם עכשיו להפעיל את החוק כלפי דיין.**

תלונה רשמית

● **כדי לא להשאיר כל פתח לשר־החינוך־והתרבות, שיגר לו אורי אבנרי, מייד אחרי מתן התשובה, תלונה רשמית.**

מיבן שאין למשרד־החינוך זקוק לתלונה, כדי לפעול. עצם הודעתו של דיין עצמו לאגף העתיקות, שעסק בחפירה בלתי־חוקית, והוא דעתו בעיתונות שהוא סוחר בי־עתיקות, מספיקות בהחלט. אך אם

(המשך בעמוד 18)

לעיני כל

תצלום זה לא צולם במחתרת. הוא בוצע על־ידי צלם השבועון בול, שהוצית את משה דיין במשך שעה ארוכה, כשהוא חופר באזור — המקום בו אירעה התאונה כאשר התמוטטה החפירה על דיין בשנת 1968, ערב הקרב על כראמה. אגף־העתיקות לא שמע, כנראה, על תאונה זו. לפי תשובת יגאל אלון בכנסת, לא הודיע דיין על שום חפירה בין 1963 ו־1971 — תקופה של שמונה שנים תמימות. כמו כל חפירותיו של דיין, גם חפירה זו היתה עבירה על החוק.

הדיין היומי

מאז החלו גילוי „העולם הזה" על הפרות־החוק של משה דיין, דואגים אנשי יחסי־הציבור של דיין להכניס יום־יום תצלום של גיבורם לעיתונים. תמונות אלה מצולמות ברובן על־ידי אנשי דיין עצמו, וברור כי רובם משקפים „מאורעות" שאורגנו מראש אך ורק למטרה זו.

להלן רשימה של תצלומים של הימים האחרונים:

● **יום ו', 10 בדצמבר:** דיין נפרד משגריר ליבריה בישראל. (הארץ).
דיין לוחץ את ידו של שחקן לפני מישחק־כדורסל (מעריב). דיין בסידרת הרמטכ"לים לשעבר (ידיעות אחרונות).

● **יום ג', 14 בדצמבר:** דיין נפרד משגריר ליבריה (ידיעות אחרונות).

● **יום ד', 15 בדצמבר:** דיין במאמר על התעשייה האווירית (ידיעות אחרונות).

● **יום ה', 16 בדצמבר:** דיין מקבל את פני השבוי אחיקר אייל, שחזר ממצריים (בכל העיתונות. **הארץ** שם תמונה של דיין הממתין בעמוד הראשון, ואת הטייס עצמו בעמוד פנימי!).

● **יום ב', 20 בדצמבר:** דיין במסיבה אצל מנטש (סידרת תצלומים במעריב).

● **יום ג', 21 בדצמבר:** דיין בתעלה (בכל העיתונים).

● **יום ד', 22 בדצמבר:** דיין נואם בירושלים (מעריב).

● **יום ו', 24 בדצמבר:** דיין מחבק אם שכולה לרגל הוצאת ספר יזכור (בכל העיתונים).

(המשך מעמוד 17)

מסתמך השר על חוסר־תזונה, היה צורך לספק לו תזונה.

וזו לשונה:

מר אלון הנכבד,

בעת מתן תשובה לשאילתה שלי ב־מליאת הכנסת, ציינת כי אתה מכהן כשר־החינוך־והתרבות מזה כשנתיים, וכי לא הוגשה לך מעולם תלונה נגד מר משה דיין על הפרה שיטתית ומכוונת של פקודת העתיקות.

אני מוצא לנכון להגיש עתה תלונה מתאימה.

באותה תשובה ציינת כי מר דיין דיווח מ־ספר פעמים לאגף העתיקות על מימצ־אים ארכיאולוגיים המצויים ברשותו, ואילו מאידך אישרת כי מר דיין לא קיבל מעו־לם ממישרדך היתר לחפש, לסחור או ל־ייצא עתיקות.

כבר מן הנ"ל נובעת בבירור העובדה כי מר דיין הפר את פקודת העתיקות.

אם דיווח על עתיקות — הרי לא דיווח על עתיקות שרכש כאספן, אלא דיווח על עתיקות שמצא אגב חפירות, האסורות עליו על־פי החוק. שאם לא כן — מדוע בדיקה במשכית ובחנויות העתיקות הגדו־לות בארץ.

אני מניח שמר דיין ישמח לשתף עימך פעולה, ויעניק לך אינפורמציה מתאימה על היקף סחר־העתיקות המתנהל על־ידו.

להקלת הבדיקה, אני ממציא לך במצו־רף גליונות אחדים של העולם הזה, בהם פורטו עובדות הקשורות בנושא תלונתי. אודה לך, איפוא, אם תיתן דעתך בהקדם לתלונתי, ותודיעני מה עלה בגורלה.

עד כאן נוסח התלונה.

מרד הארכיאולוגים

לפרשת פחדנותו של אגף־העתיקות, ב־הנהלת אברהם בירן, מצטרפת שערוריית הפחדנות של כלל ציבור הארכיאולוגים הוותיקים, מלבד כמה אמיצים יוצאי־דופן.

אולם העניין מכה גלים בקרב הארכי־אולוגים הצעירים, המבליגים מזה שנים למראה השערוריה. עם פתיחת מסע־הגילויים של העולם הזה, הם קיבלו עידוד חדש.

בחוג לארכיאולוגיה של אוניברסיטת תל־אביב, נתגלתה לפני שבוע מודעה: „עיין בגליון השבוע של העולם הזה."

השבוע נתלתה בחוג הצהרה של הסטו־דנטים, המגנה את פעילותו הבלתי־חוקית של דיין, בתוספת קטע מהטור של ג. בני־קידיו העיקריים של אגף העתיקות: שמי־רתן והגנתן של העתיקות מפני מפירי ה־חוק.

שמירת עתיקות אינה בעיה פשוטה בכל ארצות העולם, עקב יצרם של אספנים נלהבים המוכנים לשלם הון עתק תמורת רכישתם של חפצים עתיקים לאוספיהם. בארץ חמורה בעיה זו יותר, משום שרבים מחובבי העתיקות יוצאים בעצמם לחפור חפצים ואינם מבינים כי גם אם החפץ מתגלה שלם, חפירתם הרסנית בכך ש־הכתידה את שרידי שכבות הישוב שרק חשיפה קפדנית שלהן מאפשרת להבין את הממצא; החפץ מאבד מענינו אם אי־אפשר לקבוע בדיוק היכן נימצא (בבית מגורים, מחסנים, קברים) ומה היה מיכלול הכלים שעמם נחשף.

בדרך כלל פועל אגף־העתיקות ביד קשה נגד מפירי חוק; הם מובאים למש־פט. תודות לכך ניצלו אתרים חשובים ונשתמרה אינפורמציה חיונית למדע.

אדם אחד בארץ התעלם ומתעלם מ־החוק במשך שנים רבות וממשיך לחפור. אדם זה הוא מר משה דיין. אין זה סוד כי הדברים ידועים גם לרוב הארכיאולו־גים; אך משהוגשה, בראשית שנות ה־60, תלונה בצירוף עדות חותכת נגד מר דיין ע"י ארכיאולוג מחוז המרכז, לא ננקטו צעדים בעקבותיה. על כן לא ראה, כנראה, צורך לנקוט בשום פעולה.

אני מניח שמר דיין ישמח לשתף עימך פעולה, ויעניק לך אינפורמציה מתאימה על היקף סחר־העתיקות המתנהל על־ידו.

להקלת הבדיקה, אני ממציא לך במצו־רף גליונות אחדים של העולם הזה, בהם פורטו עובדות הקשורות בנושא תלונתי. אודה לך, איפוא, אם תיתן דעתך בהקדם לתלונתי, ותודיעני מה עלה בגורלה.

עד כאן נוסח התזונה.

מרד הארכיאולוגים

לפרשת פחדנותו של אגף־העתיקות, ב־הנהלת אברהם בירן, מצטרפת שערוריית הפחדנות של כלל ציבור הארכיאולוגים הוותיקים, מלבד כמה אמיצים יוצאי־דופן.

אולם העניין מכה גלים בקרב הארכי־אולוגים הצעירים, המבליגים מזה שנים למראה השערוריה. עם פתיחת מסע־הגילויים של העולם הזה, הם קיבלו עידוד חדש.

בחוג לארכיאולוגיה של אוניברסיטת תל־אביב, נתגלתה לפני שבוע מודעה: „עיין בגליון השבוע של העולם הזה."

השבוע נתלתה בחוג הצהרה של הסטו־דנטים, המגנה את פעילותו הבלתי־חוקית של דיין, בתוספת קטע מהטור של ג. בני־מין (בנימין גלאי) במעריב, ששיבח את הפרות־החוק של דיין בנוסח של משורר־חצר במישטר טוטאליטרי.

נראה שדכרי גלאי היסיפו לזעי־זוע הסטודנטים, כי תוך שעה קלה חתמו על העצומה נגד דיין 20 מבין 80 הסטודנטים של החוג.

עלו עליהם שני ארכיאולוגים צעירים, שנטלו יוזמה בידיהם ושלחו מיכתב גלוי להארץ. עיתון זה, המשתדל לטשטש עד כמה שאפשר את הפרשה, והמקדיש לו את המינימום האפשרי של מקום בטוריו, פירסם מיכתב זה במלואו, ואכן, אי־אפשר לגנוז מיכתב שעליו חתומים ארכיאולוגים מקצועיים בעלי־שם, כמו אפרת ייבין ו־אהרון קמפינסקי.

להלן נוסח המיכתב:

במדינת ישראל חל עדיין חוק העתיקות המנדטורי (אגף־העתיקות של משרד ה־חינוך והתרבות הוציא לאור חוברת של המקור האנגלי, ירושלים 1960). חוק זה אוסר ביצוע חפירות בידי פרטים שאינם מוסמכים לכך ואף קובע ענוש על עבירה זאת (VI§22, V§18, III§6). אחד מתפ־קידיו העיקריים של אגף העתיקות: שמי־רתן והגנתן של העתיקות מפני מפירי ה־חוק.

שמירת עתיקות אינה בעיה פשוטה בכל ארצות העולם, עקב יצרם של אספנים נלהבים המוכנים לשלם הון עתק תמורת רכישתם של חפצים עתיקים לאוספיהם. בארץ חמורה בעיה זו יותר, משום שרבים מחובבי העתיקות יוצאים בעצמם לחפור חפצים ואינם מבינים כי גם אם החפץ מתגלה שלם, חפירתם הרסנית בכך ש־הכתידה את שרידי שכבות הישוב שרק חשיפה קפדנית שלהן מאפשרת להבין את הממצא; החפץ מאבד מענינו אם אי־אפשר לקבוע בדיוק היכן נימצא (בבית מגורים, מחסנים, קברים) ומה היה מיכלול הכלים שעמם נחשף.

בדרך כלל פועל אגף־העתיקות ביד קשה נגד מפירי חוק; הם מובאים למש־פט. תודות לכך ניצלו אתרים חשובים ונשתמרה אינפורמציה חיונית למדע.

אדם אחד בארץ התעלם ומתעלם מ־החוק במשך שנים רבות וממשיך לחפור. אדם זה הוא מר משה דיין. אין זה סוד כי הדברים ידועים גם לרוב הארכיאולו־גים; אך משהוגשה, בראשית שנות ה־60, תלונה בצירוף עדות חותכת נגד מר דיין ע"י ארכיאולוג מחוז המרכז, לא ננקטו צעדים בעקבותיה. על כן לא ראה, כנראה, מצא כלל לנכון לדווח?!

אילו רכש מר דיין מימצאים ארכיאולו־גיים מסוחרים, לא היה מוצא כלל לנכון לדווח עליהם, בהניחו, קרוב לוודאי, ש־אותם סוחרים רכשו עתיקות אלה בהתאם להוראות החוק, כך שדיווח מתאים מצוי היה במישרדך ממילא.

ברגע שבא לדווח על מימצאים שמצא, חייבים היו פקידי מישרדך להודיע לו כי אסור לו לחפור ולחפש עתיקות ללא היתר.

כדאי היה שתברר אצלם אם ניתנה לו הודעה כנ"ל, ואם לא — מדוע לא?

יתר־על־כן — מהיקף הדיווח של מר דיין, וכן מאורך התקופה, נובע בבירור כי מר דיין נכנס לקטיגוריה של סוחר־עתיקות, עיסוק שגם לגביו לא קיבל כל היתר.

על ממדי הסחר ועל טיבם של המימצ־אים שרכוזו בביתו של מר דיין אגב פעו־לות האסורות על־פי פקודת העתיקות, ניתן לעמוד בנקל מתוך עריכת בדיקה ב־ביתו ובמקומות אחרים, בהם נוהג מר דיין להחזיק עתיקות. לצורך זה כדאי לקיים

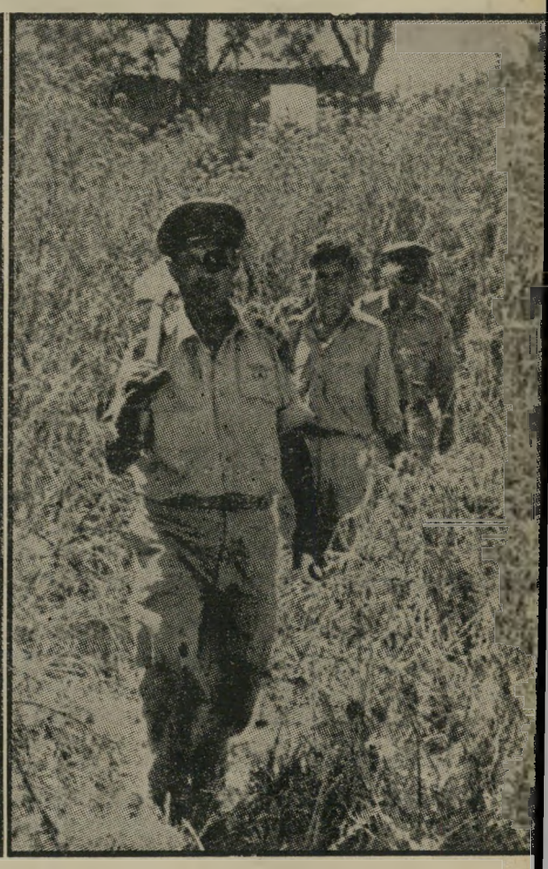

שני תצלו־מים אלה הופיעו באלבום „משה דיין / דיוקן," שיצא בהשראת דיין עצמו. הכותרת של התמונה הימנית באלבום: „הארכיאולוג החובב מסייר בשטח, כשהוא מצוייד באת חפירה." כותרת התצלום השמאלי: „לאחר סריקת מערה שאפשר שיש בה עתיקות." עד לגילויים האחרונים, נהג שר־הבישחון משה דיין להתפאר בחפירות ארכי־אולוגיות אלה, אף שידע היטב שהן נוגדות את החוק במדינה.

יגאל אלון לא ראה זאת

באשר לסחר העתיקות, החוק (VII§25) מחייב את סוחר העתיקות ברשיון מטעם אגף־העתיקות. הנוהג המקובל, שאינו מפורש בחוק, מתיר לאספן למכור חפצים מאוספו; מקרהו של מר דיין יוצא דופן. כי נוסף לסחר, בהיקף לא קטן, הוא מנצל את הפוטולריות של שמו לתפוצה מסח־רית, בצרפו ל„סחורה" את חתימתו. קשה לדעת אילו כלים מוצאם מקניותיו ואילו מחפירותיו הבלתי חוקיות. כך נוצר מצב בלתי ניסבל שהאספן הוא גם חופר בלתי חוקי וגם סוחר!

אנשים רבים מרשים לעצמם כיום ל־חפור חפירות לא חוקיות בעקבות אי הענשתו של מר דיין. במדינת חוק כמדי־נת ישראל אין זה מצב ניסבל שחוק יבו־צע בזיקה לאזרחים מסויימים ולא יהיה קיים בזיקה לאחרים. על הכנסת, איפוא, להתפנות סוף סוף, ולדון בחוק עתיקות מתוקן שימנע פרצות ויטיל עונשים חמו־רים על העבריינים: פשוטי עם ואנשי ציבור גם יחד.

עד כאן נוסח המיכתב, כפי ש־פורסם בעיתון הארץ למחרת תשובתו של יגאל אלון בכנסת (שעליה לא מצא הארץ לנכון לדווח). המיכתב לווה בתצלום, שבו נראה דיין, במדי ה־רמטכ"ל, עוסק בבדיקה בלתי־חוקית של מערת־קברים רומאית בשנת 1956. זהו תצלום מבויים יפה, שצולם על־ידי צלם שהוזמן, בלי ספק, להנציח את המאורע.

פעולת המישטרה

ביניתיים הגישו אורי אבנרי ואמנון זיכרוני שורה שלמה של שאילתות חד־שות, שנועדו להכריח את השרים לה־שיב לציבור בפירוש על מעשיהם זמ־חדליהם בפרשה זו.

הנה כמה מהן:

אל: שר המישטרה.

ב־4.12.71 שיגר מר דן בן־אמוץ מכתב למפכ"ל המישטרה, בו הגיש תלונה נגד מר משה דיין על הפרה מכוונת ושי־טתית של פקודת העתיקות.

המישטרה מצאה לנכון לגבות עדות מפי דן בן־אמוץ ביום 16.12.71, וכבר למחרת היום, ביום 17.12.71, נתפרסם בידיעות אחרונות, וכן גם בשידורי יש־ראל בשעות הצהריים, כי התלונה אינה מבוססת, וכי חיועץ המשפטי לממשלה סמך ידיו על משקנה זו.

הנני מבקש לדעת:

(1) מתי החלה המשטרה לטפל בת־לונת מר דן בן־אמוץ?

(2) מי האנשים מהם נגבו עדויות?

(3) מתי נגבו עדויות אלה? האם נג־בו עדויות על־ידי אנשי המישטרה עוד לפני שנגבתה עדות ממר דן בן־אמוץ? אם כן — ממי?

(4) מר בן־אמוץ הצביע בתלונתו על עתיקות רבות שרוכזו בבית דיין, וציין בתלונתו כי „ידוע לי כי מר דיין לא הודיע, לפחות לאחרונה, על מציאותן של העתיקות שהצטברו בביתו. אף דבר זה מהווה עבירה על סעיף 22 של ה־פקודה." האם נוכח תלונה מפורשת זו — מצאו חוקרי המישטרה לנכון לבקר בבית דיין, כדי לעמוד על האוסף ש־נצטבר בביתו? אם לא נרשם אוסף זה — מהן הסיבות לכך?

(5) האם דובר המישטרה היה זה שמסר לפירסום לידיעות אחרונות ול־שידורי ישראל כי המישטרה סיימה את טיפולה בחקירת התלונה?

(6) ביום 19.12.71 שוחח מר בן־אמוץ עם דובר המישטרה וביקש ממנו תגובה לפירסומים. הודעת דובר המיש־טרה היתה כדלהלן:

„בשלב החקירה הראשונית הגיעו ה־חוקרים למסקנה כי בנסיבות האמורות לא נראית התלונה מבוססת מבחינת אשמה פלילית."

לאור הודעה זו, הנני מבקש לדעת:

א. האם המישטרה ממשיכה בטיפול בתיק הנ"ל?

ב. כמה חוקרים הועסקו בבירור תלו־נת מן בן־אמוץ?

(7) כפי שנמסר לי, ציין מר בן־אמוץ בעדותו כי יהיה מוכן להעמיד לרשות המישטרה פרטים נוספים. האם לאור הודעה זו — חזרה המשטרה וגב־תה עדות נוספת מפי מר בן־אמוץ?

מכירות בגלריה

אל: שר החינוך והתרבות.

ניו־יורק מפעילה „קרן התרבות אמריקה—ישראל" גלריה שימושית, בחנחלת הגברת מאירה גרא, מי שחיתה עובדת בכירה ב„משכית".

ידוע לי כי בגלרייה הנ"ל עמדו למכירה עתיקות מאוסף העתיקות של השר משה דיין.

הנני מבקש ידעת:

(1) האם ביקשו וקיבלו הגלרייה הנ"ל, או מר משה דיין, או הגברת גרא, או כל אדם אחר שהוא, היתר לייצא עתיקות אלה מאוספו של מר דיין?

(2) האם קיבל פעם מאן־דהוא היתר לייצא עתיקות מאוספו הפרטי של מר דיין?

אד: שר החינוך והתרבות.

„הארץ" של יום 9.10.67 מסר כי סמוך לאותו מועד הודיעו קציני צה"ל לאגף העתיקות על מציאת עתיקות ברמת־הגולן, וכי כעבור שבוע מיום ההודעה, נעלמו כל המימצאים שאותרו.

הנני מבקש ידעת:

(1) האם נמסרה לאגף העתיקות הודעה כנ"ל?

(2) אם נמסרה — האם הוברר לאילו מימצאים הכוונה?

(3) אם נעלמו מימצאים —

א. האם נערכה חקירה?

ב. על־ידי מי התנהלה?

ג. מה היו מימצאי החקירה?

מי הואשם?

אד: שר המישטרה.

„הארץ" מיום 8.10.69 מסר כי צעיר בן 24 מחולון נעצר כחשוד בחפירה ללא רשיון וגניבת שני כדים עתיקים באתר ארכיאולוגי באזור.

הנני מבקש ידעת:

(1) האם ידיעה זו נכונה? האם הצעיר הנ"ל הועמד לדין, והורשע? אם כן, מה היו סעיפי ההרשעה, ואיזה עונש הוטל עליו?

(2) מאז קום המדינה —

א. כמה אנשים נחקרו כחשודים בביצוע עבירות על פקודת העתיקות?

ב. נגד כמה אנשים הוגשו גלויות אישום?

ג. אילו עבירות ביצע כל אחד מהנאשמים? באיזה נסיבות? ואילו עונשים הוטלו על מבצעי העבירות?

אילו עונשים?

אד: שר הביטחון.

„הארץ" של יום 17.12.68 מסר כי קנס של 250 ל"י ומאסר של שישה חודשים, מהם שלושה בפועל, הוטלו על־ידי בית־משפט צבאי בחברון על שאכר יוסף נימר אידווה, שנמצא אשם בחפירת עתיקות ללא רשיון.

אותו עיתון מוסר ב־9.5.69 כי סוחר־עתיקות מחברון, שפעל ללא רשיון מתאים, נידון בבית־משפט בחברון לקנס של אלפיים ל"י ולמאסר של שבעה חודשים, מהם שלושה חודשי מאסר בפועל.

הנני מבקש ידעת:

(1) האם הידיעות הנ"ל הן נכונות?

(2) האם הועמדו אחרים לדין — ברחבי השטחים המוחזקים — על עבירות כל שהן שעניינן עתיקות? אם כן —

א. מאז נכבשו השטחים המוחזקים על־ידי צה"ל, כמה אנשים הועמדו לדין בעבירות כאלה?

ב. אילו עונשים הוטלו על מבצעי העבירות?

ג. אילו עבירות ביצע כל אחד מהאנשים שהועמדו לדין?

ד. האם הועמדו לדין גם קוני עתיקות מסוחרים אלה, כמשתפים או כמחזיקי רכוש גנוב?

אד: שר החינוך והתרבות.

ביום 14.12.71 השיב שר החינוך והתרבות על שאילתה בקשר עם פגיעת טרקטור בחומת חצור העתיקה והריסתה.

השר ציין בדברי תשובתו כי מישרדו ביקש להעמיד את האזרח הפוגע לדין על הפגיעה בעתיקות, והוסיף: „כמו כן אנו מבקשים להוציא צו־מניעה נגדו. אנו בוחנים גם אפשרות של תביעת נזיקין נגדו."

הנני מבקש ידעת:

(1) האם ביקש המישרד אי־פעם הוצאת צו־מניעה נגד אדם כלשהו, בגין פגיעה בעתיקות, או תבע אדם לנזיקין בגין פגיעה כזאת?

(2) אם כן — מתי ואת מי?

תמונת השבוע

חודש ימים של מזג־אוויר קשה במיוחד, הגיע השבוע לשיאו במעטה שלג שאפף את הנקודות הגבוהות ברחבי הארץ. ביום השני השבוע, כאילו לקראת חג המולד, התעטפה גם ירושלים בשמיכה לבנה. בתמונה: שלג מכסה את הרחבה ליד החומה משני עברי שער יפו, כשעל קו האופק מזדקר מגדל דוד.

במדינה

העם השנה שבה לא התחדשה האש

קארי־קטורה אחת מיצתה את תוכנה של 1971, כפי שתיכנס להיסטוריה.

היא משתמשת בסיסמת חג־המולד הנוצרי: „שלום על־אדמות ורצון טוב כלפי כל אדם." אולם בתיקון קל: „הפסקת־אש על־אדמות, ורצון טוב כלפי כל אדם."

מבחינה ישראלית היתה סיסמה מתוקנת זו קולעת עוד יותר.

כי העובדה המכרעת של 1971 בחיי ישראל היתה זו: שבמשך כל השנה לא התחדשה האש, ובסוף השנה לא נראתה המלחמה קרובה יותר מכפי שנראתה בראשיתה.

מיבחן 72. במציאות הישראלית, זהו הרבה מאד.

המשך הפסקת־האש במשך השנה, והאמונה הכללית שלא תפרוץ מלחמה גם בעתיד הנראה־לעין, איפשרו למדינה להתפנות סוף־סוף לבדק ביתה.

רבים הצטערו על כך. כי הסרת המיכסה מעל ענייני־הפנים של המדינה גילתה שהם הוזנחו במשך שנים רבות מדי. התמוטטו מערכות הביקורת והשיטור, גדלו הפערים החברתיים והמוסריים.

היו שקיוו בסתר ליבם שתפרוץ מלחמה, ושוו תסגור את המיכסה. אולם היתה זאת תיקווה מסוכנת. שהרי כל הבעיות האלה קיימות, והוספות מסוכנות יותר משנה לשנה. רק טיפול מזורז ודראסטי יכול להביא לריפוי בעוד מועד.

זה יהיה, כנראה, המיבחן של אלף תשעים שבעים ושתיים.

בלבלה חזיז ורעם ללא כישוף

אזרח נורמלי מתייחס אל תהפוכות כלכליות כמו אל הרעם והברק. הוא יודע שיש להן סיבות הגיוניות ותוצאות מוחשיות, כך זה נראה לו בכל זאת כמעשה־כישוף, בלתי־מובן ובלתי־נתפס.

גם המהפכה הכלכלית של השבוע האחרון — פיחות הדולאר וייסוף המטבעות של המדינות העשירות — נראתה לו כך. הוא הבין שזה חשוב, אך לא הבין מה קרה, מדוע ולשם מה.

אך הדבר הוא, ביסודו, פשוט למדי:

● **מה?** השער, שעל פיו מחשבים ומחליפים מטבעות של מדינות שונות, נקבע באופן שרירותי.

ביולי האחרון, כשהגיע משבר הדולאר לשיאו, קבעו כמה מדינות „שער נייד". כלומר: לא נקבע שער שרירותי, אלא הדבר נשאר לקביעה בשוק החופשי, לפי הערך האמיתי של המטבעות. כתוצאה מכך ירד הדולאר, ועלו המארק הגרמני, היין היפאני וכו'.

עכשיו נקבע שער שרירותי חדש, המותאם למציאות. מכיוון שאינו שונה בהרבה מן „השער הנייד" שנקבע במציאות החדשים האחרונים, היה השינוי האמיתי בשבוע האחרון קל מאד (אך השינוי לעומת השער הקבוע מלפני חצי שנה היה גדול, הגיע כמעט ל־15%).

● **מדוע?** הדולאר נפגע, מפני שארצות־הברית הקריבה את עצמה במשך דור שלם.

היא עזרה לבנות מחדש את הארצות שנוצחו במלחמה (גרמניה ויפאן) ואת הארצות שניצחו, אך נתרסו מבחינה כלכלית (בריטניה, צרפת וכו'). היא גם הוציאה את הון־עתק על החזקת מערכת־ביטחון עצומה, להגנת „העולם החופשי", בשעה שהמנוצחים היו משוחררים מעול זה.

יתר על כן, בעוד המדינות האחרות הקימו לעצמן (בנפרד או במשותף, במיסגרת השוק האירופי המשותף) חומות גבוהות של מכס־מגן, נשארה ארצות־הברית כמעט בלי הגנה כזאת.

מתוך שיקולי יוקרה, לא רצתה וושינגטון לפחת את הדולאר בעוד מועד. עכשיו נכנעה למציאות.

● **איך זה ישפיע עלי הד"י?** הל"י קשורה לדולאר. ממילא קרה לל"י בדיוק מה שקרה לדולאר: היא פוחתה לעומת המטבעות האחרות, אך נשארה יציבה לעומת הדולאר עצמו.

● **איך זה ישפיע עלי המישק הישראלי?** הייבוא מאירופה יתייקר. אך מכיוון שהשער הנייד כבר ייקר את הייבוא הזה בחודשים האחרונים, יהיה הייקור הנוסף קל, בגבול אחוז עד שלושה אחוזים. רק הייבוא מצרפת יתייקר יותר, מכיוון ששער הפראנק לא היה נייד.

לעומת זאת, היו צריכים להשתפר סיכויי הייצוא הישראלי לארצות־אירופה, התופסות כיום שלושה רבעים מכל סחר־החוץ של ישראל. אולם למעשה אין זה כל כך פשוט.

אמנם, שינוי השערים מוזיל את הסחורות הישראליות באירופה. אך יתרון זה משתבש בגלל כמה גורמים:

● פיחות הדולאר מגדיל גם את סיכויי הסחורה האמריקאית, כגון פרי הדר, בשוק האירופי. סחורה זו תתחרה בישראל.

● מופעל לחץ גדול על יפאן להעביר חלק מן הייצוא שלה מן השוק האמריקאי לשוק האירופי, שם יתחרה עם הייצוא הישראלי.

● האירופים עצמם ייתקלו עתה בקשיים בייבוא סחורתם לאמריקה, ועל כן ישתדלו יותר למכור את סחורתם באירופה עצמה.

משום כך אין לצפות לשינוי הדראסטי לטובה בייצוא הישראלי לאירופה. לעומת זאת יחול שיפור כלשהו בייצוא לארצות־הברית, למרות שלא חל שינוי ביחסי הדולאר והל"י. כי ביולי הטיל הנשיא ניכסון מס־מגן של 10% על כל הייבוא לאמריקה, ומס זה חל גם על סחורה מישראל. מס זה בוטל עתה, מפני שפיחות הדולאר נועד להשיג את אותה המטרה.

בסך הכל, לגבי המשק הישראלי: שינוי קטן, ולאו דווקא לטובה.

יחסי חוץ העולם כולו נגדנו...

או־תאנט, המזכיר השלישי של האו"ם, המסיים בסוף השבוע את תפקידו, היה גם אידיוט וגם שונא־ישראל. כך, על כל פנים, סיפר יומן־אירועים של הטלוויזיה הישראלית בערב שבת למאות אלפי צופיו.

מה הפך את האידיוט לשונא? זאת לא אמרה התוכנית.

לעומת זאת, היא נתנה מייד לאחר מכן דוגמה ממשית איך להפוך מזכיר־או"ם לשונא המדינה, בעודו באיבו.

האם היית נאצי? יורשו של או־תאנט, האוסטרי קורט ולדהיים, רואיין על־ידי היים יבין, אחד הקריינים הסימפאטיים ביותר של הטלוויזיה, שאינו ידוע כמראיין פוליטי מומחה.

היה זה ראיון מיוחד במינו. אין ספק שוולדהיים לא עבר מעולם כדוגמתו.

כי יבין הלך בדרך המקובלת על מראיינים מסויימים בישראל, המציגים בכוונה שאלות גסות ומרגיזות — אם כדי להוציא את המרואיין משלוותו, אם כדי להוכיח לצופה או לקורא עד כמה שהם עצמם גיבורים.

כמעט במילים מפורשות, שאל יבין את ולדהיים אם היה נאצי, מה עשה במלחמת־העולם השניה, אם אינו אדם חלוש מדי לתפקיד זה, וכיוצא באלה.

מכיוון שאיש לא טען מעולם שיש כתם כלשהו בעברו של ולדהיים, היו השאלות הפרובוקטיביות מיותרות לגמרי. מה גם שמתגובת יבין עצמו נתברר כי אין לו שום יסוד לפקפק בטוהר עברו של המזכיר. וישאל את השאלה רק בגלל לאומיותו של האיש.

עובדת שרותו של ולדהיים כסגן בוור מאכט בחזית הרוסית בימי המלחמה לא הפריעה לברית־המועצות לתמוך במועמדותו באופן פעיל.

שיטה עצמית. דבר אחד הצליח יבין להוכיח: שוולדהיים מחונן באמת בכישרון דיפלומטי ובשליטה עצמית על אית.

כי במקום להתפרץ ולהגיב על השלות כראוי, לא עיוות אף שריר בפניו ענה בצורה עניינית ושקטה.

אך יתכן כי פגישה ראשונה זו עם יראל, למחרת בחירתו, תתרום תרומה לפיכת יורש או־תאנט גם ליורש גישו לישראל.

„המלכ

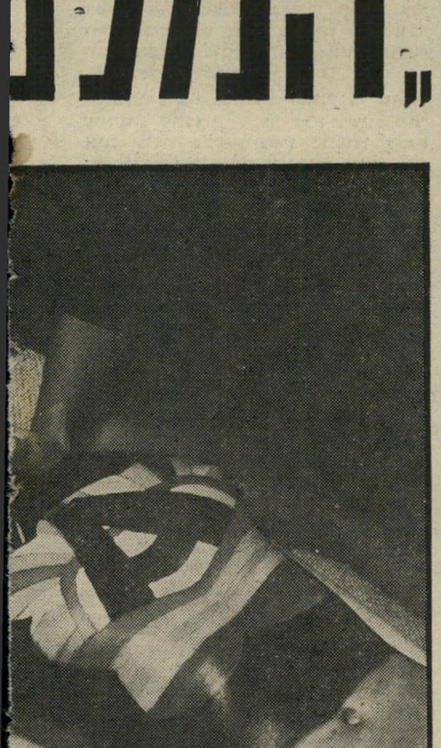

השדיים המצויירים סוזן לרמר מתבוננת בריכוז במאפרת המציירת את חזה החשוף. לאחר שציירה את קוויה של חולצה על גופה, מציירת עתה המאפרת A לטינית ענקית בין ועל שדיה של הדוגמנית הבלונדית. הציור נועד ללוח קיר צבעוני ענק, שבמרכזו סוזן המצויירת, כפירסומת לחב' „אקרילן".

צעדים ראשונים סוזן (שלישית מימין) בטקס תחרות מלכת המים — הופעתה הפומבית הראשונה בעולם הזוהר. בתמונות משמאל: כששקיות תה לחות לעיניה, שוכבת סוזן תחת יד המאפרת.

מראית עין, היתה זו סצינה תמימה למדי: חתיכה בלונדית יפהפייה שכבה ערומה על שטיח על הריצפה, כשלגופה רק סליפ דקיק וסימלי, כשמסביבה מתרוצצים גברים ונשים המטפלים בה, מאכילים אותה, משקים אותה, רוכנים מעליה, ומקדישים את מלוא תשומת ליבם לשדיה החשופים.

אבל רק לכאורה. לגופו של עניין, היה טמון בסצינה זו פיתרון לבעייה הנדסית מסובכת, עליה שבר צוות מומחים את ראשו עת ארוכה: איך מצליחים לשכנע זוג שדיים של בת־אנוש להישאר זקופים, יציבים וסימטריים — כאשר אותה בת־אנוש יושבת, שוכבת, או עומדת.

הפיתרון, מסתבר, היה מעל ומעבר ליכולתו של מדע ההנדסה. בלית־ברירה, פנו המומחים לשיטת הניסוי והברירה: הם החלו בודקים מספר אינסופי של זוגות שדיים. לבסוף, מצאו את הזוג שענה על הדרישות: אלה של סוזן לרמר, שנתגלו כאידיאליים למטרה: יציבים בכל תנוחה, לא גדולים מדי ולא קטנים מדי, סימטריים, ומזדקרים בכיוון הנכון.

* * *

צוות המומחים — גרפיקאים, פיסלי־סומאים, מאפרות ואנשי יחסי־ציבור — נזקק דווקא לשדיה של היפהפייה כחולת־העיניים, בגלל ה־A. הם ביקשו לצייר A גדולה על חזה החשוף של נערה, וכדי

הצוות להלביש את היפהפיה - בעירום

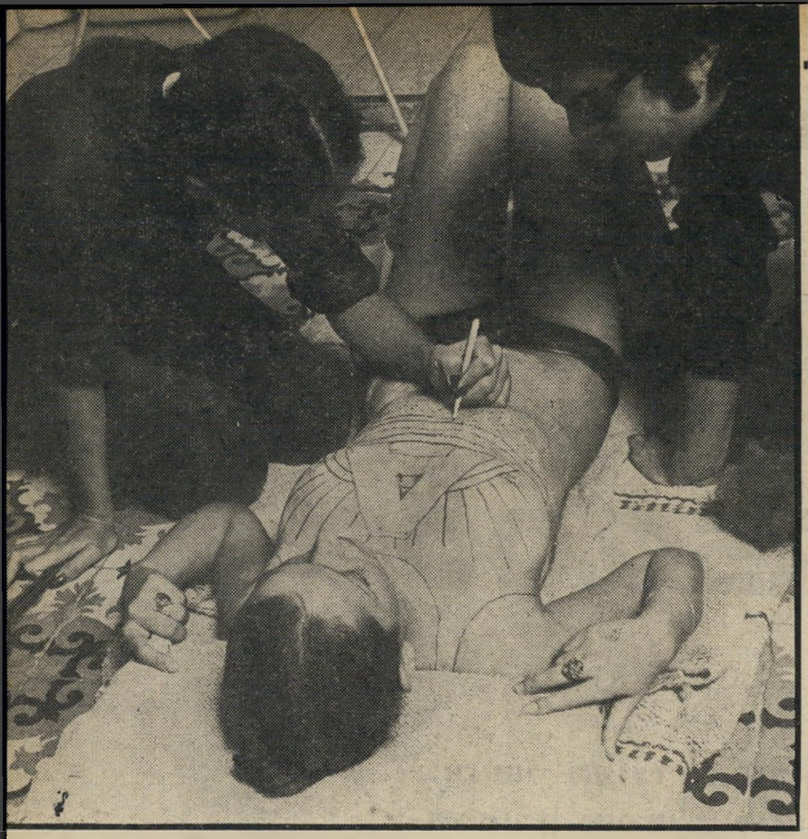

האובייקט בתהליך היצירה. כך, ובתנוחות קשות יותר (תמונה מימין) שכבה סוזן במשך 18 שעות רצופות על ריצפת „סטודיו ויזיון", מוקפת תנורי חימום, מוסיקת רקע, וצוות העוסקים במלאכה, שדאגו גם, בניצוחה של דיילת „חלנה רובינשטיין" פיצי פלדקליין, להאכילה, להשקותה — תוך כדי שכיבה.

שה־A תישאר A, ולא תנבול, היה צורך בנתונים המיוחדים הנ"ל.

ה־A חבוקת השדיים עמדה במרכזו של ציור צבעוני מרהיב ביופיו, שצוייר על חזה החשוף של סוזן כפירסומת לאקרילן. הציור נראה כציור על גבי חולצה — ורק עין בוחנת יכלה לגלות כי גם החול־צה מצויירת, וכי, כמו באותו סיפור־עם נודע, בו התגלה כי המלך הוא עירום בעצם, גם כאן המלכה היא עירומה.

המלכה, במקרה זה, היא רק כמעט מלכה. סוזן לרמר. יפהפייה מקסימה בת 17, 164 ס"מ ו־45 קילו, ועולה חדשה מפו־לין, היתה אחת המועמדות הסופיות לכתר מלכת־המים 1971.

בכתר היא לא זכתה, אולם היא לא הצטערה במיוחד. היה זה צעדה הראשון בקריירה חדשה, והוא הספיק לה, לאו.

עתה, כאשר תתפרסם תמונתה הערומה־לא־ערומה ברחבי הארץ, יהיה זה צעדה השני. ואיזה צעד שזה יהיה.

ה היא ערומה!"

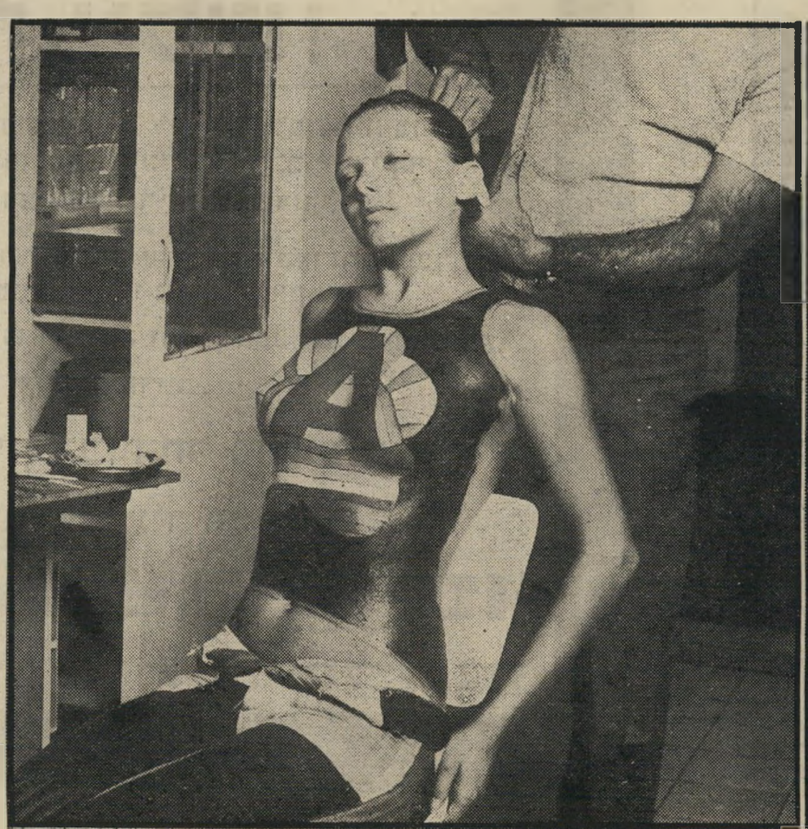

בגדי המלכה המוצר חמוגמר: כך תיראה סוזן, ערומה ומצויירת.

דיין מתגרש

(המשך עמוד 15)

דית כבת 40, שבשעתו נהגה לסרק את שערה בצורת צמות קלועות הסובבות את ראשה, היתה כאמור אשת עורך־דין ירושלמי כשהכירה את דיין.

לפי הסיפור, היא נאלצה להתגרש מ־בעלה אחרי שזה גילה יום אחד בארון הבגדים בביתו מדים של רב־אלוף ב־צה"ל. מכיון שאין בצה"ל רבים הנושאים דרגה זו, לא היה הבעל צריך לנחש הרבה כדי להגיע ולגלות במי המדובר.

בתקופה מסויימת כשדיין היה חבר כנסת, סודרה לגברת רבינוביץ' עבודה בכנסת, כדי שיוכלו להפגש בכל יום. בתקופה אחרת, כאשר עבר דיין לעבוד כמנהל חברת הדיג יונה, הועסקה ה־גברת רבינוביץ' כמזכירה באותה חברה.

פרשה אחרת הקשורה בגברת רבינוביץ', אירעה ערב מלחמת ששת הימים, כאשר משה דיין מונה לשר־הבטחון ב־ממשלת הליכוד הלאומי בהנהגתו של לוי אשכול.

דיין הגיע, כמו כל שאר השרים, לטכס השבעת השרים החדשים שעמד להיערך בכנסת. בשל סיבות שונות איחר לוי אשכול להגיע לטכס ההשבעה. דיין, שקבע פגישה עם הגברת רבינוביץ', לא רצה לאחר. הוא לא המתין לאשכול, נטש את בנין הכנסת ונסע אליה, לדירתה הירושלמית. כל המאמצים לאתרו ולהביאו לבנין הכנסת עלו בתוהו. טכס ההשבעה של השרים החדשים נערך בלעדיו, והוא הושבע כשר־הביטחון רק למחרת היום.

נאמנותו ומסירותו של דיין במרוצת השנים לאהובתו, עשויה להראות כל־קוחה מרומן סנטימנטאלי של בלזאק או מופאסאן. במשך שנים, בוקר בוקר, בדרכו למשרד הבטחון, היה דיין נוהג לעצור את מכוניתו ליד בית מגוריה של הגברת רבינוביץ', ברחוב צדדי ב־צפון תל־אביב, כדי להסיע אותה ל־מקום עבודתה.

כשהיתה מסיימת את העבודה, היה דיין בא לאסוף אותה במכונית השרד שלו ומסיע אותה לארוחה באחת מ־מסעדות היוקרה של תל־אביב. שומרי ראשו של דיין היו נאלצים לשמור על־אבטח שורה ארוכה של מסעדות ובתי־קפה, בהם היה דיין מקיים את פגישות אחרי־הצהריים שלו עם הגברת רבינוביץ', בגלוי וללא כל נסיון להיחבא או להסתיר את היחסים ביניהם.

כאשר היה מבלה בדירתה הצנועה, בבית המשותף שבצפון תל־אביב, ידעו כל תושבי הרחוב, לפי האבטחה ברחוב, כי דיין נמצא שם. היו כאלה שהציעו אף להתקין בפתח הבית סוכת שומרים, כדי ששומרי ראשו של דיין, המבלים שם בקביעות, לא יירטבו בגשם.

השלב הקריטי

פי כשנה פשטה שמועה כי ה־גברת רבינוביץ' חלתה במחלה אנושה. לדברי הסיפור לא סר משה דיין ממיטתה עד שהחלימה והתאוששה. מה פשר היחסים הרומנטיים המוזרים לגבי גבר בגילו (57) ובמעמדו של דיין? לדעת מקורביו של דיין, השפעת יחסים אלה לגביו היא כהשפעת עיסוקו ב־עתיקות. זוהי המנוחה והמרגוע שלו — בריחתו מעולם האחריות והלחצים ה־מעיק עליו.

השבוע, כך מסתבר, הגיע הרומן של דיין עם הגברת רבינוביץ' לשלב ה־קריטי. לדברי יודעי דבר, עמדו משה ורות דיין לערוך את טכס הגירושין שלהם ביום השני השבוע, בבית־הדין הרבני בתל־אביב, בראשו ישב הרב שלמה גורן, הרב הראשי לתל־אביב־יפו. היה זה אחרי ששניהם הגיעו למסקנה, כי אין עוד טעם ותכלית בחייהם המשותפים, והסכימו ביניהם על חלוקת הרכוש. משה דיין הוא איש עשיר ובעל רכוש. מלבד הבית בצהלה נמצאות בבעלותו דירות פאר ביפו וב־ירושלים ואוסף עתיקות בשווי של 3 מיליון ל"י. ברגע האחרון לא התקיים הטכס הסופי, שדבר קיומו נשמר בסודי סודות, בגלל מחלת השפעת שתקפה את רות דיין.

מעמד גט הפיטורין נדחה ליום ה־שלישי השבוע, ונודע כאשר ביקש דיין לדחות ישיבת שרים לענייני חוץ ו־

(המשך בעמוד 27)

יש לך בעיות
עם גיר אוטומטי?
פנה אלינו!

פתחנו מחלקה מיוחדת לשיפוץ ולתיקון תיבות הילוכים אוטומטיות לכל סוגי רכב אמריקאי, ולרכב אירופאי עם גיר "בורג - וורנר".

בראשותו של מומחה שהשתלם בארה"ב ועבד שם במשך 12 שנה בתיקוני גירים אוטומטיים.

ובציוד חדיש לבדיקה ולכוון המערכת האוטומטית.

מלאי חלקי חילוף מקוריים.

ידע ונסיון רב, החל משנות ה - 50

המעונינים יפנו עוד היום אל:

בני משה קרסו בע"מ

ת"א, רח' ריבל 26 טל. 33241

רבקה'לה זוהר, שהעזה לחרוג מהשיגרה וגרמה למבול שמועות, מכריזה:

"אני רוצה ילד — יותר מאשר לשיר!"

עם הסבתא רבקה'לה זוהר, בצחוק משוחרר שונה, ואני אוהבת אותה נורא. היא הראשונה בחיים שלי שחשבה תמיד שאני יפהפייה." לאחר שגילתה את שיטת הבריאות החדשה, נזכרה רבקה'לה כי בעצם נוהגת הסבתא כל ימיה בשיטה דומה. „לא להאמין שנהייתי בריאה מאז," היא אומרת.

על הבמה זמרת הצמרת („רבי עקיבא," „על כפיו יביא"), כוכבת „צץ וצצה" ו„אירמה להדוס," חיתה רבקה'לה זוהר במתח וקצב מטורפים ביותר.

ז שמועות נשמעו מטורפות למדי: רבקה'לה זוהר השתגעה. חזרה מ־אמריקה מטורפת לגמרי. לא אוכלת, מדברת דברים משונים, מתנהגת משונה. היא הפסיקה לשיר. רוצה לברוח מהארץ. הסתכסכה עם פשנל, האמרגן שלה ש־בנה אותה. הוא לא מוכן לשחרר אותה, אם לא תחזיר לו 25 אלף שהשקיע בה. ונוסף לזה היא בהריון.

זמרת צמרת נודעת כמו רבקה'לה זוהר היא חומר־דלק אידיאלי לשמועות מעין אלה. יחד עם זה, צריך תמיד שמץ עשן, כדי להדליק את האש. מה הפיח את השמועות הפנטסטיות?

בראיון בלעדי להעולם הזה, גילתה השבוע רבקה'לה כיצד מסוגלים מפריחי שמועות לעשות צחוק מעצמם. על כוס תה צימחוני עם דבש ושקדים, סיפ־רה רבקה'לה את סיפורה:

ז שמועות התחילו מכמה כיוונים — כל אחד יותר מצחיק מהשני. השמועות שאני כאילו בהריון התח־חילו כשעיתונאי אחד ראה אותי בחנות ספרים בודקת ספרים על תינוקות. ל־מחרת, פירסם שאני בהריון.

לצערי, אני עדיין לא בהריון — למרות שאני מאוד רוצה כבר להיות. אני רוצה ילד — יותר מאשר לשיר.

בגלל זה, בעצם, התחילו גם השמו־עות האחרות.

בגלל שאני רוצה ילד כל כך, הח־לטתי, אחרי שחזרתי עם בעלי מאמ־ריקה לפני זמן קצר, שלא להיכנס להתחייבויות לזמן ארוך, אלא להס־תפק בינתיים בחלטורה פה ושם. אני לא רוצה, כשאכנס להריון, שיהיו לי בעיות של הופעות והתחייבויות. אני רוצה להיות חופשייה ללדת את הילד.

זאת היתה הסיבה שהתחילו להפיץ שיש סיכסוך ביני ובין פשה.

סיבה נוספת שבגללה התחילו לת־פיץ שנפלתי על השכל, היא שמאז הביקור באמריקה, נהייתי דווקא נורמלית. נסענו לאמריקה כמו תוריסטים. גר־נו אצל ההורים של בעלי בבוסטון. הם נורא שמחו בי. גם בניו־יורק התארחנו אצל משפחה שלו, בני־דודים.

באמריקה התחלנו לקרוא ספרים על בריאות. עד אז, סבלתי תמיד מכל מיני דברים. לא נזקקתי לרופא. אבל המתח היה קשה.

עד אז, אף פעם לא שמתי לב למה אני אוכלת. עכשיו כשהתחלנו להתעניין, גיליתי שכמעט אינני מקבלת אף פעם ויטאמינים. עם האוכל שאני אוכלת. לא פלא שהראייה שלי נחלשה, בזמן האח־רון, ונזקקתי למשקפיים.

כשעברנו מאמריקה ללונדון, התחל־נו להגשים את תורת הבריאות החדשה שלמדנו. לא להאמין, איך שנהייתי בריאה. קיבלתי צבע בלחיים, הפסקתי עם כל הכדורים, נהייתי רגועה.

■ ■ ■

א כי נשואה עם ביל כבר שנה, ואף פעם לא היו סיכסוכים ביניינו. הוא נורא טוב, ואוהב לעזור. מבשל, הולך לשוק. אם יש לנו רגע של עצב־נות, אנחנו מכריזים על שעה שקט, הולכים כל אחד לפינה, ונרגעים.

אבל מאז שהתחלנו בשיטת הבריאות, אין ביניינו אפילו רגעים כאלה של מתח. אני מאוד שמחה כל הזמן.

אנשים חושבים שהשתגעתי בגלל ש־אני מנסה כל כך לשכנע אותם איזה

(המשך בעמוד 27)

מקור השמועות

רבקה'לה בחנות ספרים, מעיינת בספר „לידה טבעית," לידה הספר „הטיפול בתינוק". עיתונאי שראה אותה מתעניינת בספרים אלה, הפיץ את השמועה כי היא בהריון.

עם הבעל רבקה'לה זוהר (23) ובעלה מזה שנה ביל קרינסקי (27) חשמלאי־במה.

הכנופיה המסוכנת ביותר במדינה נתפסה כימעט בנס

1. ג'יפ השודדים תמונה ראשונה בסידרת צילומי שיחזור השוד הגדול. השיחזור נערך ביום הראשון השבוע. ג'יפ המשטרה שבתמונה חונה בנקודה בה חנה ג'יפ השודדים, בשעת השוד. הבניין במרכז התמונה הוא בניין בנק בל"ל שנשדד, ברחוב רוטשילד מיספר 17 בראשון־לציון. בדיוק מעל גג הג'יפ, בתמונה, נראה חלקה העליון של הכניסה האחורית לבנק, ממנה נכנסו השודדים פנימה וממנה נמלטו ישר לג'יפ הממתין.

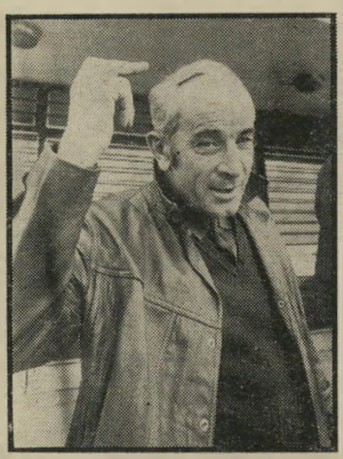

האמ"ץ שומר הפרדסים צבי קורפירסט, שלא היסס לפתוח באש מאקדחו על השודדים החמושים בנשק אוטומאטי, נפצע בקודקודו מאש־הנגד של השודדים אשר ירו בו.

הנשק נתפס - השלל נתפס

האם ייצאו השודדים חופשיים?

אנאטומיה של שוד

2. הכניסה האחורית לבנק מיועדת רק לעובדי הבנק. השודדים התעלמו מהאיסור.

היה זה, ללא ספק, השוד של השנה — ולא רק בגלל הסכום הענק שנשדד.

מבחינות רבות, היווה שוד בנק לאומי בראשון־לציון סימן־דרך בהיסטוריה הפשע בארץ. השיחזור המיוחד שלו, שנערך ביום הראשון השבוע בהשתתפות צוות חוקרים וחולייתי־כיסוי של העולם הזה, איפשר להצביע על אנאטומיה מדוייקת של שוד קלאסי, בקנה־מידה בינלאומי, בביצוע שודדים שהחליטו מראש לשבור את קני־המידה שהיו נהוגים עד כה בארץ, לא היססו להפעיל אש לא רק לשם איומים, אלא גם מתוך נכונות להרוג.

היה זה גם שוד מלא הפתעות — שעדיין לא נסתיימו, ככל הנראה. במהלך חקירתו, עלתה המשטרה — לא בכוונה — על כנופיית הפשע האימתנית ביותר בארץ, המשתוללת ברחבי גוש דן זה שנים, מבלי שהחוק יצליח לגבור עליה.

השוד היה מלא הפתעות — לשני הצדדים.

בתחילה, נראה ללא פיתרון. מיד לאחר מכן — נראה הפיתרון באופק. ואחר —

השולף גם חברו של קורפירסט אליעזר יגר, החליף יריות עם השודדים, לפני שנעלמו.

3. המכונית הרזרבית בנקודה בה חונה הג'יפ המשטרתי, בתצלום שיחזור זה, הצטרפה לג'יפ השודדים הנמלט מכונית שנייה של השודדים — טנדר „סטודבייקר" כחול. ג'יפ השודדים העמוס נשק ושלל והטנדר הכחול המשיכו בדחרה בשביל הבוצי.

4. המכונית החוסמת כאן, בנקודה בה הפך ציר הנסיגה של השודדים לשביל צר, נתקלו השודדים הנמלטים במכונית חונה של פרדסן מקומי, שחסמה את המשך תנועתם. סמ"ר נפתלי חיון, מצוות החוקרים, שחשתתף בניהול השיחזור, מצביע תוך מתן הסברים.

5. סילוק המכונית

התמונה הבאה בשיחזור: השודדים מסלקים את מכונית הפרדסן (המוזגמת בתצלום על־ידי הג'יפ המשטרתי) מהשביל. למזלם, היו מפתחות המכונית במתג התנועה, והם יכלו לסלקה תוך שניות. השביל מוביל לכביש אשדוד—תל־אביב.

6. נטישת הג'יפ

כאן נטשו השודדים הנמלטים את הג'יפ הגנוב, בו השתמשו להגיע אל הבנק ולהימלט ממנו, ופתחו בריצה לתוך השדה, וכעבור מרחק קצר — למחבואי הפרדס שבהמשך השדה. שם המתין להם רכב אחר. השוטרים, בשלב זה, פתחו על הבורחים באש.

7. החשודים מתחבאים

כאן, מאחורי קבוצת סלעים בחוף פלמחים, בנקודה בה מצולמים שני הגברים, גילתה המישטרה שניים מהחשודים שעצרה. לדברי המישטרה, הם התחבאו שם לא על־מנת לחימלט, אלא כדי לתפוס מחסה, בחשש שהשוטרים יפתחו עליהם באש, בתגובה על היריות מצד השודדים בזמן המירדף. חשוד שלישי, ניסים לביא, זינק בנקודה זו לים — לבוש מכף רגל ועד ראש.

לעשות, זה לגשש כסומא באפילה. החוק־רים נאלצים לעבוד בפרך, כשעיניהם קשורות, ולהתפלל לנס.

בשוד בראשון, תפילתם הועילה. במשך 18 יום, מאז בוקר השוד, ולמרות שבידי־הם היו חמישה חשודים — לא הצליחו החוקרים להתקדם אפילו צעד אחד ב־פיענוח התעלומה.

ואז אירע הנס: ביום ה־18 לחקירה — נתגלה מלוא השלל, וחלק מהנשק.

למחרת, התגלה החלק האחר של הנשק.

עד כמה היה זה נס, סירבו החוקרים לפרט. מאליו מובן גם שהם סירבו לאשר כי הצליחו למצוא מודיע, שהעלה אותם על העקבות הנכונים.

חשוד אלים, נוקשה, עקשן

ב**עקבות התפתחות** זו, נוצר מצב משעשע, ככל שהוא עגום:

השלל — נתגלה. נשק השוד — נתגלה. ורק השודדים עדיין לא נתגלו. שכן ה־חשודים שבידי המשטרה עדיין נמצאים, למרות הנסיבות החשודות בהן נעצרו, במצב טוב למדי, מנקודת ראותם: צוות החוקרים חסר עדיין הוכחות להרשעתם בפשע המיוחס להם.

כך, למרות צערם של השודדים על הפסד רבע מיליון ל"י, עלולים הם ל־התנחם בכך שלפחות לא יבלו שנים ב־כלא.

דבר אחד ברור מעל לכל ספק: אם החשודים שעצרה המשטרה הם אכן ה־שודדים — יצטרכו החוקרים לעמול קשה כדי להוכיח את אשמתם בביצוע השוד.

(המשך בעמוד 26)

שוב הסתבך והתערפל ללא מוצא כאילו.

לשודדים, קשה היה שלא להיות מופת־עים, למרות כל התיכנון המוצלח, מהצלח־תם הראשונה. למרות היתקלותם הבלתי־צפוייה בשני שומרים שפתחו עליהם ב־אש, הצליחו להסתלק, ללא נפגעים — כשבאמתחתם רבע מיליון ל"י.

כרעם ביום בהיר

ד**פתעתם השנייה** היתה נעימה פחות: דרך נסיגתם נחסמה — ב־אקראי — והשניות היקרות שהם איבדו, במאמץ לפנות את ציר נסיגתם, עלו להם ביוקר.

למרות זאת, ולמרות העובדה שמייד לאחר השוד תפסה המשטרה חמישה חשו־דים — לא נתפס השלל, לא נתפס הנשק. במשך 18 ימים ארוכים, יכלו השודדים לשמוח בהצלחתם.

גם למשטרה לא חסרו הפתעות.

השוד הענק נפל עליה כרעם ביום בהיר. אף שמץ של מידע קודם לא הסתנן אליה. לא היה בכך פלא. המשטרה היום איננה ערוכה עוד ללחום בפשע של ה־יום. בשל מדיניות שכר שערורייתית, מאבדת המשטרה, טיפין טיפין, את מיטב חוקריה ואנשי הניהול שלה. מסיבות נוס־פות, היא נותרה לאחרונה כמעט ללא מודיעים בעולם הפשע — בעיקר בגלל גל הרציחות האחרון ששטף שם, ושהיה מיועד להשתיק לשונות חופשיות מדי.

ללא מודיעים, משטרה היא כמו שלושת הקופים המפורסמים: כל מה שנותר לה

8. גילוי הנשק

מתחת לסלע זה, בחוף פל־מחים, בעזרת צוללן, כלי־נשק שבו השתמשו השודדים, לדברי המישטרה, בשעת ביצוע השוד. חמקום נמצא בריחוק שניים וחצי ק"מ מהנקודה בה נעצרו חמשת החשודים בתום המירדף. תגלית זו אירעה 19 יום לאחר השוד. יום לפני כן גילתה המישטרה, את כל שלל השוד. בתמונה: מפקד משטרת ראשון־לציון פקד גבריאל שטרנברג (במדים) וסמ"ר חיון.

מול פושעים אלימים ונועזים ללא תקדים

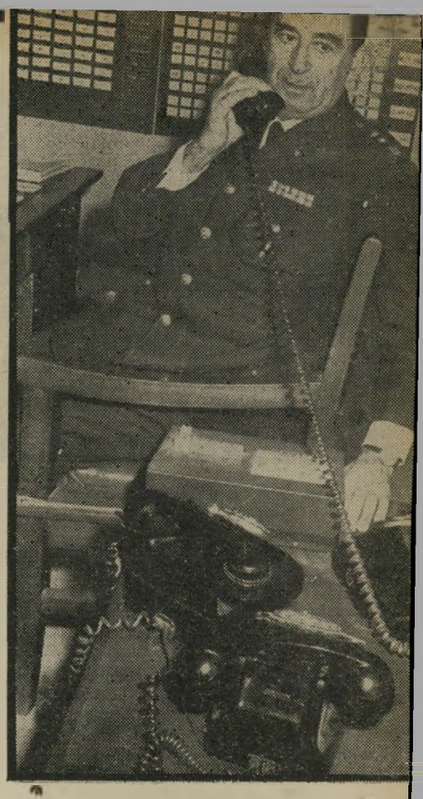

המפקד ניצב־מישנה עזרא גולדברג, מפקד משטרת מרחב המרכז, נוהג לצאת אישית בראש אנשיו למירדפים אחרי כנופיות פושעים.

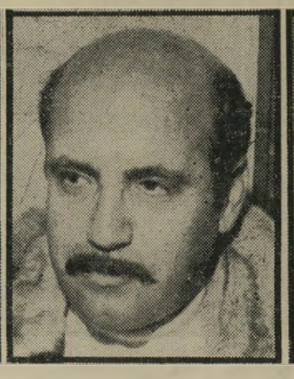

החוקרים צוות החוקרים שפיצחו את השוד הגדול. מימין לשמאל: רב־פקד שמעון סביר (42) ראש לישכת החקירות, מפקח חיים בן־אריון (39) סגנו של רב־פקד סביר, המתמחה בחקירת אח"מים. סמ"ר צבי ברגי (38) ורס"ל שלום פורטל. הצוות כלל גם את המפקח יהודה פרילינג וסמ"ר נפתלי חיון שהשתתפו במצוד אחר השודדים.

(המשך מעמוד קודם)

מפי החשודים עצמם, לא יזכו לכל עזרה. לא לחץ, לא פיתוי, לא שוחד, לא יצליחו, אם לשפוט לפי העבר, לפתוח את פיהם.

שכן החשודים שבידי המשטרה משתייכים לכנופיית בת־ים המפורסמת. המטיל זה שנים את חתיתה על האיזור הומאוכלס ביותר במדינה, כשהמשטרה חסרת־אונים נגדה. בחלק גדול של סידרת מעשי השוד, הרצח והאלימות שאירעו במדינה בשנתיים האחרונות, עצרה המשטרה כחשודים את ראשי הכנופייה — כנראית הסיציאליאנים, כפי שהם אוהבים לקרוא.

בשיא המעצרים זכה ניסים לביא — שנעצר גם עתה, תוך השנה האחרונה, נעצר לביא, בן ה־21 בסך הכל, 23 פעם — כחשוד בהשתתפות, ביין היתר, בפשעים חמורים כרצח עודד קפליצקי.

אלא שכל המעצרים היו לשוא. הוכחות לא נמצאו, ואילו ניסים עצמו — יורע לשתוק כמו דג. „זהו אגוז קשה, עקשן, שאין לשבור אותו," מסבירים התוקרים.

מירדף מיידי

עד צור שני הראוי לתשומת לב, כאשר מנסים לנתח את השוד הגדול, הוא רחמים הרוש, הנחשב לאחד ממוכיחי הקבוצה הבת־ימית.

מול מבצעי השוד הגדול, ניצבים האנשים שהכשילו אותם — חוקרי המשטרה.

השוד הגדול נכשל בראש ובראשונה הודות למהירות הפעולה של השוטרים, שיצאו למירדף מיידי. לולא זה, סביר להניח כי השודדים היו נמלטים — על שללם.

לרוב, יש למשטרה אמצעים אחרים לפעול מעשי פשע. משטרת ישראל, שאיבדה אמצעים אחרים אלה, נותרה עם הדבר האחרון שעדיין נותר לה — המסירות, הנאמנות, והנסיון העשיר של החוקרים הבכירים שלה. הפעם, אלה הועילו.

ברגע שנתקבלה בתחנת משטרת ראשון ההודעה הטלפונית בדבר השוד זינק מפקד התחנה, פקד גבריאל שטרנברג (52) איש משטרה בעל ותק של 22 שנה במקצוע, לפעולה. הוא גייס שלושה שוטרים מחמושים, והם עצרו מכונית פלייטות פרטית שחלפה במקום, דהרו למירדף.

שניות לאחר מכן, נמסרה כבר ההודעה ללישכתו ברמלה של מפקד המרחב, ניצב־מישנה עזרא גולדברג (57).

מפקד המרחב גייס מייד תריסר שוטרים, מכל הבא ליד — פקידים, מחסנאים, אנשים טכניים — ניפק להם נשק מהנשקייה, בלי לבזבז זמן על הרישומים המקובלים, וכשהוא בראשם, יצא למירדף.

ניצב־מישנה עזרא גולדברג שם את עצמו בקו האש הראשון לא רק נגד הפושעים. גם בעימות עם עיתונאים אין הוא נסוג, נטל לעצמו את תפקיד הדובר במרחבו, עונה תשובות לעניין, וכשאינו רוצה לענות — אינו מתחמק מאחורי דברי־הבל חלקלקים, אלא אומר ישירות כי לא יענה.

רבע מיליון בשתי דקות

ה שאירע באותו מירדף, התגלה, צעד אחרי צעד, בשיחזור הגדול ביום א' השבוע.

השעה היתה 07.55 כאשר מכונית ברינקס הביאה את מישלוח הכסף היומי לסניף בל"ל בראשון. שמונה דקות לאחר מכן, פתח סגן מנהל הבנק את הכספת. בארותה שנייה, זינקו פנימה, דרך הכניסה האחורית, 4 שודדים חמושים ורעולי־פנים.

שניים ניגשו ישירות לחדר הקופות, כשאחד מתחיל למלא את השקים הריקים

החשוד מס' 2

רחמים הרוש, אחד החשודים העיקריים בשוד, תואר, בעת משפט אחר שלו, כליצן, בעקבות טענתו בפני השופט, כי הוא יתום.

שהביא עימו, בחבילות שטרות, השני מאכטח אותו בעזרי דרוך. שודד שלישי כיסה בגישקו גבר ואשה שלקח כבני־ערובה. שודד רביעי, מזויין גם הוא בעוזי, איבטח את דלת הכניסה הראשית.

לא עברו שלוש דקות, והרביעייה כבר היתה בחוץ, בדרכה לג'יפ שהמתין להם במרחק עשרים מטר מהכניסה. אשה שעברה ברחוב הבחינה במתרחש, צעקה „שודדים בבנק!" שני שומרי פרדסים, שישבו בבית־הקפה ליד הבנק, פתחו בריצה לכיוון הבנק, שלפו את אקדחיהם, למרות שראו כי השודדים חמושים בעוזים, פתחו באש. השודדים השיבו אש, פצעו אחד מהשניים בראשו. תוך שניות, נעלם ג'יפ השודדים בכיוון היקב. בג'יפ היו 265 אלף ל"י.

בבנק שנשדד לא היה מנגנון־אזעקה אוטומאטי. ההודעה הטלפונית הגיעה למשטרת ראשון חמש דקות לאחר שנעלמו השודדים.

בתחנת משטרת ראשון לא היו כל כלי רכב. שניים שכבו במוסך, השניים הנותרים היו בנקודות מרוחקות ביותר. זו הסיבה שהשוטרים נעזרו במכונית הפרטית.

תוך דקות, השתתפו כבר בהקמת המל־

החשוד מס' 1

ניסים לביא, הדמות הבולטת בין ששת החשודים, נעצר בשנה האחרונה 23 פעם, תואר ע"י המשטרה כטיפוס אלים, נוקשה ומסוכן.

כודת סביב השודדים הנמלטים 15 כלי רכב והליקופטר. כבישי אשדוד—תל־אביב וראשון—תל־אביב נחסמו.

בנס, ידעו אנשי המשטרה את כיוון ציר הנסיגה של השודדים. אחד מפקידי הבנק, שהגיע לעבודתו ברגע השוד, החל עוקב במכוניתו אחרי הג'יפ הנמלט. כאשר גילו השודדים כי עוקבים אחריהם, פתחו באש. הפקיד עצר, שב על עקבותיו, כדי שהגיעו הרודפים לבנק, ידע להדריך אותם.

השודדים, התגלה, פנו לעבר איזור הפרדסים שבין העיר לחוף הים. שם, במעמקי האיזור, בגד בהם מזלם לראשונה, כאשר עובר־אורח מקרי ראה את ג'יפ השודדים — אז עדיין לא ידע מה שהוא רואה — עוצר ליד טנדר סטודיביקר כחול. לאחר שניות ספורות, המשיכו שתי המכוניות בדהרה במעלה הדרך.

ליקוי חמור

ב שלב זה, היו השודדים עדיין במצב טוב. הם הקדימו את רודפיהם בשמונה דקות — זמן מספיק להיעלם לנצח, בשטחי הפרדסים העצומים באיזור. להסתגן בחסות החשיכה בחזרה החוצה.

קובע ניצב־מישנה גולדברג: „לוא היינו מקבלים את ההודעה חמש דקות קודם, היו השודדים בידינו."

גם כך, כמעט והצליחו הרודפים. תיכננו גם המעולה של השודדים לקה במיגרעת חמורה, בפרק הנסיגה: הם עשו טעות חמורה, שכל קצין זוטר בצה"ל יודע להימנע ממנה: בחרו בציר נסיגה הניתן לחסימה בקלות.

החסימה לא היתה מכוונת, אולם גורלית לא פחות: מכונית של פרדסן, במקום שהדרך הפכה לשביל צר, עצרה את רכב השודדים לדקות יקרות, עד שהצליחו להסירה מהשביל.

„היה לנו מזל שלא ירד גשם," הסביר בעת השיחזור סמל־ראשון חיון, שנהג ברכב השיחזור. ואכן, שביל המירדף, ביום השיחזור הגשום, היה תמיסת בוץ טובענית. מכונית הפליימות הפרטית, שדהרה בראש הרודפים עם שלושת השוטרים, לא היתה מצליחה מעולם להתקדם בבוץ זה.

אך גם כך היה לשודדים יתרון. בשביל המשובש, יכלו הג'יפ והטנדר של השודדים לדהור במהירות, כשהמכונית הפרטית נאלצת לגנוע בזהירות.

טעות גורלית

מ כונית הפרדסן החוסמת חיסלת את מירווח הזמן שלטובת השודדים. לפתע, גילו הרודפים לפניהם את ג'יפ השודדים עומד כשהשודדים נמלטים ממנו רגלי לכיוון הפרדס.

כאשר ראו השודדים את מכונית המירדף, פתחו עליה באש. כאן, עשו הרודפים טעות חמורה. כדי להימנע מקורבנות חיכם, האיטו את קצב הרדיפה. הם הניחו שאין כל חיפזון, מאחר שברגע שהשודדים נטשו את ריכבם, הם אבודים. הרודפים לא לקחו בחשבון את האפשרות, שהוכחה כעובדה, כי לשודדים ממתין רכב אחר — כפי הנראה, הטנדר הכחול, שעבר קודם לכן לשביל מקביל, המתין בנקודת מיפגש.

הרודפים התעכבו לחכות לתגבורת. תוך שהם בודקים את ג'יפ השודדים, גילו הפתעה לא נעימה. השודדים הציבו מאחורי הג'יפ משולש אזהרה האדום. אליו, חיברו רימון־יד ממולכד. המלכודת לא פעלה רק בגלל שבחפזונם לא השלימו את החיבורים כיאות.

לאחר העיכוב הגורלי, חודש המירדף. ברור היה עתה כי השודדים חתכו את כביש אשדוד—תל־אביב. המשיכו לתוך איזור הפרדסים מעברי המערבי — לכיוון חוף פלמחים. כל האפשרויות האחרות לא באו בחשבון, כי הדרכים היו חסומות.

בשלב זה, השתתפו במירדף כבר עשרות שוטרים רגלים, פרשים, וכלבי גישוש.

המעצר הראשון בוצע שלוש שעות לאחר השוד, ב־11 בבוקר.

על החוף ממש, בנקודה במרחק כשני קילומטר מחוף הדיפלומטים, הבחינה ניידת בשלושה גברים. כאשר קרבה אליהם, הסתתרו שניים בצל סלעים. השלישי קפץ, בבגדיו, לתוך הים.

השלושה נעצרו, לא לפני שהיה צורך לשלוף את המתרחץ העליז בכוח מהמים. הוא זוהה כניסים לביא.

השלושה הסבירו כי שהו במקום לקומזיץ לילי. השוטרים לא שוכנעו, הפרידו ביניהם מיד, כדי למנוע תיאום הסברים, העבירו אותם למעצר, נשארו לארוב במקום.

שעתיים לאחר מכן הגיעו למקום שני גברים נוספים, גם הם נעצרו מיד, טענו כי הגיעו למקום לדיג.

כך נפלו בידי המשטרה חמשת החשודים שלה: ניסים לביא (21) מבת־ים, רחמים הרוש (25) מתל־אביב, אורי מזרחי (22) מגבעתיים, חיים חאדי (25) מתל־אביב, ובן־חורי חיידי (23), תל־אביבי גם הוא.

ניצבו החוקרים חסרי־אונים

חשוד שישי, אלי דניאל (20) מיפו, נעצר לאחר שהתברר כי בילה בחברת החשודים בערב הקודם.

זה היה סוף המירדף, וסוף ההתפתחויות הגלויות — למשך 18 יום.

ביום ה־18 לאחר השוד, גילתה המשטרה, בצריף ששימש כמחסן בלב הפרדסים באיזור ראשון־רחובות, את כל שלל השוד, וכן חלק מהנשק. למחרת היום, על קרקעית, בחוף בו נעצרו חמשת החשודים, אך בנקודה מרוחקת כשני קילומטר ממקום מעצרם, גילו החוקרים בעזרת צוללן חלק אחר של נשק השוד.

מודיע זימר

מה הביא לתגליות המפתיעות? מזריקה שיטתית של השטח, היכרות מושלמת של הסביבה, ומודיעין. "הסביר ניצב־מישנה גולדברג — וסירב לפרט יותר מכך. צריך היה להיות תמים מאוד, כדי לא להבין שהתגליות התבססו בעיקר על היסוד השלישי — על מודיע שפתח סוף־סוף את פיו וזימר.

יחד עם זה, לא עזר המודיע האלמוני להמצאת הוכחות נגד החשודים. למרות שעברו שלושים יום מאז שנעצרו, התכוון השבוע ראש לישכת החקירות של מרחב המרכז, רב־פקד שמעון סביר מצוות החוקרים, לפנות ליועץ המשפטי בבקשת האישור־מעצר מעל לתקופה המכסימלית המותרת.

"מדוע אין כתב־האישום מוגש נגד החשודים, חודש לאחר מעצרם ואחרי שהנשק והכסף נמצאו?" נשאל גולדברג.

"יש לי יסוד טוב לתקווה כי נוכל להגישו," השיב מפקד המרחב.

היתה זו תשובה שהצביעה על כך, כי קיימת אפשרות שכתב־אישום לא יוגש — אם לא יימצאו הוכחות נוספות נגד החשודים.

היתה זו מחשבה עגומה. למרות מזלה הרב של המשטרה בכל הפרשה, ואחרי כל מאמציה העצומים, עלולים השודדים לפרוח להם, לנסות את מזלם במקום אחר, — כשהם מפעילים נשק חם.

הם יטלו איתם את קביעתו של גולדברג, שהצביעה על הסכנות הטמונות באפשרות זו: "זו הפעם הראשונה שהמשטרה ניצבת מול כנופייה מסוכנת כל־כך, המושה כל־כך, ומתוכננת כל־כך," הכריז. "לא הייתי צריך להעניק ציונים לפושעים על תיכנון, היה שוד רבע המיליון בראשון זוכה בציון ,מעולה'."

השלל והנשק

מפקח חיים בן־איון מציג את 265 אלף חל"י — השלל בשלמותו — שנתפסו על־ידי המשטרה, וכן חלק מהנשק ששימש לביצוע השוד — ארבעה „עוזים", שלושה אקדחים, מחסניות, וכובע גרב. נשק זה והכסף נתגלו בצריף בודד בפרדסי ראשון־רחובות.

דיין מחגרש

(המשך מעמוד 22)

ביטחון לצורך השתתפותו בטכס. נראה כי בשלב מסויים מסר דיין על כוונתו להתגרש לראש־הממשלה גולדה מאיר, שניסתה להניא אותו מלעשות צעד זה, אולם דיין הבהיר לה שבגילו אין טעם לנסות ולהשפיע עליו.

מבצע מחתרתי

על האירוע עצמו מדווח כתב „העולם הזה":

דיין הפתיע את כולם, כרגיל בבוקר יום הגירושין.

סוללת צלמים חיכתה לו בוועד־הקהילה. כתבים הסתובבו במיסדרונות בית־הדין הרבני בתל־אביב, חקרו כל פקיד.

באותה שעה כבר ישבו שר הביטחון ואשתו בביתו של הרב גורן.

ביתו של גורן מרוחק מטרים ספורים מוועד־הקהילה. השמועה פשטה במהירות. תוך שניות היה בית־הדין הרבני ריק מאנשי עיתונות.

מרכז הכובד עבר למעלה שדרות דויד־המלך. לבית המגורים בו נמצאת דירת הרב גורן, שתי כניסות. בכניסה החזית ניצב כבר על משמרתו גורילה אחד. מבט לאורך המדרכה גילה את הדודג' פלורה האפורה של דיין. היא חנתה במנוע מופעל, מגביה נעים ושני אנשי ביטחון בתוכה. מאחוריה עמדה מכונית ברקודה בצבע זיית, באותו מצב ובאותה תכולה.

חדר הכניסה לבניין החל מתמלא צלמים. הכל התרכזו ליד הכניסה הקדמית, משקיפים על שתי המכוניות החונות.

צלם שניסה לעלות במעלית לדירתו של גורן, הגיע מהר מאוד חזרה. „יש שם שלוש גורילות," סיפר „אחד מהם אמר שהוא קצין משטרה, ושאם לא אסתלק מייד הוא עוצר אותי."

וכמו שכולם מחכים בכניסה הקדמית, יוצאת לפתע רות דיין בלוויית מזכירתה, מיקי בייטל, מן המעלית האחורית, והשתיים ממהרות למגרש החניה.

הצלמים המופתעים החלו לרוץ, עטו על רות בהבזקיהם. בחוץ ירד גשם כבד. המזכירה החזיקה מטרייה מעל שתיהן, והצלמים נרטבו עד לשד עצמותיהם.

כל אותו זמן, שמרה רות על חיוך אמיץ נוכח מיתקפת הצלמים. היא לא הוציאה הגה מפיה, לא ענתה לאף שאלה. הסאאב הירוקה שלה הותנעה וגרושתו של משה דיין הסתלקה מן המקום.

שוב רצו כולם לכניסה הקדמית, מצפים לדיין. שתי המכוניות חנו עדיין בחוץ, במנועים הומים. צלמים מיספר יצאו לגשם, מכינים עצמם לקראת יציאתו של דיין.

ואז, הוא הפתיע את כולם פעם נוספת. מתוך המעלית האחורית נפלטו במהירות שלושה אנשים. השלישי היה דיין.

רק עורפו נראה. שלושה מטרים הפרידו בינו לבין היציאה. הוא ושני מלווין חצו את המרחק כמעט בריצה. כשהיו בחוץ, והצלמים בחצי הדרך אליהם, מתוך המעלית הופיע איש ביטחון, זינק לדלת, וחסם אותה בגופו.

„לא לצלם," שאג. ראשון בהסתערות העיתונאים הגיע אליו כתב איי.פי. בדחיפה חזקה הדף את איש הביטחון הצידה. המשיך בהסתערותו. שאר המסתערים חלפו על פניו, ופלשים החלו מבזיקים.

דיין ושלושת מלוויו נבלעו בתוך מכונית פורד לבנה, שחנתה בצד, ואשר איש מן העיתונאים לא חשד בה לפני כן.

ללא כל התחשבות בצלמים הדבוקים לזגוגיות המכוניות, בניסיון נואש לצלם את דיין, זינקה המכונית בחריקת צמיגים, נמלטה ממגרש החניה.

בניגוד לרות החייכנית, היו פניו של דיין אפורים וקודרים.

בדיוק כמו השמיים הנוטפים מעליו.

■ ■ ■

קרוב לוודאי שדבר הגירושין לא יהיה החדשה האחרונה מתחום חייו הפרטיים של דיין בזמן הקרוב. לדעת יודעי דבר, לא היה דיין מקפיד להתגרש והיה מעדיף להמשיך בחייו הכפולים כמו שעשה עד כה, לולא היה בכוונתו לשאת את אהובתו לאשה ולתת מעמד חוקי לאהבתם הארוכה. מאחר שמאז ומתמיד דגל דיין בשיטת „זבנג וגמר", אומרים מקורביו, הוא יעשה הכל גם הפעם במכה אחת: זמן קצר אחרי שיקבלו גירושין תוקף חוקי כדת וכדין, ישא דיין, סב ל־5 נכדים, לאישה את הגברת רבינוביץ'.

אני רוצה ילד

(המשך מעמוד 23)

רעל שהם אוכלים, וישיעבור לדברים בריאים. בתמימותי, סיפרתי לחברות שלי הכל. רציתי לעזור להן, שיעברו גם הן לשיטה בריאה. למחרת, התחילו לספר בעיר שהשתגעתי. התחילו לספר שאני יושבת על הריצפה ואוכלת אורז ודברים כאלה. איכפת לי? שידברו. אותי מעניין רק שנהיה בריאים ושהילדים שלנו יגדלו בריאים.

ביחוד טפשי הסיפור על פשה. הוא הרי הידיד הטוב ביותר שלנו בלונדון, נתקענו באתונה ונשארנו בלי כסף לתקן את המכונית. לא יכולנו להמשיך בטיול לאירופה. פשה, שהיה שם גם הוא אז, התרוצץ והשיג לנו את הכסף.

בסך הכל, אני רוצה לשמור על עצמי חופשייה מעומס של עבודה עד שהילד יהיה בן שנה. פשה היה הראשון שהבין אותי, ובכלל לא מתנגד. אחרי זה, אחזור לשיר כמו קודם.

■ ■ ■

לא הבאתי איתי שום דבר מאמריקה. זה פשוט לא עניין אותי. בגדים, תכשיטים ודברים כאלה. הרגשתי, אחרי שגילינו את שיטת הברי־

זמרת זוהר

„יותר נורמלית מאי־פעם"

את החדשה, שהדברים הישנים לא מעניינים אותנו כמו קודם.

וזה כולל גם את הכסף. לפני שנסענו, עבדנו שנינו נורא קשה. לא רק בגלל הקריירה, אלא גם בשביל הכסף. כל היום רצנו מעבודה לעבודה.

היום, זה אחרת. אני לא חושבת יותר שרבקה זוהר מוכרחה ללכת לבריכה בשרתון, עוזרת בית, להחליף בגדים פעמיים ביום. פתאום גיליתי שנהפכתי לבורגנית קטנה. פתאום תפסתי את עצמי: מה לי ולשרתון?

מה אני צריכה עוזרת, בחדר וחצי הקטנים שלנו? הרבה יותר חשוב לי היום להצליח לעמוד על הראש כמו שצריך. ביניתיים אני מצליחה רק דקה ביום. אני צריכה להגיע ל־15. מה יש, אם בן־גוריון יכול, גם אני יכולה.

ועוד דבר חשוב נורא: למדתי להשתמש נכון בקול שלי, מאז שחזרנו. אני לא מותחת יותר את מיתרי־הקול כשאני שרה.

רק כשחזרתי מאמריקה, הבנתי פתאום עד כמה הסבתא שלי חכמה וצודקת. היא היום אשה בת 80 — וצריך לראות איך היא הולכת זקוף, בלי מקל. אוכלת רק עדשים, זיתים ולבן. שוטפת לבד את הריצפה בבית, ישנה על קרשים. אף פעם לא חולה. חבל שלא הבנתי את זה קודם. החיים הקשים והפשוטים האלה, אלה החיים הבריאים.

אלה החיים בשבילי.

במדינה

סטודנטים

מכות

מתחת לחגורה?

השביתה, עליה הכריזו השבוע הסטודנטים של הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל־אביב, היתה תוצאה ישירה של ההתמרמרות השוררת זה זמן רב בפקולטה זו. לדעת הסטודנטים, חלה החמרה רצינית בהקפדה על עבירות משמעת, שלילת מדי עדי ג' בבחינות, עונשים קיצוניים, ושאר אמצעי לחץ.

עד כאן — סיכסוך אקדמי רגיל. הנופך שנתווסף לו, כלל לא רגיל: לדעת הסטודנטים, היתה זו מכה מתחת לחגורה מצד הפקולטה, כאשר התלבשה אישית על העומד בראש המאבק, מיכאל קליינר.

במסגרת המאבק פירסם קליינר, יו"ר האגודה וסטודנט שנה ד' משפטים, מאמר חריף בבטאון הסטודנטים, בו התקיף קשות את ראשי הפקולטה המחמירים בגישתם. כשעשה זאת, לא ידע כי הוא עלול להסתבך אישית בעבירה משמעתית בשל מאמרו זה.

ידו של הדיקן. כאשר התקיים דיון בבית־דין לעירעורים של האוניברסיטה בעניינו של סטודנט בשם יהודה פרץ, שהורחק מלימודיו על עבירה משמעתית, טען קליינר שכיו"ר האגודה ישב בדיון כמשקיף, כי כאן שוב התגלה הלחץ המופ־על על תלמידי הפקולטה למשפטים. בנסותו להגן על חברו ללימודים, הכריז קליינר כי ההחלטה להרחיק את יהודה פרץ לש־נתיים היא מכוונת, ודעתו היא שלדיקאן הפקולטה, פרופסור אמנון רובינשטיין — יד בדבר.

מיכאל קליינר דיבר כנציג האגודה. אך חופש הדיבור שהיקנה לו תפקידו, העמידו בפני תוצאה תמוהה: לא עברו ימים רבים והוא הוזמן אישית, כסטודנט, לבירור משמעתי בפני שמואל עציוני, הממונה על המשמעת בפקולטה למשפטים. קליינר נאשם במסירת נתונים כוזבים לשלטונות האוניברסיטה, פגיעה במורים והתנהגות שאינה הולמת תלמיד באוניברסיטה. המת־לונן, כך כתוב בהזמנה לבירור, הינו פרי־פסור דן פרידמן, סגן דיקאן הפקולטה למשפטים.

מוכן להתנצל. באגודת הסטודנטים הובעה הדעה כי הבאתו לדין של היו"ר שלה היא צעד מחושב מסעם ראשי הפ־קולטה למשפטים — בתגובה לפעולותיו של היו"ר. היה זה צעד נוסף בהסלמה ביחסים. נעשה נסיון לפשרה, וקליינר הו־דיע כי הוא מוכן להתנצל על חומרת דבריו. הדיקאן לא הגיב, ותאריך הבירור המשמעתי נשאר תלוי ועומד.

האגודה החליטה לא לשתוק הפעם. רא־שית, אסרה על קליינר להופיע לבירור. שנית — הפיצה כרוז שהופך באוניבר־סיטה. שלישית — גייסה לעזרתה את פרק־ליטה, מרדכי שורר, אשר הציל בזמנו את האגודה מעסק ענין השיכפול.

צו לבית־משפט. שורר, שבעצמו שי־מש בעבר כיו"ר התאחדות הסטודנטים ב־ישראל, פנה לבית־המשפט המחוזי בבק־שת צו האוסר על האוניברסיטה להעמיד לדין את מיכאל קליינר. הבקשה נומקה בכך שהדברים שנאמרו על־ידי קליינר, נאמרו בתוקף תפקידו כיו"ר האגודה ולא בתוקף מעמדו האישי כסטודנט. אגודת הסטודנטים היא אגודה עותומנית רשומה כחוק ועל כן יש לה אישיות משפטית נפרדת. פעולותיה, או פעולות מוסדותיה, כולל היו"ר שלה — אינם כפופים לשיפוט משפטי של האוניברסיטה.

כן טען שורר עוד, כי אם ניתן להעניש באמצעות בירור משמעתי פנימי את ראשי הסטודנטים על פעולותיהם — יגרום הדבר שנציגים אלה לא יוכלו למלא את תפקידם מבלי לחשוש לגורלם האישי.

אגודת הסטודנטים מצידה, הכריזה על כוונתה להשבית את הלימודים בפקולטה, בשלב ראשון של המאבק. בשלב שני, אם יהיה נחוץ, ישבתו בכל הפקולטאות האח־רות.

התוצאה היתה מיידית: עמדת שלטונות האוניברסיטה התרככה, וברגע האחרון הכ־ריז דיקאן הפקולטה כי הוא מוכן לקבל את התנצלותו של קליינר, לוותר על הבי־רור העומד נגדו.

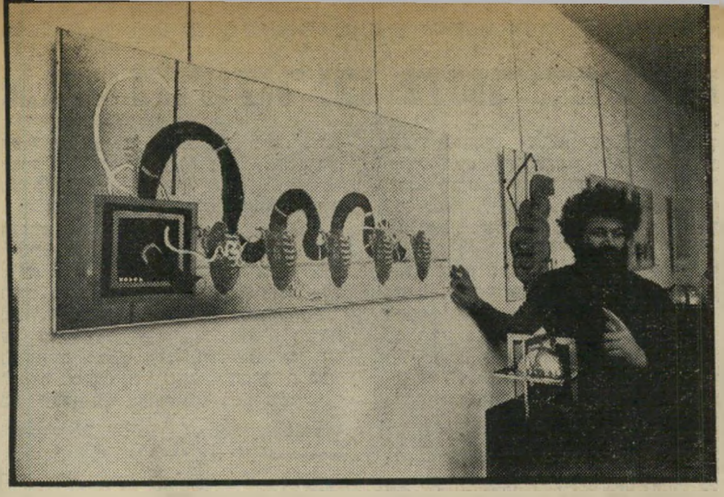

צייר שמואלי ויצירת הפגנה
נגד מטורפי־הדת

כאשר נשאל פרופ' רובינשטיין לתגובתו על הפרשה, הסביר כי כל עוד הענין עומד ותלוי בפני בית־המשפט, אינו יכול להגיב.

הפגנות

הפגנה

על הקירות

כל אדם — מפגין כדרכו. יש הע־שים זאת בהליכה, יש בישיבה. אח־דים בשביתת רעב. אחרים בנאומים. יצחק שמואלי בחר להפגין על הקירות.

שמואלי (31) שצורתו אפופת זקן־הפרא האפל שמה בכיס את כל גיבורי אי המט־מון, הוא צייר ופסל במקצועו. הוא החליט להפעיל את מקצועו, על־מנת להפגין את התנגדותו להסתערותם של מטורפי־הדת על הפתולוגים. הוא עשה זאת בתערוכה שפתח השבוע, בגלריה התל־אביבית.

לעינו של בור ועם הארץ, נראים ה־ציורים בתערוכה כמשהו הלקוח מספר אנטומיה, או מאיטליז. הניחוש הראשון מדוייק יותר, מסתבר. מסביר שמואלי:

„כשהתחילה רדיפת הפתולוגים הפתו־לוגית, חרה לי הדבר מאוד. לא רק כ־אזרח — אלא גם כצייר. ידע אנאטומי מדוייק הוא הכרח בל יעבור לכל צייר. לשלול ידע זה מרופא — הלא זה מזעזע."

עיסקת גופות הוא שקל כיצד להביע את זעזועו, החליט על סידרת ציורים: „גיליתי הקבלה בין רדיפת הפתולוגים על־ידי מטורפי־הדת, לבין תקופת־המעבר מימי־הביניים לרנסאנס. גם אז היתה התקדמות מדעית ואמנותית אדירה — ב־

סטודנט קליינר
נגד סתימת פה

עוד הכנסייה קופאת על שמריה ומתנגדת לכל קידמה. מן המפורסמות היא, שמיכאל אנג'לו, על מנת להשתלם באנאטומיה, הגיע להסכם עם אב מנזר מסויים, כי זה יאפשר לו לנתח גופות בלילות — וב־תמורה יקים אנג'לו למינזר פסל מעשה־ידיו.

„נראה לי, שזה המצב אליו נגיע ב־קרוב, אם לא תיפסק השתוללות הדתיים הקיצוניים."

אברים זועקים. שמואלי נטל תחרי־טי־נחושת של אמנים ידועים מהמאה ה־15, המתארים את המיבנה האנאטומי של האדם, בנה, בהתבססות עליהם, סידרת ציורים בעלי השלכה למצב של היום, כש־אברים שונים — כליות, מעיים, ולבבות — זועקים חמס, פורצים מסגרות וחודרים מבעד לקירות.

„אני מקווה שאנשים יבינו," אומר שמו־אלי, „ויצטרפו אלי בהפגנת התנגדות ל־השתלטות ימי־הביניים."

לאלה שלא יבינו, כתב הצייר בתוך אחת התמונות, בעברית ברורה ומובנת, על החלטתו לנדב את גופתו, לאחר מותו, לצורכי מחקר.

הווי

לחנך

את הווזווזים

לנהגו של יחזקאל הנגרי, בעל מונית 038—41 בקו שרות 62 מתל־אביב — ל־פתח־תקווה, יש תשוקה אחת בחיים: ל־שנות את פני החברה הישראלית — ב־אמצעות המוסיקה דווקא: הרדיו שבמו־נית משמיע ללא הרף מוסיקה בערבית, וכשאחד הנוסעים מעז לבקש מהנהג ה־מוסיקלי להחליף לקול־ישראל בעברית, יוצא אשר על ההגה בנאום חוצב להבות:

„למה עברית דווקא? כולם צריכים ללמוד ערבית! השפה הערבית היא ה־שפה הלאומית של ישראל. 60% מתושבי הארץ הם יוצאי ארצות המזרח, וזו השפה שלנו! הגיע הזמן שכל הווזווזים ילמדו ערבית. מספיק כבר. מה יש? מוסיקה ב־ערבית לא יפה? ועוד איך יפה! אצלי תקשיבו למנגינות ערביות. בטקסי שלי — אני המחליט!

אידיש נגד ערבית. הגבר מחליף אוויר בריאות, מהלכים במכונית, וממשיך: „בממשלה יושבים רק אשכנזים ששונאים את הספרדים ורוצים לקבוע לנו את ה־חיים שלנו. השיכנוזים שנוסעים במונית שלי — לא יכתיבו לי כמו אלה מהממש־לה. נמאס כבר מהווזווזים.

„אידיש? מה פתאום אידיש? אידיש היא שפה של נאצים! הביאו אידיש מ־גרמניה. איך אפשר להשוות אידיש לער־בית? מה פתאום שאני אלמד אידיש? תלמדו אתם ערבית! כולם שונאים את הספרדים. מתנפלים עלינו על כל דבר, לא חשוב מה.

„את העולים מרוסיה הייתי שוחט אחד אחד. מקבלים הכל, ועוד עושים הפג־נות! לשחוט אותם צריך! לשלוח את כו־לם חזרה לרוסיה! מספיק צרות יש לנו מהם. מי צריך אותם כאן? למה בכלל מביאים אותם? אם בממשלה היו יושבים ספרדים — היתה נראית המדינה הזאת אחרת!

„אם שלנו עושים בעיות ומפגינים — אומרים עלינו שאנחנו פושעים! אבל כש־השיכנוזים האלה גונבים את כל המדינה — הם יכולים לצאת נקיים. לווזווזים מו־תר הכל בארץ הזאת. לספרדים — כלום."

MARY QUANT

מראה חדש
לשפתייך
ולצפורנייך

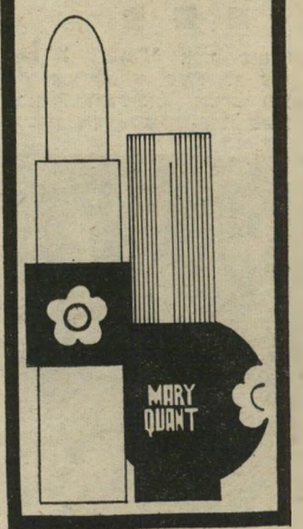

יעוץ פסיכולוגי

טיפול בבעיות — ולימוד תיפנוזה.
בשעות 18.00 — 15.00

*

המשרד בתל־אביב:
רח' המלך ג'ורג' 45

אולפן גרג (בריקמה)
פותח ב־27.12 קורס ל־
קצרנות
עברית ו/או אנגלית
הצלחה מובטחת! פרטים:
ת"א: גורדון 5, טל' 236209
או „ידעפון", טל' 252425

במדינה

מנגנון

הסברים מוזרים בעסקי ההסברה

אלכסנדר כגן ויהודה רותמן הם שני תלמידים של המכון לשירה של צבי כספי, בתל־אביב. בהתחלת השנה, אירגנו כגן וחברו הגיטריסט רוטמן, להקה בת 10 חברים, הופיעו איתה במספר מקומות בארועים שונים. לאחר הצלחת הופעתם בבית ציוני אמריקה באביב האחרון, הציע כספי ליצחק אליאש, מזכיר הוועדה לחגיגות יום העצמאות, שליד מרכז הסברה בת"א, לשתף את הלהקה בתוכניות אמנותיות. סוכם שהלהקה תופיע בקריית־ים ובמעלות, תמורת 1200 ל"י.

עבודה יש — כסף אין. הלהקה נסעה למקומות האמורים כמתוכנן, קיבלה אישורים מתאימים מהאחראים על החגיגות, העבירה אותם לאליאש.

אך במקום התשלום, קיבלו חברי ה־

כגן
איפה הכסף?

להקה מאליאש מכתב: „הניידון — הופעת הלהקה ביום העצמאות.

„מהדיווחים שקיבלתי מקריית־ים ומעלות, התברר שלהקתכם לא הופיעה. הלהקה לא היתה מגובשת ולא התאימה להופעה על במת בידור.

„לצערי הרב, לא ניתן לשלם את החשבונות שהגשתם."

איפה הכסף? החבר'ה הצעירים נדהמו.

„איך יכול להיות דבר כזה," התפלץ כגן. „אליאש כותב שלא הופענו, ובמשפט הבא קובע שהלהקה לא היתה מגובשת. מסרתי לו את הטפסים חתומים ע"י אנשי המקום — כהוכחה שהופענו."

הגיב רוטמן: „מישהו לקח את הכסף שהגיע לנו. היתה לנו תוכנית מוצלחת. איך יכול משרד ממשלתי כמו משרד ההסברה להתנהג בצורה כל־כך מוזרה? אני חושב שמישהו סידר אותנו, וחזק."

טוען צבי כספי, מנהל המכון לשירה: „זו להקה טובה. ראיתי אותם בבית ציוני אמריקה. בחורים מוכשרים. איך יכול להיות שלא שילמו להם? אני לא מבין!"

בשביל מה לשלם? מסביר יצחק אליאש את החלטתו המיוחדת במינה: „התברר לי שהורידו אותם מהבמה. נכון, הם הביאו לי אישורים שהופיעו, אך נמסר לי בעל־פה שהורידו אותם מהבמה, לכן לא מגיע להם תשלום."

מדוע הסכים בכלל לשתף את הלהקה בחגיגות, אם לא ידע כי היא מתאימה להופעה?

„ראיתי את הלהקה בבית ציוני אמריקה. אך נראה שביום העצמאות הם לא הצליחו. נכון, סוכם לשלם להם, אך נמסר לי שהלהקה לא היתה מגובשת. אז בשביל מה לשלם?"

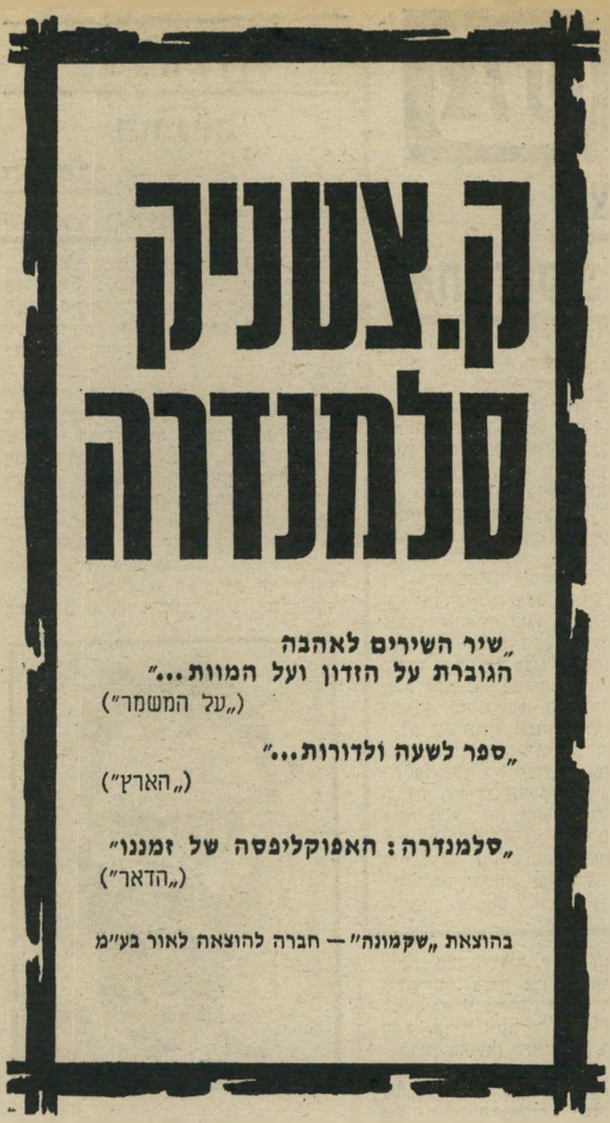

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב קרליבך 12, טלפון 260134, תא־דואר 136 • מען מברקי: עולמפרס • „הדפוס החדש" בע"מ, ת"א, רח' בן־אביגדור • הפצה: גד בע"מ • גלופות: צינקוגרפיה כספי בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

טלוויזיה

תוכניות המישדר

שיעורר מהומה

במוצאי שבת (1/1), בשעה 19.30, ישודר בטלוויזיה מישדר מיוחד במינו. יהיה זה ויכוח פתוח בין חוגים חרדים קיצוניים על הנושא: האם צריכות בנות דתיות להתגבד לשרות לאומי?

הרבנים הספרדים, שהשמיעו לא אחת התנגדות טוטאלית לשרות בנות, סרבו סירוב מוחלט להופיע בויכוח. באותה איצטלה — שהטלוויזיה מוקצה מחמת מיאוס, רחמנא ליצלן — התעטפו גם אנשי אגודת ישראל, שנתבקשו להשתתף בוויכוח.

אלא שמאחורי סירוב הפורמלי הסתתר הפחד מפני היחשפות בציבור בנושא בלתי פופולארי. „יש פסק של הרבנים," אמרו, „וזה מספיק."

חרדה מובנת. הצעירות הדתיות ה־מתנדבות מחצור הגלילית, שהסכימו תחי־

רב בנימין צביאלי
אומץ־לב

לה להשתתף בצילומים, ביקשו מאוחר יותר, שלא לשדר את צילומיהן ואת דברי־הן. חרדתן של אלה, לפחות, היתה מובנת. קדמה לכך מערכת של שסיפת־מוח ללא תקדים בציבור הדתי.

על רקע זה, צריך היה ר' בנימין צבי־אלי, האחראי להפקת תוכניות הדת והמסו־רת בטלוויזיה, לאזור אומץ לא מבוטל כדי להביא לשידור נושא כה שנוי במח־לוקת, וכה מסעיר. עורך המישנה, ישראל גולדריכט, צעיר כבוש כיפה סרוגה, ניגש לטפל בעניין בחרדת קודש, יחד עם הבמאי הדתי אדיר זיק.

בדיון באולפן תשתתפנה גם שלוש נשים: המנחה השדרנית — אסתר ברזל, הממונה על בתי־ספר טעוני־טיפוח במשרד החי־נוך — זהבה מלכיאל, שהיא אשה דתית המצדדת בהתנדבות בנות לשרות לאומי. מנגד תופיע מנהלת בית־ספר של פועלי אגודת ישראל — שושנה ביהובסקי, שתט־ען נגד. הוויכוח ישודר במסגרת תוכנית המבדיל, שהיתה עד כה מסגרת לתוכניות פולקלור מפוברק, חסר טעם.

מדיניות חדשה. מישדר זה, שיחולל סערת רוחות במתנה הדתי בארץ ובחוץ־לארץ, אכן מציין שינוי קו טוטאלי בתוכ־ניות המבדיל. קו שיימשך, כאשר תעסוק התוכנית, בעתיד, בעיקוב אחר פעילות המיסיון בארץ, במידת נחיצותו או אי נחיצותו של יהודי כמו הרב מאיר כהנא, או בתנועת גשר, הפועלת ממרכזה בגוש עציון לקירוב לבבות בין דתיים לחילוניים.

צלש

כיצד השיג חיים יבין את הסקופ העולמי עם מזכיר האו"ם

סקופ עולמי השיג השבוע חיים יבין, כמעט במקרה, כאשר נועד לראיון בלעדי עם מזכיר האו"ם החדש ד"ר קורט ולד־היים, מיד עם היכנסו של האחרון לתפקי־דו. חיים יבין ויגאל לוטין הסתובבו נוא־שות במסדרונות האו"ם בנסיון להשיג חו־מר ויזואלי כלשהו על ולדהיים, שהיה עד כה די אלמוני בזירה הבינלאומית של האומות המאוחדות, כאשר פנה אליהם פת־אום איש המנגנון ואמר: „קבעתם ראיון עם ולדהיים? חכו, אכניס אתכם מיד אח־רי נציגי הטלוויזיה הגרמנית." יבין חיפש מיד בקדחתנות צלם מצויד במצלמה מת־אימה. הראיון כולו צולם בצבע, כי זה מה שהיה בידי הצלם שנמצא. התוצאה: לא רק שיבין יצא יפה במיוחד בצבע, אלא שזה גם יאפשר לטלוויזיה הישראלית להפיץ את הראיון הבלעדי בתחנות חוץ.

לגבי עיתונאי, שהחל את הקאריירה שלו כמגיש חדשות פוטוגני, הגיע בכך יבין להישג כלל לא מבוטל. הסקופ הוא בעצם השגת הראיון האקסלוסיבי, ששודר בפני צופי הטלוויזיה הישראלית ביומן אירועי השבוע ביום השישי האחרון. היתה זו פעם בניו־יורק, אנשים מזהים אותו, טופחים על יון בלעדי לכתב ישראלי.

יבין, שנשמע כמראיין גלוי־לב ותוקפני, שאל שאלות נוקבות ביותר על עברו של ולדהיים האוסטרי כקצין הוורמאכט במל־חמת העולם השניה, ועל יחסו למדינת ישראל, לשלילות יאריגן ולמיסמך יאריגן, עליו נתבקשה ישראל להשיב.

הדיפלומאט האוסטרי, ספוג כולו בחותם המינהגים והנימוסים האירופיים, מאופק וידידותי, השיב תשובה דיפלומטית מת־חמקת ביותר על השאלה האחרונה, שהיתה גולת־הכותרת מבחינת ההתעניינות הציבו־רית בישראל. לעומת זאת, היה מוכן לחר־חיב את הדיבור על רגשותיו ועל סבל משפחתו בתקופה הנאצית. חוגים יודעי דבר העריכו, כי רצונו העז להדגיש עוב־דה זו, שלוותה במימיקה מתאימה, טומן בחובו את סוד הסכמתו להעניק ראיון בל־עדי לכתב הטלוויזיה הישראלית.

אגב כך הסתבר שיבין בן ה־40, שיצא לארצות־הברית עם רעייתו יוספה והבת הפעוטה דפנה באוקטובר, הוא עדיין השד־רן הפופולארי ביותר בישראל. בדיוק טלפוני מארצות־הברית, סיפר הכתב הוו־תיק יגאל לוטין בהתרגשות לעמיתו יעקב אחי־מאיר, כי כאשר הולך יבין ברחוב ניו־יורק, אנשים מזהים אותו, טופחים על שכמו ומרעיפים עליו דברי הערצה למכ־יר. כמובן, ישראלים בהווה ובעבר.

מחטת לאנטנה

דליה מזור - בסירטי פירסומת

מי שאוהב מאד את דליה מזור, יוכל לראות אותה מכבכת גם מעל מסכי הקולנוע. דליה משתתפת בסרט פירסו־מת, שהופק על־ידי חברה חדשה בשם טלסינה (טלוויזיה־סינימה). בעלי החב־רה הם: אולפני הרצליה ובמאי הפיר־סומת אילן אלדד. המפיק בפועל, נ־סים לוי עובד אולפני הרצליה, כבר הוציא לאור סידרה שלמה של סירטי פירסומת חדשים, בנסיון לכבוש את ה־שוק בתחום זה. מטרת החברה היא בעי־קר להיערך לקראת שילוב מישדרי פיר־סומת מסחריים בטלוויזיה. אין ספק, כי הם יודעים מה שהם עושים. כי דבר אחד בטוח: ראשי רשות השידור אינם חוסכים מאמץ, בימים אלה, כדי לצוד קולות חברי־כנסת, בתקווה, שהללו יאש־רו לאלתר פירסומת מסחרית בטלוויזיה. הסיבה: כורח מיידי לאזן את התקציב.

■ ■ ■

סיפור בהמשכים

ההתרגשות במסדרונות הטלוויזיה היתה גדולה. היה זה ביום השישי האחרון. כאשר נתברר טופית, כי דובר רשות־השידור צבי גיל יכהן כמנהל מחלקת החדשות של הטלוויזיה הישראלית, בתוקף מינוי בפועל.

אבל לא היה זה דווקא המינוי הצפוי של גיל שגרם להתרגשות ולהתלהבות מל־את גיל. היה זה הסיפור, כי האחד והיחיד שניגש — אגב, בסוד גמור — למיכרז החיצוני על משרה זו, היה השדרן יאיר אלוני. בלטו בהעדרם, בוועדת המיכר־זים — שדחתה, כמצופה, את מועמדותו של אלוני — סגן יו"ר רשות השידור נתן שחם, המנכ"ל שמואל אלמוג והסמנכ"ל ארנון צוקרמן, שאינם נוה־גים להחמיץ בדרך־כלל ועדות מיכרזים הדנות באיוש משרות בכירות.

הסיפור כולו לא היה גורם להתרג־שות פומבית, לולא העובדה כי חרף כל השמועות, הניחושים והתחזיות, לא ניגש איש למיכרז מלבד אלוני, כשם שלא ניגש איש למיכרז הפנימי על משרה זו. רק טיפוס נועז במיוחד היה מוכן להכניס ראש בריא למיטה חולה.

נותר רק לאחל, מכל הלב, הצלחה לגיל, יהודי אימפולסיבי, המבוגר משיכבת הגיל הממוצעת של עובדי המחלקה, עם היכנסו למיטת הכלולות של מחלקת החדשות.

■ ■ ■

שידורי טלוויזיה ישירים לארצות־הברית

נוכח ההתפתחויות העצומות, שיחולו במ־רוצת השנה בתחום הטלוויזיה בארץ, נע־רכים אולפני הרצליה לשידור ישיר מן האולפן ישר לתחנות הטלוויזיה של ניו־יורק. זוהי הפעם הראשונה שחברה פרטית מנסה לחדור לתחום זה. הכוונה היא לשדר חדשות ותוכניות בצבע בקנה־מידה אמרי־קאי. השוק הישראלי, מסתבר, קטן על יצחק קוק, מנהל אולפני הרצליה.

יש רק בעייה קטנה אחת, בינתיים. תח־נת הלווייניים הישראלית, שתוקמה בעמק האלה, עדיין לא קושרה עם הלווייני. אבל קיימים כל הסיכויים, שהקשר ייווצר בס־ביבות אפריל—מאי 72.

מכל מקום, ההכנות בהרצליה הן מעשיות ביותר ויקרות ביותר, שכן המדובר ברכי־שת ציוד צילום ומכשירי הקלטה בצבע משוכללים ומורכבים מאד.

תדריך

● **סרט טלוויזיה** (יום ד' 29/12, 20.40) סתיו אפאלאצ'י — דרמה רגישה **על משפחה נצרכת בעיר שדה אמריקנית התולה תקוות שוא בהצלחתו האמנותית של הבן הוג, שגילה כשרון נדיר בעבודות קראמיקה. לאחר שכל המשפחה נרתמת לאיסוף כספים על מנת לממן את השתלמו־תו בתחום זה, מתנפץ החלום לרסיסים.**

ארתור קנדי ב„סתיו אפאלאצ'י"
תקוות שווא

כאשר אולה נערתו מסבירה לו מדוע הוא חייב להשאר. משתתפים: ארתור קנדי, תרזה רייט ופיליפ אלפורד.

● **קלארק גיי־בל** (יום א' 2/1, 20.20) סרט דוקו־מנטארי על חייו, אהבותיו וסרטיו של הכוכב הנודע, שהופעתו בתפקיד רט ברטלט בסרט הענקים חלף עם ה־רוח היא בלתי נש־כחת.

גייבל

● **בידור יש־ראלי** (יום א' 2/1, 21.20) טיפות גשם (מישדר דחוי). משתתפים: יוסי בנאי, עדי־נה גורן, אברהם הפנר, ישראל גוריון, אלכסנדרה, אירית סנדנר ואחרים. במאי — יהודה נאמן.

● **השעה השלישית** (יום ג' 4/1, 20.20) בעקבות הקרנת גירסה קולנועית דוקומנטארית דראמטית איטלקית של פר־שת דרייפוס, ייערך דיון באולפן על מש־פטו של הקצין הצרפתי היהודי שגידון לפני 75 שנה על בגידה שלא בגד — פרשה שהסעירה את כל העולם הנאור, בזכותו של הסופר הנודע אמיל זולה, שעמד על גילוי האנטישמיות במהלכה. היתה זו פרשה שהשפיעה במישרין על העתונאי הוויניאי תיאודור הרצל, להקים את רעיון הציונות המדינית. משתתפים: עורך הערך דרייפוס באנציקלופדיה העברית ד"ר משה קטן, הידוע לציבור הצופים מסרטו של יוסי גודארד על משפחות מרובות ילדים, כאבי משפחה בת 11 נפשות, ראש המחלקה לנוער ולחלוץ של הסוכנות היהודית מר־דכי (מיכלה) בר און מי שהיה קצין חינוך ראשי בצה"ל, ח"כ בנימין הלוי, בעבר שופט בית הדין העליון, שיציג את הצד המשפטי של הפרשה תוך השוואה לפר־שיות דומות בישראל, ד"ר דוב לאזר מרצה למדע המדינה באוניברסי־טה העברית. מפיק — דב שגעב. מנחה — ישעיהו בן־פורת.

קולנוע

עשקנים

איך להצליח באורגזם, בלי להתאמץ

קאנדיס ברגן היא אחת השחקניות הצעירות המוכשרות והמבוקשות ביותר היום בעולם הסרטים. עם זאת, היא גם עיתונאית בשעות הפנאי, ואולי משום כך אין לה אשליות גדולות מדי בקשר למיקצועה.

ברגן בפעולה
אורגאזם לכל דורש

בראיון שמסרה לעיתון הבריטי סאנדיי מירור, סיפרה: „אולי אינני שחקנית גדולה, אבל אין עוד אחת כמוני בסצינות של אורגזם: עשר שניות של נשימות כבדות, גילגולי ראש ימינה ושמאלה, התקפת קצרת קלה, וסימנים ראשונים של התפגרות. „אחרי זה, כל במאי חושב שאני גאונית.“

תדריך

תל־אביב

★★ **הצלפים** (אופיר, איטליה) — קלינט איסטווד ולי ואן קליף במערבון כל־כך פרוע, עד שהוא מצחיק. המשך לבעד חופן דולרים.

★★★ **קוראים לי טריניטי** (אסתר, איטליה) — הרבה אקרובטיקה, המון בדיחות, מעט מאד הגיון, שימוש רב באקדחון, ובסך הכל — מצחיקון.

★★★ **החתישה שבוב** (פאר, צרפת) — תאור רגיש ומעניין של התבגרות נער בן 14, בשנות החמישים. הומור מעודן, בימוי מהוקצע, הופעה מקסימה של לאה מאסארי כאם האוהבת את בנה הקטן, קצת יותר מדי.

ירושלים

★★ **הציפור עם כנפי הברזל** (חן, איטליה) — מותחן מורט־עצבים על רוצחי נשים מטורף, המטיל אימתו על חוצות רומא. עם טוני מוזאנטה ואנריקו מאריה סאלרנו.

★★★★ **רסיסי חיים** (סמדר, ארצות־הברית) — תיסכוליו של אינטלקטואל אמריקאי צעיר, שאינו מוצא את מקומו בעולם הסובב אותו. מישחק מרשים של ג'ק ניקולסון בתפקיד הראשי.

חיפה

★★★ **הפרוצה והשוטר** (אורה, צרפת) — מפקח־משטרה יוזם שוד כדי לתפוס את הפושעים „על חם“. סרט מעניין ויוצא־דופן, עם מישל פיקולי ורומי שניידר בתפקידים הראשיים.

ביורוקרט רומנטי

פילגש לסוף שבוע (גת, תל־אביב, צרפת) — אותו פיזמון ישן: אחרי עשר שנות נישואין, משתעמם הבעל בחברת אשתו ושני ילדיו החמודים ומוצא לו מיפלט רומנטי בסופי השבוע. מי שירצה למנות את כל הסרטים שנעשו על נושא זה, יצטרך להעזר במחשב.

ובכל זאת, במיקרה זה, התוצאה מהנה בהחלט. מדוע? קודם כל מפני שז'אן יאן, המגלם את תפקיד הבעל, ושותף גם לתסריט, הוא אחד האנארכיסטים השנונים בפריס, ומשום כך רצוף הדיאלוג בהברקות אישיות.

יאן, המגלם פקיד גבוה במישרד ממשלתי צרפתי, מטפטף חומצה גופריתנית על ביורקרטים למיניהם, ומוצא לכל מישפט את העקיצה הנכונה.

פרנסואז פביאן, כאשתו המבוייתת של הפקיד, היא שחקנית משכנעת מאד, בעיקר משום שמאחורי החיצוניות הסולידית שיש לה בתחילת הסרט, היא מסתירה אישיות מעניינת יותר מכל פילגשיו של הבעל.

ותרומה חשובה לא פחות, פרנסיס בלאנש, כביורוקרט צר־אופקים וקנאי, שאינו יכול להבין כלל איך זה שאדם ממלא תפקיד ממשלתי על הצד הטוב ביותר וגם נהנה מן החיים, בעת ובעונה אחת.

הבמאי ז'או אורל מנצח על כל המלאכה ביד קלה ובחן

פביאן ויאן: האשה טובה מהפילגש

צרפתי טיפוסי, והמונולוגים הפנימיים של הגיבור, עמם נפתח ומסתיים הסרט, מדגישים את הציניות האלגנטית. אמנם — הסיפור מוכר, ההפתעות מעטות, והפתרונות לטבך המשפחתי אינם מקוריים במיוחד. אבל כל מה שמקשר בין הגורמים השונים, סימפטי ועוקצני.

רוצחים מופרעים

החטופה (תל־אביב, תל־אביב, ארצות־הברית) — התקופה: שנות השלושים. המקום קנזס סיטי. מישפחת גריסום, שאינה אלא כנופיית פושעים אחת גדולה, חוטפת יורשת עשירה ודורשת עבורה כופר־נפש. הכל היה מתנהל בצורה אלימה ועיסקית להפליא, אילולא התאהב הבן הצעיר, המופרע והמפגר במיקצת של המישפחה, אבל המסוכן מכולם, בבת־הערובה, וזה, כמובן, מקלקל את כל התוכניות שהיו למישפחה, ובראשה לאמא גריסום, השלטת הבלעדית בבני־ביתה.

רוברט אולדריץ' סוחט מסיפור זה את כל האלימות, הזרויות והאכזריות שאפשר למצוא בו. על הבמאי מוסיפים השחקנים, אשר מגזימים מעבר לכל הגזמה, כשמפליאים במלאכתם סקוט („בדם קר“) וילסון, בדמות הבן המופרע, ואיירין דיילי, כאמו.

העלילה, כנגד, תפורה בצורה רופפת למדי, כשאיש אינו טורח לחפש את החטופה כראוי, עד שלפתע מחליט הבמאי שצריך לעשות זאת. ההחלטה באה כאשר לפי כל היגיון בריא צריכה היתה החטופה להיות כבר מזמן שש אמות מתחת לאדמה. תגובה אביה, בסוף הסרט, הולמת בהחלט את אופנת „אפילו גנגסטרים עדיפים על עשירים רקובים“, אלא שקשה לומר שהסרט מוכיח זאת.

דרבי: היתה צריכה למות מזמן

לעומת המיגרעות הגדולות, יש לציין שיחזור מצויין של תקופה, צילומים משובחים, עריכה יוצאת מן הכלל ומישחק משכנע של קים דארבי (החטופה) ושל רוברט לאנסינג (גיבור „האיש שלא היה“ בטלוויזיה, כאן בלש).

בקיצור — לחוקרי צדדים טכניים בקולנוע, ולחובבי מיקרי־רצח גרוטסקיים.

האצולה נאנסת

גבר ללא מצפון (אוריון, תל־אביב, ארצות־הברית) — הארולד פרינס הוא מפיק מצליח מאד של הצגות ברודוויי (בין היתר הפיק את „כנר על הגג“ המקורי) שהחליט, משום מה, להפוך לבמאי־קולנוע. לתרגילו הראשון בחר סיפור נוסח „צלילי המוסיקה“, בלי המוסיקה, אבל עם כוס גדולה ומליאה ברעל.

זהו סיפור על מישפחת אצולה אוסטרית שירדה מנכסיה, ועל צעיר אלמוני, המופיע משום מקום, מתנה אהבים עם כל אחד מבני המישפחה, ועם עוד כמה זרים בדרך, ומראה מה יכול לעשות אופורטוניסט (מייקל יורק) צעיר וחסר־מצפון למשפחות אצילים מנוונות, וחסרות חוט־שדרה.

מעשיה ציונית זאת מתרחשת על הנוף היפהפה והציבעוני של הרי טירול, המצולמים כמו היו מופיעים על גבי עטיפת שוקולד (הצילומים של הצלם הנפלא ולתר לאסאלי), שירים אוסטריים רומנטים מתנגנים ברקע, ואילולא מעשי הנבלה של הצעיר, כמעט ואפשר להאמין שנמצאים ב„פונדק הסוס הלבן“.

אבל פרינס אינו מניח לעצמו להבריק. הוא אינו סומך על האינטליגנציה של הצופים שלו, ורואה חובה לעצמו, כסוחר מומחה, להסביר, ובכך גם להרוג, כל בדיחה וכל הערה צינית. שלא לדבר על כך שהוא עצמו

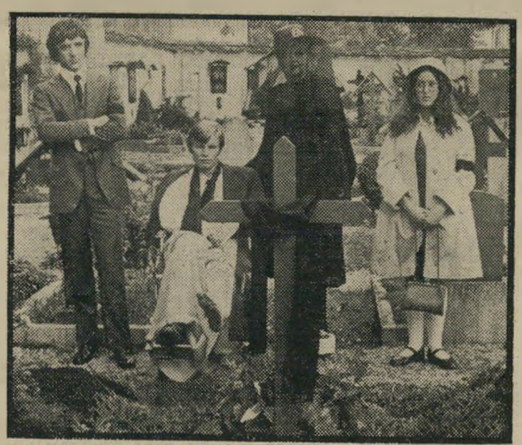

לנדסבורי ויורק (באמצע): עם כולן

נסחף בזרם השמאלץ, עליו הוא, כביכול, מלגלג.

בצוות השחקנים מצטיינת אנג'לה לאנדסבורי, בדמות הרוזנת המרוששת, החולמת להחזיר את טירת המשפחה לתפארתה הישנה, ומגלה תוך כך את אחת הטירות הפוטוגניות ביותר שידע הקולנוע הציבעוני. לא במיקרה דומה הסיפור להחריד ל„תיאורמה“, סרט שנעשה לפני שנים בידי פאוזוליני, עם משמעויות דתיות — אבל זה כבר סיפור אחר.

מחקר מוזעזע אודות התאבדות קטינים מגלה:

✪ שני ילדים בני תשע ניסו להתאבד

✪ ילידי מרוקו - מחזיקים בשיא נסיונות התאבדות

✪ מרבית ההתאבדויות בתל־אביב

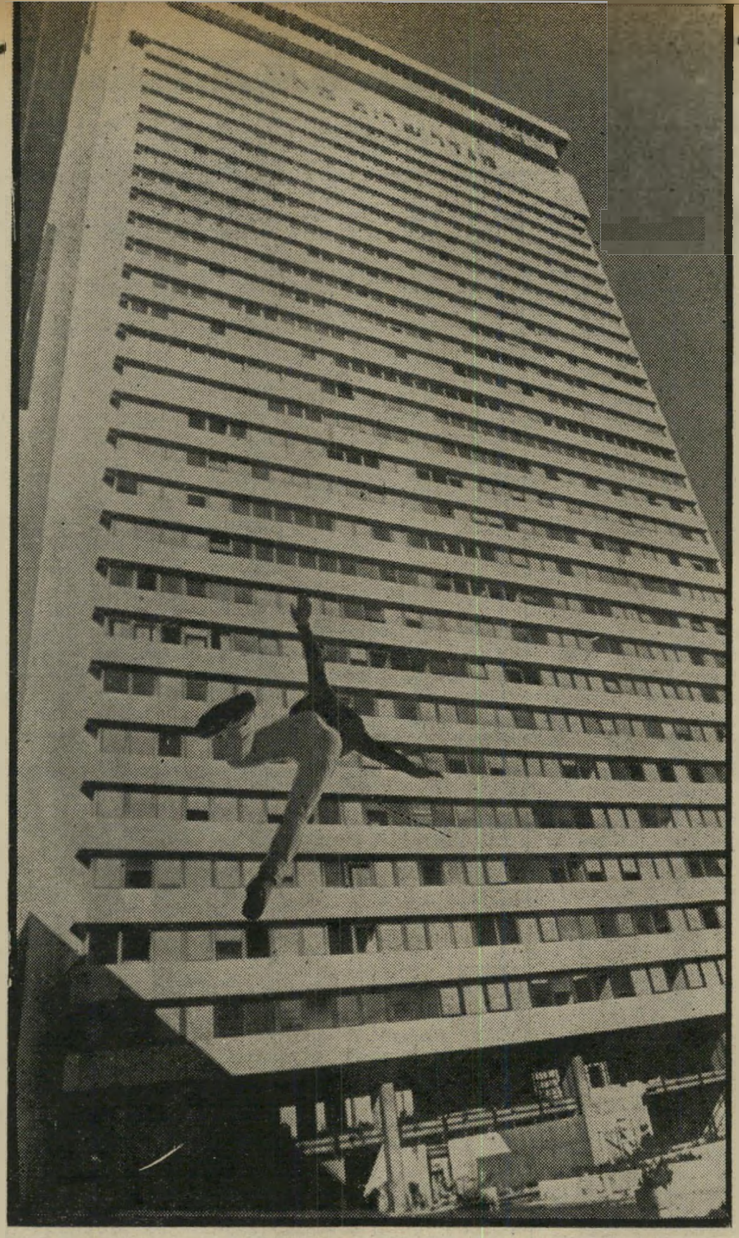

„...ניסיתי כמה פעמים, עד שעמד לי כוחי לקפוץ..."

המתאבדים הקטנים

שש מידי כיתה ז' במוסד החינוכי של אחד מקיבוצי השומ"ץ בצפון הארץ, הוזעקה לחדרו של מנחם.* תחילה היתה בטוחה שהקריאה הדחופה נבעה שוב מאחד הסיכסוכים התמידיים שבין מנחם לחבריו לחדר. כאשר הגיעה למקום וראתה את ההתקהלות מסביב לחדר, הבינה שמשהו חמור יותר התרחש.

בתוך החדר, על המיטה ליד הדלת, שכב מנחם, מחוסר הכרה. כמה נערים ניסו להעירו תוך טילטולים אך ללא הצלחה. נערה צעקה: „הוא מת." וברחה מהחדר. האמבולנס הגיע. מנחם הוכנס פנימה. רק בבית־החולים המרכזי בעפולה נשמה שרה לראשונה לרווחה. הנער ניצל.

אחרי שבוע הוחזר מנחם למוסד, כדי לאסוף את חפציו, לחזור לבית אימו בחיפה. האם המבוהלת לקחה את בנה לפסיכולוג. שם, בשיחה בארבע עיניים, גילה הילד בן ה־13 לראשונה את הסיבה האמיתית לנסיון התאבדותו.

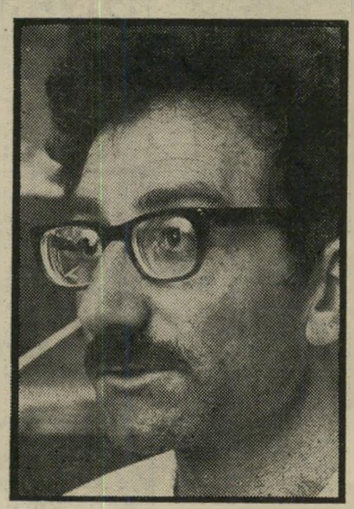

הייתי לבד, צחקו ממני

יפר מנחם:** באתי לארץ לפני 3 שנים, מפולין. עליתי ביחד עם אימי. הורי לא חיים ביחד. הם גרושים.

נתנו לנו דירה בקריית־חיים. אבל לא גרנו שם. עוד באותו יום נסענו לדודה שלי בחיפה. הקרובים שלי היו עניים. הם גרו בשכונה של עניים. לא היה לי עם מי לדבר. כל הילדים בשכונה ידעו רק עברית. אני לא ידעתי מילה. בבית של הדודה דיברו רק אידיש ופולנית.

לא שיחקתי עם הילדים. הם צחקו ממני בגלל הבגדים שלי ושאני לא יודע עברית. בכלל גם אני לא רציתי לשחק איתם. הם היו מלוכלכים. הייתי כל הזמן לבד. טיילתי לבד, שיחקתי לבד. הכל לבד. לא היה לי עם מי לדבר.

רשמו אותי בבית־ספר של השכונה, בכיתה ה'. באותה כיתה שהפסקתי ללמוד כשהייתי בווארשה.

בבית־ספר היה בדיוק כמו בשכונה. אף אחד לא ידע לדבר פולנית. שיחקו במשחקים שלא ידעתי. בשיעורים לא הייתי עושה כלום.

שנתיים הייתי ככה בבית־הספר הזה. בסוף כיתה ו', רצו להשאיר אותי כיתה. ידעתי שכבר זה יהיה. לא הייתי בסדר. אני לא יודע למה, אבל לא יכולתי להיות בסדר. אמא דיברה עם המנהל, בבית־ספר, והבטיחה שבשנה הבאה אני אהיה בסדר. אבל הוא לא הסכים להעביר אותי לכיתה ז'.

גם בקיבוץ היו לי בעיות

אמי העבירה אותי לקיבוץ. שמחתי על זה, אפילו שלא ידעתי מה זה.

לקחו אותי לקיבוץ, וכבר בהתחלה התחילו בעיות: אמא שלי שאלה את המחנך אם אין חלילה בכיתה בני עדות המזרח. אני לא יודע איך, אבל הדבר נודע, וכולם צחקו ממני.

בקיבוץ למדו לפי צורה אחרת, שאני לא ידעתי אותה, ושוב פעם הכל היה כמו קודם: הייתי יושב בכיתה בלי לעשות כלום. כשרק היו נגמרים הלימודים הייתי יוצא לטייל במשק. הכי הרבה אהבתי לשחק עם הטרקטורים. עם החברים שלי בחדר ובכיתה הייתי מסוכסך.

בסוף שנת הלימודים הודיעו לאמא שלי שבשנה הבאה אני לא אוכל ללמוד יותר בקיבוץ. היא סיפרה לי, ואמרה לי שאני אצטרך לחזור ללמוד בחיפה כמו בשנה שלפני כן.

התביישתי מאוד. תמיד צחקו ממני שכל חצי שנה אני לומד בבית־ספר אחר. בקיבוץ נודע מיד בכיתה שאני לא אמשיך בשנה הבאה, וכולם התחילו לומר לי סוף־סוף נתפטר ממך." מאוד התביישתי.

יצאתי לטייל. אותו יום לא חזרתי לכיתה. הסתובבתי כל היום רחוק. הייתי מאוד עצוב. הרגשתי שאני לא שווה כלום, וידעתי שאני צריך לגמור את החיים. לא יכולתי להסביר לעצמי למה אני נכשל תמיד. רק ידעתי שאף פעם אני לא מסתדר.

חזרתי למשק. היה נורא מאוחר. בחדר המקלחת היה לנו ארון עם בית־מרקחת קטן. היו שם כל מיני כדורים ותרופות. חשבתי לבלוע כדורים ולצאת החוצה מהחדר למקום אחר. בלעתי הרבה כדורים. קצת מכל סוג. לא ידעתי איזה כדור הכי טוב. כשרציתי לצאת החוצה היה נורא קר. הלכתי לחדר שלי. כולם ישנו. שכבתי על המיטה, וזה הדבר האחרון שאני זוכר. עד כאן, סיפורו של מנחם.

החוקרים

הפסיכולוגים יהודה רימרמן, 46, (שמאל) מרצה באוניברסיטת „בר־אילן", במחלקה לקרימינולוגיה, וד"ר מנחם אמיר, מאוניברסיטת תל־אביב, עורכי המחקר בדבר התאבדות קטינים, מגיל 9 עד גיל 18.

אמבטיה מלאה דם

גם דפנה הגיעה לבית־חולים איכילוב.

היא הגיעה לשם כשהיא בת 17 וחצי, זבת־דם כולה. הרופא התורן גילה לאביה, מאוחר יותר, כי רק דקות הפרידו בינה לבין המוות.

האב, פקיד בכיר במשרד ממשלתי, התגורר משנתו, בדירה בצפון תל־אביב, לקול מים זורמים באמבטיה. תחילה לא ייחס לזאת חשיבות. לאחר מכן, הבחין כי המים זורמים מהאמבטיה החוצה. הוא זינק לחדר הרחצה. בתוך האמבטיה שכבה

* השם מוסווה.

** את דבריו גילה הפסיכולוג תוך הסוואת פרטי הנער.

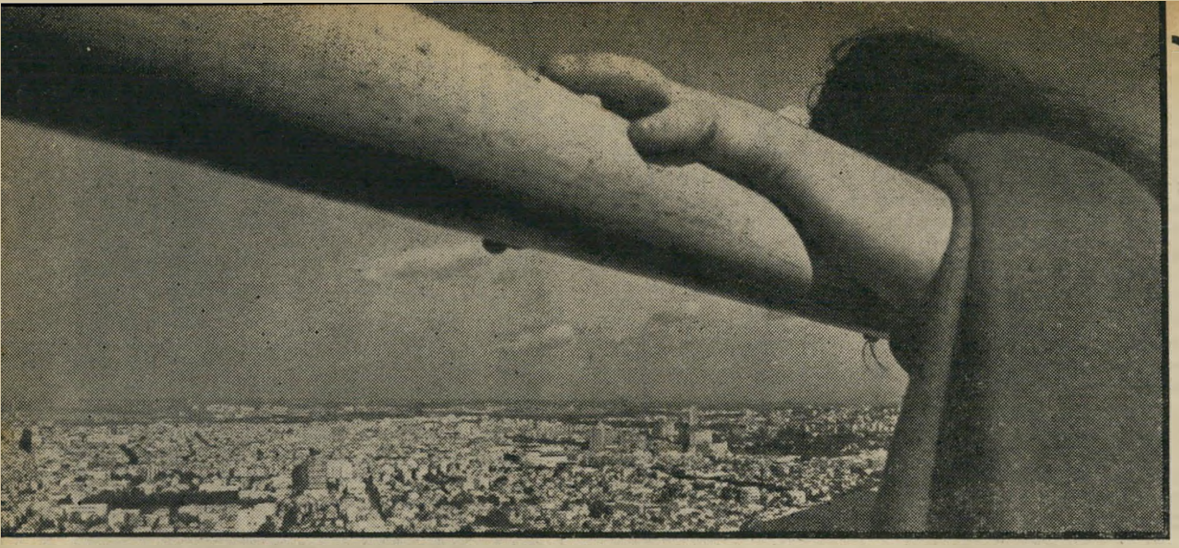

בתו דפנה מחוסרת הכרה, במים שציבעם הפך אדום. וריריה היו חתוכים.

באיכילוב, לאחר שהתאוששה, נאותה דפנה לספר לחוקר המשטרה את נסיבות התאבדותה. סיפרה הנערה:

את ברוך* הכרתי לפני שנתיים. הייתי אז תלמידה בשישית. ברוך היה בשמינית. בתחילה לא התייחסתי אליו. הוא היה אחד מקבוצה קטנה של תלמידים בבית הספר שלנו שמיועד לסנובים מבחינה כל־כלית, אך הם עצמם גרו בשכונות עוני, לא כמו כולנו.

כשהכרתי אותו לבסוף, הופתעתי מאוד. מעולם לא דיברתי עם מישהו בבית־הספר בצורה בוגרת ורצינית כזו.

כשנכנסתי להריון, לא רציתי לעשות הפלה. אמרתי להורי שאני רוצה להתחתן עם ברוך. הם חשבו שהשתגעתי. צחקו לי בפנים. אמרתי להם שאני בהריון. הם לא האמינו לי. החלטתי להראות להם את תוצאות הבדיקות. הלכתי לערוך בדיקות מחדש. כי את תוצאות הבדיקות הראשונות זרקתי.

בדרך, החלטתי שאין כל טעם לנסות ולשכנע אותם מחדש. הייתי אז בחודש השלישי, ורציתי מאוד את הילד. אני לא יודעת מדוע. ברוך היה אז חייל, בסיני. לא רציתי להדאיג אותו. לא סיפרתי לו על ההריון. על נשואים דיברנו המון פע־מים. הוא רצה שנתחתן למרות שהיה אומר לי שלעולם לא נוכל, בגלל הורי. אני הייתי תמיד האופטימיסטית בין שנינו.

נכנסתי להצגה ראשונה בקולנוע. היתה שם בסרט תמונה של התאבדות באמבטיה.

„...החלטתי ללמד את הורי לקח, וחתכתי הווריד־ים..."

אני לא יודעת מדוע, אבל התמונה משכה אותי. קניתי כרטיס גם להצגה השנייה. כשראיתי את התמונה מחדש היה לי ברור מה אני צריכה לעשות.

חיכיתי עד סוף הסרט. ידעתי שהורי כבר יהיו במיטה. הלכתי הביתה והכנתי אמבטיה מלאה. לקחתי סכין גילוח. אחר כך נזכרתי שלא הסברתי את עצמי. יצאתי החוצה. כתבתי שני מכתבים, אחד לברוך ואחד להורי. הסברתי את הכל בכמה מילים. חזרתי לחדר האמבטיה וחתכתי את הווריד־ים.

עד כאן, סיפורה של דפנה.

בני תשע מתאבדים

דפנה ומנחם הם שניים מתוך כ־700 ישראלים — צעירים ברובם — המנ־סים להתאבד מדי שנה בישראל.

ומכל ארבעה נסיונות — אחד מצליח.

מתוך 700 המנסים להתאבד — 91 הם קטינים עד גיל 18. שניים מתוך ה־91, בשנה שעברה, היו בני תשע.

למה הם עושים זאת? הפסיכולוגים יהודה רימרמן (46), מרצה באוניברסיטת בר־אילן במחלקה לקרימינולוגיה, וד"ר מנחם אמיר מאוניברסיטת תל־אביב, החלי־טו לערוך מחקר בנושא התאבדותם של הקטינים. את המחקר מימנה מחלקת המח־

* השם שונה.

קר של משרד הסעד. תוצאותיו — חייבות להדליק אור אדום.

הסיכסוכים השכיחים כל כך, פרצו עקב פחדם של ההורים מפני התדרדרותם המוסרית של ילדיהם. בין הקטינים שניסו להתאבד בשל סכסוכים עם הורים בגלל פחדם של ההורים מפני התדרדרות מוס־רית של בניהם ובנותיהם, 95.6% היו בנות, ורק 4.4% בנים. הבן רק לעתים רחוקות סובל מהגבלות רציניות מצד הוריו בשל התנהגות בלתי מקובלת. הבת, לעומת זאת, היא המבוקרת יותר: אותה מגבילים בצעדיה פן תתדרדר, עליה מפק־חים פיקוח קפדני. „הורי עושים לי צרות, אינם נותנים לי לצאת מהבית אלא בלוויית אחי או אחותי הקטנה. הם שומרים עלי כמו פעם בחוץ־לארץ: אסור לי ללכת לקולנוע ולבקר קרובים ללא שמירה... החלטתי ללמד לקח וחתכתי לי את הורי־דים ביד השמאלית."

שמירה על הבת מפני התדרדרות מוס־רית גורמת הן להגבלת הבנות והן לשמי־רה על לבוש צנוע. סיפרה נערה אחרת, ממשתתפות המחקר: „באתי הביתה, בדרך פגשתי את אחי המבוגר, אמרתי לו שאני הולכת למסיבה. הוא אמר לי שאני צריכה לבקש רשות מאבא. הגעתי הביתה ואבא התחיל לצעוק עלי שלבשתי חולצה פתו־חה. הוא אמר לי שאני נראית כמו פרוצה, ואני מתלבשת כדי להתבלט. אמרתי לו שאני הולכת למסיבה ואז הוא התחיל לצעוק עלי וגם אמי התנגדה שאצא מהבית. רציתי מאד ללכת למסיבת חברים. חברותי לובשות בדיוק אותה צורה של חולצה. הן מבלות במסיבות... ראיתי את עצמי אומללה כאילו סגורה בכלוב, הורי יצאו לטיול־ערב ואני נשארתי מסכנה בבית."

אמי גרה עם חבר

תנגשות בין הורים ובנים פורצת גם בגלל אי שביעות רצון של הקטי־נים מהתנהגות בלתי הולמת של ההורים ומריבות ביניהם. גילה נער אחד ל־חוקריו: „אמי גרה עם חבר אחר ולא נשואה לו וזה מבייש אותי. זה לא הגון שאמא מביאה גבר זר הביתה ואוהבת אותו כמו אשה את בעלה ובנוכחות אחי ואחיותי הקטנים. דיברתי איתה והיא הב־טיחה להפסיק עם זה אבל היא לא הפסי־קה."

התאבדויות בשל בעיות כספיות עם הורים אינן נדירות גם הן. שלושה וחצי אחוז מהמתאבדים גילו לחוקרים שזו היתה הסיבה למעשם. סיפרה נערה, ממשתת־פות המחקר:

„אתמול לאחר שחזרתי מהעבודה ביקש ממני אבא את המשכורת שלי. אני לא קיבלתי אותה, בעל הבית טרם שילם לי. אבא לא האמין לי, חשב שאני מעלימה ממנו את הכסף ונתן לי מכות. כעסתי נו־רא, יצאתי מהבית וקניתי לי כדורי שינה. בלעתי אותם והלכתי לישון ויותר אינני זוכרת."

לעתים המריבות והסכסוכים הם בשל דרישת כסף לקניית כרטיס לקולנוע, לחש־תפות במסיבה או לקניית מתנה. אומרת ילדה בת 12, שניסתה להתאבד על ידי בליעת כדורי שינה: „בשעת צהרים בי־קשתי מאמא 50 אגורות כדי להשתתף בקניית מתנה למורה. הכיתה החליטה לק־נות מתנה למורה בתום שנת הלימודים. אמא סירבה לתת לי 50 אגורות, אמרתי לעצמי שאלך ואבלע כדורים נגד כאב ראש היות ורציתי למות. לקחתי 15 כדורים מארגז התרופות ושתיתי אותם יחד עם מים, וכאשר הרגשתי לא טוב אמרתי לאמא. לקחו אותי לבית חולים. כאשר הבראתי אמא כעסה עלי וקיבלתי מכות."

אמא אמרה שאני לא שווה

יבה אחרת להתאבדות: סיכסוכים עם ההורים על רקע הרגשת קיפוח ודחייה. עשרה אחוזים מהמתאבדים טענו שזו היתה הסיבה להתאבדותם. סיפר רמי, אחרי שניצל ברגע האחרון: „רציתי לק־פוץ, להרוג את עצמי כי הורי לא אוהבים אותי. אני הכיבשה השחורה שלהם. כל אחי מלומדים בוגרי תיכון, אחד מהם הוא מהנדס ואילו אני בקושי גמרתי את העממי. היום רבתי עם אמי והיא אמרה לי שאני לא שווה כלום, שאינני עובד והם מתביי־שים בי."

ההתאבדות בגלל בני־הזוג מגיעה לכמ־עט חמישה אחוזים. סיפרה אשה צעירה: „חברותי צלצלו לבעלי והודיעו כי אני בוגדת בו עם ק... זאת היתה מתיחה, אך בעלי לקח את הדבר ברצינות ולא עזרו הסברים והבהרות. המתיחות בינינו גברה. בעלי דרש שאפסיק לעבוד ולצאת מהבית. עשה מאמצים לבלוש אחרי, למרות ששי־תפתי עמו פעולה, לא השתכנע בנאמנותי. החיים נהפכו לגיהינום. רציתי להשתחרר מהמועקה האין־סופית וניסיתי להתאבד."

סכסוכים בין חברים, בדרך כלל בין נער לחברתו, בין צעיר לידידתו, מהווים גורם שכיח למדי למעשה יאוש — 15.2%.

היו גם שני מקרים בהם ניסו נערות לשלוח יד בנפשן אחרי ריב עם חברותיהן. ילדה בת 13, שניסתה להתאבד, סיפרה בעדותה: „הייתי ברוגז עם צילה, הייתי בטוחה שהיא תתפייס אתי, שהיא תעשה את הצעד הראשון לקראת הפיוס. אך צילה לא התפייסה, היא מצאה לה חברה אחרת. מרוב רוגז רציתי למות."

גם בגלל אי־הצלחה בלימודים התאבדו צעירים — חמישה אחוזים מכלל אוכלו־סיית המחקר.

לא התכוונו למות

א חוז ניתי מבושל בין המנסים להתאבד היו קטינים שנאשמו בעבי־רות פליליות — 5% בכלל האוכלוסיה, ביניהם 14.9% בנים ו־2.2% בנות. אחדים ניסו להתאבד, לדבריהם, מתוך פחד מפני מעצר, אחרים בזמן המעצר או המאסר. לקבוצת העצורים שניסו להתאבד ישנן תכונות מסויימות משותפות: רובם נערים ומיעוטם נערות, כמעט כולם בעלי עבר פלילי קודם, לרוב מבצעים את מעשיהם בידיעת עצורים אחרים, בעזרתם או אף בשותפות איתם. סיפר נער:

„ביום חמישי יצאנו מקולנוע ומיד ניגש אלי סמל משטרה ועצר אותי. נלקחתי לבית

„... לא יכולתי לקפוץ, אז החלטתי למות בטביעה..."

המשפט והשופט הוציא נגדי פקודת מעצר. הדבר הזה הרגיז אותי מאד, כי הפעם הכניסו אותי למעצר „על סתם", רק בגלל זה שהיו לי פעם תיקים. בהיותי בתא המעצר, יחד עם אסירה אחרת, הגנבנו לכלא חתיכת זכוכית והתכנו את הווריד־ים ביד השמאלית. אני לא התכוונתי למות, רציתי רק למחות על המעצר על לא דבר."

שיטת ההתאבדות היא אחידה: חיתוך וריד־ים, בליעת חלקים מתכתיים, כפיות, ברגים, כוויית חלקי גוף באש: „הייתי

(המשך בעמוד 36)

הרשות בניים

מאת אורי אבנרי

20-22 בדצמבר 1971

הפעולה הגדולה

של הסיעה הקטנה

נעים לשמוע, מדי פעם, מפי הגברת גולדה מאיר, שאנחנו עומדים עדיין בראש רשימת אויביה.

בשעתו הכריזה בכנס ציבורי, וחזרה ואישרה מעל דוכן הכנסת, שהיא „מוכנה לעלות על באריקדה" כדי „להוציא את אורי אבנרי מהכנסת".

השבוע חזרה על פיזמון זה בלשון אחרת, כאשר דיברה בסיעת המערך בכנסת והציבה אותי בראש מגלי־השחיתות „המובילים לפאשיזם" (ראה הנדון).

טוב לשמוע זאת. כי פירוש הדבר הוא שבעיני מנהיגת המישטר הקיים, סיעתנו הקטנה עומדת עדיין בראש האופוזיציה היעילה.

■ ■ ■

השבוע פירסמה מזכירות הכנסת את הדו"ח על פעולת הכנסת השביעית במחצית הראשונה של כהו־נתה. הדו"ח מאשר בשפה סטאטיסטית את המסקנה האמפירית של ראש־הממשלה.

הנה כמה מיספרים:

בשני המושבים השנתיים של הכנסת, הגישה סי־עתנו 432 שאילתות — למעלה מ־15% של כל השאיל־תות. (בהשוואה: כל 56 חברי המערך הגישו ביחד 449 שאילתות. 26 חברי גח"ל הגישו 411 שאילתות.)

מבין 296 ההצעות לסדר־היום, שנדונו בשני מוש־בי הכנסת, 32 היו שלנו — 14 בשנה הראשונה, 18 בשנה השניה. כלומר: 11% של כל ההצעות. רק שתי סיעות עולות עלינו במיספר זה: גח"ל (56 הצעות) והמערך (43).

איך זה קרה? הרי בעוד שאנו חופשיים בהגשת שאילתות, אנו מוגבלים ביותר בהעלאת הצעות לסדר־היום. אנו כפופים כאן ל„מיכסה" המפורסמת, שנת־

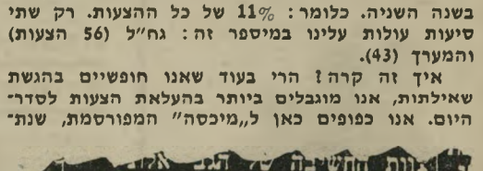

הדרך הטובה ביותר לפאשיזם, אמרה ראש המשלה, היא כשבראש המוסר עומדים אורי אבנרי, דן בן־אמוץ, „הארץ" ושולמית אלוני. לי־הלן אמרה כי אינה מבינה כיצד [illegible]

דברי גולדה מאיר (לפי „הארץ")

קבלה בגללי, בראשית הכנסת הקודמת. לפיה, מותר לנו כעת להעלות רק שלוש הצעות בשנה.

הפירצה היא בהצעות הדחופות, שאינן נכללות במיכסה. אבל אלה כפופות להחלטת הנשיאות, חיכו־לח לשלוח באופן שרירותי את הדחיפות של כל הצעה. חיא עושה זאת כימעט אוטומטית. (כידוע, אין לנו ייצוג בח).

אם הוכרו הצעות שלנו כדחופות, חרי זה רק באו־תם המיקרים שלא היתה לנשיאות שום אפשרות לשלול את הדחיפות (לרוב מפני שגם סיעות אחרות הגישו הצעות דומות). הדבר מחייב ערנות מתמדת של סיעתנו, ופעילות בלתי־פוסקת, בעיקר של אמנון זיכ־רוני, שניסח גם את כל השאילתות.

לגבי הצעות־החוק הפרטיות, המצב קשה יותר. כאן אין דחיפות. בהתאם למיכסה, העלינו בשנתיים אלה 6 הצעות, מתוך סך־הכל של 48 הצעות שהועלו. זה למעלה מ־12% — מכיוון שסיעות אחרות פשוט לא ניצלו את המיכסה העומדת לרשותן.

מתוך שש ההצעות לאי־אימון, שתיים חיו שלנו. בעיני, המיספר החשוב ביותר חוא אחר. בשני מושבי הכנסת, התקיימו 220 ישיבות של המליאה. מתוכן החסרתי חמש.

■ ■ ■

לסיכום השנה השישית של סיעתנו בכנסת, דומני, שאין זה מאזן סטאטיסטי רע.

מובן שהוא רק חלק מן הסיפור האמיתי. שהרי הייחוד של סיעתנו אינו ב כ מ ו ת של פעולותיה בכנסת, אלא ב מ ה ו ת. פעלנו לא רק הרבה יותר מכל סיעה אחרת בכנסת, בייחס לכוחנו המיספרי, אלא גם בת־חומים אחרים, בנושאים אחרים, בגישה אחרת.

הבוחרים לא נתנו לסיעתנו את הכוח לשנות את הדברים. הם נתנו לה רק את האפשרות להתריע, למחות, להעלות רעיונות. דומני שסיעתנו מיצתה אפ־שרות זו בצורה המירבית ביותר, ולא מעלה בשליחותה.

אלון מאשר:

דיין הפר

הרגע הדרמתי ביותר של הכנסת בשבוע שעבר היה, כמובן, כאשר קם יגאל אלון להשיב על השאילתה שלנו בעניין חפירות משה דיין.

לישכת השר צילצלה למזכירות הכנסת ביום ב' בלילה, כדי להודיע שהשר ישיב על שאילתה מיוחדת זו למחרת היום. הבשורה עברה בבניין חיש מהר, וביום השלישי היה האולם מלא מהרגיל.

השאילתה והתשובה מתפרסמות במלואן במקום אחר בגליון זה. לנוכחים היה ברור כי אלון אינו שש להשיב על השאלות, אך גם לא רצה לשקר. הוא השיב בצורה ענינית ופשוטה.

לחברי הכנסת, שהקשיבו בדריכות, היה ברור לגמרי שאלון מאשר את האשמתנו, כלומר שדיין הפר את החוק על כל סעיפיו השונים.

יגאל אלון

כשגילה אלון שדיין הודיע לאחרונה על מערכת־קברות שחפר, התלוצץ אחד הח"כים בקול רם: „בוודאי, את המערות לא יכול היה לקחת הביתה!"

כששאלתי את אלון שאלה נוספת ארוכה מאד, בה הצבעתי על העובדה שמשרד החינוך לא נקט בפעולות נגד דיין, למרות שידע כי הפר את החוק, השיב אלון תשובה מתחמקת, כמקובל בכנסת, בנוסח „לא קיבלתי תלונה." תשובה זו נתנה פיתחון פה לחסידי־דיין בדיווח.

למשל: הטלוויזיה. היא הופיעה במקום, כששמעה שאלון משיב בעניין דיין. אך בדווחה בערב על העניין, עשתה מעשה מוזר: היא לא הזכירה כלל את עיקר התשובה של אלון — ששר־הביטחון הפר את החוק — אלא ציטטה רק את הפסוק המישני, ש„בשנתיים האחרו־נות לא קיבלתי תלונה". מי שלא עקב אחרי העניין, קיבל את הרושם שהעניין בסדר. את השאילתה כולה הבליעה הטלוויזיה, מטעמים טכסיסיים, בין שתי שאיל־תות בלתי־חשובות. שזכו הודות לכך לסיקור על גבי המסך.

כמה עיתונים הלכו באותה דרך. הם נאחזו בשאלה הנוספת, כדי להעלים בכלל את השאלה העיקרית וה־תשובה עליה.

מובן שאין זה סוף פעולתנו בכנסת. לא זה בלבד שהגשתי מייד תלונה רשמית לאלון, אלא שגם הגשנו חצי תריסר שאילתות נוספות לשרים השונים, להבהרת אספקטים נוספים של העניין.

לא נניח לכנסת להתחמק מחקירת הפרשה במלואה.

20,000 מועמדים

לבריונות ולזנות

„חוק עבודת הנוער (תיקון מס' 3)" הוא צעד קטן לקראת פתרון בעייה כאובה: בעיית הנערים וה־נערות היוצאים לעבודה.

כ־50 אלף נערים ונערות בגילים 18—14 עובדים כיום. מהם נמצאים כ־18 אלף במיסגרת של חניכות, הכוללת לימודים מסויימים. שאר 32 האלף לא למדו עד היום כלל.

תיקון־החוק בא לחייב נערים ונערות אלה ללמוד יום אחד בשבוע. אך הדבר יתגשם רק בהדרגה, תוך ע ש ר שנים, לפי ראות־עיניו של שר־העבודה.

■ ■ ■

כאשר הביא יוסף אלמוגי את הצעת־החוק לכנסת, לא העלים עובדה חשובה: שיש 20 אלף נערים ונ־ערות שאינם עובדים ואינם לומדים כלל. הצעת־החוק אינה מביאה שום פתרון לבעייה זו. עמדתי בעיקר על כך:

אורי אבנרי: הנושא של הצעת־החוק הוא קרוב במייוחד ללבי.

אני יודע כמה חברי־כנסת מצויים כאן, שחוק זה היה חל עליהם, אילו היה קיים ומופעל בימי־נעוריהם. אני אחד מהם.

אני זוכר היטב את הימים שבהם נאלצו נערים כמוני, בני 14, לצאת לעבודה כדי לפרנס את עצמם ולעזור בפרנסת משפחותיהם. אז לא היו שום סידורים כדי לאפשר להם להמשיך בלימודים מסודרים.

כיום המצב בארץ הוא לאין שיעור יותר חמור.

לאחרונה מדברים רבות על אקולוגיה. האקולוגיה היא דבר שבאופנה, ואכן זהו נושא חשוב.

האבנים והעצים חשובים מאד, אבל בני־האדם חשו־בים הרבה יותר. דרושה אקולוגיה אנושית בארץ, תו־דעה חדשה לתיקון הסביבה האנושית.

שר־העבודה ציין בדבריו מיספר אחד, מיספר מדהים ומחריד. בכנסת רגילים אנו למיספרים גדולים, גם של כסף וגם של בני־אדם. אך כאשר השר אומר שיש בארץ 20 אלף בני־אדם, בני 14 עד 18, שאינם עובדים ואינם לומדים, שהם מחוץ לכל מיסגרת חברתית — אני מציע לחברי־הכנסת המעטים, הנוכחים כאן, להרהר לרגע על פירושו של המיספר הזה.

מדובר על עשרים אלף בני־אדם, שכל אחד מהם הוא זרע של פורענות, מועמד לעומק התחתון.

מנחם וידיר: המיספר הוא יותר גדול.

אורי אבנרי: זהו המיספר הרשמי. אני מניח שהמיספר הבלתי־רשמי הוא יותר גבוה, כיוון שהסטטיסטיקה איננה יכולה לשקף את החיים במלואם.

עשרים אלף בני־אדם, שכל אחד מהם הוא מועמד לכנופיות של בריונות, לכנופיות של פשע, לזנות!

מה יכול להיות יותר מחריד מזה?

יש לי ההרגשה שאין התעוררות מספקת בחוגי השילטון לנושא זה, ואין השילטון מקדיש לכך את המשא־בים המספיקים, כדי לאפשר גישה רצינית כלשהי לבעיה.

נוציא בעתיד מאות מיליונים על בתי־סוהר, על המישטרה, על אמצעי כפייה והגנה חב־רתיים, וזאת מפני שאנו מזניחים היום את הבעייה הנוראה.

דובר על הפנתרים השחורים. חבר־הכנסת פרוש, אולי כדי למצוא אליבי לעצמו כמי שאחראי לעניינים הסוציאליים בעיריית ירושלים, מצא את האשם בכל הפורענות בעובדים הסוציאליים, שהיו כפופים למרותו ושמרדו בו. לדבריו, הם המציאו את הבעייה של נוער־השוליים, את הפנתרים...

זהו אליבי נחמד מאד, אבל לא כל־כך משכנע.

הפנתרים השחורים — זוהי הפגנה גדולה. בכיכר מלכי ישראל בתל־אביב, שבה הופיעו שלושים פנתרים וח"כ־אחד וארבע מאות שוטרים. היה מי שהצית שחלק מהשוט־רים יפשוט את המדים ויצטרף למפגינים, כדי שלא תהיה דיפרופורציה כזו בין המפגינים והשוטרים!

עניין הפנתרים איננו חשוב. זהו גל שעסקנים פושטי־רגל יכולים לרכב עליו. יבושם להם. לא הוא מסכן את החברה.

אני רואה לאין שיעור יותר לכנופיות־הבריונים המתפשטות בארץ, לעבייה בימי־די הפשע האלים והרצחני, שכרונמתו לא ראי־נו בארץ מעודם, ומולו עומדת המישטרה, לצי־ערנו, אובדת־עצות וחסרת־אונים.

יש להקדיש לבעיה זו משאבים בסדר־גודל אחר אם אנו רוצים למנוע את הסכנה. חוק זה הוא צעד קטנטן, ואולי רק מחשבה לקראת צעד, בכיוון הנכון. השר איננו יכול לספר לנו — ואיש איננו יודע — באיזה קצב ובאילו מימדים יבוצע חוק זה ויתמלא תוכן של ממש.

ליטרת הבשר

של הדחיים

בהמשך נאומי על תיקון חוק עבודת הנוער גיליתי גילוי סנסציוני. למרות שנכחו רק כחצי תריסר חברי־הכנסת בעת הדיון, חישמל הגילוי את האווירה:

אורי אבנרי: ...אך יש כאן שערוריה, שאי־אפשר לעבור עליה בשתיקה:

חוק זה, שהכל מבינים את חשיבותו ומכירים בו,

מה היינו אומרים אילו נשמע נאום כזה על יהודים בפרלמנט הגרמני?

אחד הוויכוחים האופייניים ביותר לכנסת התנהל ב־יום השלישי.

בן־ציון קשת, איש חרות, העלה הצעה לסדר־היום בעניין רכישת הקרקעות בידי כת גרמנים נוצרית, בזכ־רון־יעקוב ובמקומות אחרים. מנהיגת הכת היא אשה בשם אמה ברגר, שהקהל ראה אותה בטלוויזיה.

בהנמקת הצעתו, ניגן קשת על כל המיתרים של

דעתך להשוות דבר כזה?

אורי אבנרי: אין זו הפעם הראשונה שאנו מתווכחים כאן על בעיית גרמניה, ואנו יודעים שאנו נחלקים בדעותינו בעניין זה. אינני מקבל אשמה קולקטיבית של עם שלם. אינני מוכן לקבל שגרמני דתי אנטי־נאצי שווה לגרמני אנטי־דתי שהוא נאצי. אינני מוכן לקבל שגרמני בן־30,

העניין עצמו אינו עקרוני ואינו אמוציונלי. הבה נפשיט אותו מהמיסטיקה הריגשי, שהטעין עליו חבר־הכנסת קשת, ונתעלם מהתאור כאילו קבוצה מסתורית חורשת מזימות ופועלת בסתר, חודרת לפינה אפלה של הארץ, ומי יודע מה היא עלולה לחולל...

אם נפשיט את העניין מתיאור דמיוני זה, נווכח שהשאלה פשוטה למדי: האם נגביל בעלות על קרק־

מזימה של כת מיסתורית...

שינאת־גרמנים בפרט, ושינאת־גויים בכלל:

בן־ציון קשת: ...בית אחרי בית, מיגדש אחרי מיג־דש, חלקה אחרי חלקה, הולכים ונמכרים לזרים שבאים אלינו דווקא מארץ שבניה רק מקרוב השמידו שליש מעמנו, שרפו וסקלו, חנקו ורוצצו ראשים, קברו חיים וירו למוות תינוקות, גברים נשים וילדים...

...העניין כולו אפוף מיסתורין. לא ברור מניין כספם הרב, לא ידוע מי עומד מאחורי כל זה, לא ברורים המניעים שלהם... אנשים מסתוריים... למה מקבלים אנ־שים אלה זכות־ישיבה במדינתנו? כיצד עובדים בבתי־הם, בפרדסיהם ובכרמיהם מתנדבים הבאים אלינו מגרמניה?...

■ ■ ■

התעניינתי מראש מה עומד לקרות להצעה זו, ואמ־רו לי שאין לי מה לטרוח. שר־המישפטים, יעקוב שמ־שון שפירא, יסיר את ההצעה מסדר־היום, כדבר מובן מאליו.

ואמנם, השר עלה, דיבר בחריפות נגד דברי קשת, פסל את כל גישתו. ואז, לפתע, בפסוקים האחרונים ממש, הציע להעביר את העניין לוועדה — ודווקא ועדת־החוץ־והביטחון, שתבדוק אם יש „מיסתורין" ב־פרשה, כטענת קשת.

מובן שקמתי והצעתי הצעה נגדית — להסיר את העניין מסדר־היום.

■ ■ ■

אולי כדאי להביא כאן את הדברים, מפני שהם מטילים אור על אופי השיקולים ומהות הרגשות שת־כנסת נגררת לתוכם בקלות כה רבה, תחת לפעול באו־פן ראציונלי ותרבותי:

אורי אבנרי: אני מציע לעשות דבר, שהייתי בטוח ששר־המישפטים יעשה אותו בעצמו, ושהוא היה עושה אותו אילו היה חופשי משיקולים קואליציוניים — לבקש להסיר את ההצעה מסדר־היום.

תשע עשיריות מנאומו של השר היו חד־משמעיות לחלוטין. ואני מצטרף אליהן בלב שלם.

כאשר דיבר חבר־הכנסת קשת, שאלתי את עצמי לרגע: מה היינו אומרים אנחנו, אילו חבר הבונדסטאג הגרמני היה קם ונואם שם את אותו הנאום בדיוק על קבוצה של יהו־דים דתיים, המתנחלים בגרמניה?

בן־ציון קשת: מה אנו היינו לגרמנים ב־דור הקודם? מה אתה משוחה? איך עולה על

מנהיגת הכת, אמה ברגר

שנולד אחרי השואה, שווה לגרמני שהשתתף ב־שואה.

דב מילמן: כאן מדובר על העברה על דת. פה מדובר על המסיון.

אורי אבנרי: ברור לי שהדבר הזה רווי אמוציות. ודווקא על כך אני מתלונן.

עות במדינת ישראל לאזרחי־ישראל, או לא? כולנו מסכימים שלא.

זלמן שובל: בחלקים גדולים של שווייץ קיימים חוקים המגבילים רכישת קרקעות על־ידי זרים, כדי לא לטשטש את אופייה של שווייץ.

בן־ציון קשת: ובחלקים מסויימים ההגב־לות הן בעיקר לגבי גרמנים.

אורי אבנרי: פה באים אנחנו לבעייה האמיתית: האם אנו רוצים להגביל את הבעלות על אדמות הארץ לאזרחי־ישראל? אתה מציע זאת? הרי כולנו רוצים שיהודים אזרחי־חוץ ותושבי־חוץ יהיו בעלי קרקעות בישראל!

ומכאן אני בא אל השאלה השניה: האם אתה רוצה להגביל את הבעלות על קרקעות בישראל ליהודים, ליהו־דים לפי ההלכה, „מי שנולד לאם יהודיה, או שהתגייר לפי ההלכה"?

אם אתה רוצה בזה, תציע חוק, שהבעלות על הקר־קעות בישראל תותר רק ליהודים. אני לא שמעתי הצעה כזאת. אם תחשבו פעמיים, תוותרו חיש מהר על רעיון זה, שהיה מכתים את מדינת ישראל בעיני העולם כולו כמדינה בעלת סנטדרטים גזעניים, או דתיים או אחגיים לגבי הבעלות על הקרקע, לפי מירע המסורת של מדינות מסויימות במיזרח־אירופה.

אדוני היושב־ראש, בכל העניין הזה אין כל ממש. אני מצטער ששר־המישפטים, בפסוקים האחרונים של נאומו, נאחז בטענה שאין לה שחר; כאלו יש „מסתו־רין" בפרשה זו, ושאת המסתורין צריך לברר בוועדה. אילו בעל ההצעה היה בא לכנסת ומשכנע אותנו שיש כאן איזה שהוא דבר מסתורי, הגובל בריגול, הצעת השר היתה סבירה. אך גם בעל ההצעה עצמו לא התיימר לעשות זאת.

אין פה שום דבר מסתורי. מדובר בכת דתית תימהונית. אין שום מקום להתערבות של הכנסת בעניין זה, ועל כן אני מציע להסיר את ההצעה מסדר היום.

■ ■ ■

מובן שניצח השיקול הקואליציוני, והעניין הועבר לוועדת־החוץ־והביטחון, לתימהונו ולמורת־רוחו של ה־יו"ר שלה. גם כמה וכמה מח"כי המערך, שנאלצו להצביע לפי הצעת השר, התמרמרו על כך בגלוי וחודו שעמדתנו שלנו היתה נכונה.

נמצא על האובניים כשלוש שנים. מאז נולדה הצעת־החוק עצמה, חלפה שנה עד שהיא הגיעה לכנסת.

וכך יש סיבה מאד פשוטה: החוגים הדתיים והעסקנים הדתיים דרשו את ליטרת־הכשר שלהם.

הם היו מוכנים לעכב חוק חיוני זה, וצעדים חשובים אלה, מפני שלא הבטיחו להם את ליטרת־הכשר, ולא הבטיחו להם את חלקם בעוגה החדשה הנוצרת כאן.

איננו יודע מה זה זרם דתי בלימודי החני־כות. איננו יודע מהי מסגרות דתית, סנדלרות דתית, חרטות דתית, שירטוט דתית, מתימ־טיקה דתית.

בגלל ויכוח על החלק המגיע, כביכול, לדתיים, מצאו לנכון לעכב הבאת חוק כה חשוב.

אני חושב שזה דבר מחפיר!

יוסף גודשמידט: מניין לך שהחוק עוכב?

אורי אבנרי: אני אומר זאת מתוך ידיעה. ואני מוכן שחוק זה לא יגיע גם היום להצבעה, בגלל אותה סיבה עצמה: מפני שעדיין לא סוכם הדבר בין סיעת המערך לבין המפלגה הדתית הלאומית.

שמחה פרידמן: מה זה קשור לליטרת־הב־שר של שקספיר?

אורי אבנרי: אני חושב שהדבר ברור ואינו טעון הסבר.

כיוון שהמפלגות הדתיות דורשות שגם מסגרת לימודית זו, מסגרת הצמודה לעניינים מקצועיים טהורים, גם בה תהיה חלוקה בין חילונים ודתיים, כמו בכל עניין אחר בארץ, התעכב החוק במשך שלוש שנים תמימות. כך אני אומר.

שמחה פרידמן: אתה אומר עוד דברים שאין להם שחר.

אורי אבנרי: לצערי, מה שאמרתי הוא נכון. אני סקרן לשמוע את דבריו של שר־העבודה, אם הוא רוצה להתייחס לסוגיה זו.

על כל פנים, כבוד היושב־ראש, את החוק הזה יש להעביר, יש לחוקק אותו במהירות.

גם אז לא פתרנו עדיין את הבעיה העיקרית העומדת על סדר־היום של המדינה בשטח זה: בעייתם של 20 אלף בני־הנוער, שאינם עובדים ואינם לומדים, וגם החוק הזה אינו מנסה אפילו לגעת בבעייתם.

מה הבטיחו לעולי גרוזיה?

אחת החוכמות בכנסת חיא לדעת איך להעלות ענ־יין א', המסעיר את הציבור, אגב ויכוח על חוק ב'. בייחוד כשהממשלה וחרוב בכנסת אינם מעוניינים כלל להעלות את תנושא המסעיר.

השבוע רציתי להעלות את עניין עולי גרוזיה. ניצלתי לצורך זה הצעת־חוק שיגרתית, שנועדה לעזור לעולים חדשים שעבדו בחו"ל כמחנדסים, אך לא תביאו עימם תעודות. נמצאת דרך לאפשר להם לעבוד גם בארץ כמהנדסים וכאדריכלים.

תוך כדי ויכוח על כך, אמרתי:

אורי אבנרי: ..חברי דיברו בימים האחרונים עם עולים מגרוזיה, ואחת הטענות שבפיהם — הטענה בהא־הידעה — היתה שהבטיחו להם דברים בעודם שם, שפיתו אותם לעלות לארץ בהבטחת־שווא, שהבטיחו דברים שלא נתקיימו, ולא אמרו להם מהי המציאות כאן.

חיים קורפו: אלה סוכנים סובייטיים!

מנחם בגין: מי הבטיח? הרי אין לנו שלי־חים שם.

אורי אבנרי: זוהי טענתם, ואיני סבור שהם משקרים. הם טוענים שנשלחת מהארץ הסברה מתמדת, בצורה של מכתבים, ואולי גם בדרכים אחרות, והם קיבלו תמונה מוחשית על מה מצפה להם בישראל. ולכן, כשבאו הנה וראו, אחרי כמה ימים, שהדברים שונים לגמרי, שדירה עולה כך־וכך — — —

יוסף אלמוגי: מי זה „הם"? מדוע אתה צריך לומר „הם באים", „הם טוענים"?

אורי אבנרי: אולי לא כולם; חלק מהם. אמרתי שחברי דיברו עם כמה מעולי גרוזיה. וה„הם" מתייחס אליהם.

יוסף אלמוגי: חריגים יש בכל מקום.

אורי אבנרי: אני מניח שיש חריגים בכל ציבור, בוודאי גם בציבור הזה.

מנחם בגין: הם גם התלוננו בפניך שאין להם בית־כנסת?

אורי אבנרי: זה — לא. בית־כנסת אני מקווה שיש להם.

מנחם בגין: שמעתי תלונה כזאת מפי עולים מגרוזיה: טוב לנו, אבל אנחנו רוצים בית־כנסת.

אורי אבנרי: לפחות כמו ברוסיה.

הם אנשים דתיים, ובין השאר הם טוענים טענה משונה: ששם היה להם יותר חופש דתי מאשר כאן.

בקיצור: צריך להיות ברור לכל עולה מהי זכותו, והזכות הזאת צריכה להיאמר לו בבירור בעודו שם, ואסור להבטיח לו שם דברים שבארץ אין כוונה להג־שימם.

השבוע יימצאו פיתרונות לבעיות שהעסיקו אותך עוד מהחודש שעבר. הצליח להיחלץ ממספר דאגות כספיות שהטרידו את מנוחתך. לעומת זאת ייתכן שתיאלץ להתייצב מול משבר ריגשי. אם יקרה הדבר במשפחתך, מוטב שתנצור את לשונך אם אינך רוצה שהעניינים יתגלגלו לרעה. סייג לחוכמה — שתיקה.

* * *

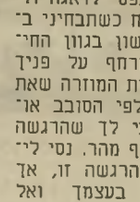

אל תיתפסי לדאגה ולקמצ רוח כשתבחיני ביום ראשון בגוון החרוור המרחף על פניך וברגישות המוזרה שאת חשה כלפי הסובב אותך. דעי לך שהרגשה זו תחלוף מהר. נסי ליהנות מהרגשה זו, אך שילטי בעצמך ואל תתני לאיש לנצל את ריגשותיך האימהיים השופעים חום ואהבה. אם היכרותכם קצרה, דחי לכמה ימים את החלטתך בקביעת יחסך האמיתי אליו.

* * *

חיכוקי דיעות סוערים יגרמו לך למפח־נפש. אין דבר: שיחה לאור יום, באמצע השבוע, תשפר את המצב עד אין־הכר. יתכן שאפילו שזה יגרום להתלקחות הקשר למידים רציניים ביותר. קנייה אשר תעשי ביום חמישי עשוייה להוביל אותך להיכרות חדשה. הישמרי מרכילותן של ידידותייך. לבשי ירוק ולבן. היי קצת חגיגית.

* * *

מריבה עזה וחסרת־תכלית לא יכולה להציל דבר. על כן, אם יש באפשרותך, רסן את תחושותיך — ואפילו את המרירות הממלאה את ליבך. דבר זה חשוב גם מבחינה רפואית: זהו שבוע מסוכן במיקצת, לחולי־לב ולנוטים למחלות פנימיות. כסף לא רב אך חשוב יגיע.

* * *

אוף! חשבת שלא תעבור את זה, נכון? אבל עדיין לא הגיע הזמן להירגע. רק עכשיו אתה זקוק לכל כוח־הריכוז שלך ולכל העצבים שלך. בת קשת: קחי עצמך בידיים. רומאנים הם דבר חשוב, אך בריאותך עדיפה. קשר משפחתי יגרום לך לעונג בלתי צפוי. היזהרי משפעת בייחוד בעונה זו. לבשי ורוד או תכלת.

* * *

הצעתך, שהועלתה בפורום מצומצם ונבחר — נדחתה. הנימוקים לדחייה לא שיכנעו אותך, אך אין כל ברירה: החלטה היא החלטה, ועליך לכבד אותה. נסה למצוא פיתרון שונה למצב. בת גדי: הואקודם לך, ואין כל פלא בכך. תיפסי אותו חזק, בטרם ייעלם מאופק חייך. נסי כמובן גם שיטות אחרות. כדאי.

* * *

עכשיו הזמן בו אתה יכול ליפול בפח, אם לא תשמור על כל הקשרים שלך ולא תשקול אלף פעמים כל הצעה. נכון שאתה הרפתקן באופייך. נכון גם שאתה זקוק לדברים חדשים, כדי שיל־היבו אותך כל פעם מחדש. אבל אי אפשר להגזים. יום א' הוא מסוכן מבחינה כלכלית: אל תהיה בזבזן דווקא בשבוע די פעיל.

* * *

היא אוהבת אותך — רבה איתך — אוהבת אותך. וזה מה שקובע. לכן אל תתחשב בסערות קטנות, את, בת דגים, פנקי אותו אם הוא מתקצף: זה חלק מן העניין. עסקיך: תחזית ורודה, בתנאי שלא תתלהב ולא תעשה דברים נחפזים. ברירות: ככה־ככה. אתה יכול לשמור על עצמך. התורף עדיין לא עבר.

הביקורת שמתחו עליך שונאיך, חיתה, למרבה הצער, מוצדקת בחלקה. השבוע יהיה עליך לתקן את המעוות. עשה זאת, בקפדנות וביעילות, ויקרתך המיקצועית והאישית תרקיע שחקים. בחיי האהבה שלך אין שינוי — אתה פאסיבי בזמן האחרון, ואין סיכוי שתשתנה דווקא השבוע. הצלחה חלקית עשוייה ליפול בחלקך אם תיטול יוזמה.

* * *

חודש זה אינו מתאים לפעילות רומנטית, בת סרטן. ואתה בן סרטן — אם הבוס צועק עליך או נוזף בך — אין זה אומר שהצדק איתו. לכן אל תסכים לעבור על־כך לסדר־היום. מאידך, תגובה כלשהי, בעיקר השבוע, תהווה עבורך קץ הקריירה המיקצועית שלך. חשוב היטב כיצד לפעול, ואל תהיה פזיז. החודש כדאי גם שתימנע ממגע ממושך ומייגע עם בני־אדם סביבך.

* * *

המאבק הראשון החודש מתגלה לך בכל כיעורו — ואת תהיי דווקא המפסידה. אבל אל יאוש. זו לא טראגדיה, כי אנשים רבים, בבית, במקום־העסקים או במחנה. חברתך הטובה ביותר תתגלה, פעם נוספת, כמקור אמיתי של עזרה. בני אריה: עיסקה רצינית עשוייה להתבטל אם לא תדעו לוותר בלב שלם ולשתף אחרים ברווחים. לבשו משהו בצבע תכלת והיזהרו מצננת, דווקא בתקופה זו.

* * *

אתה בטוח שאתה מסוגל לעמוד לבדך בלחץ: אין זו אלא אשלייה. שוב או עקרב עשוי לעזור לך — אבל אם תסרב להראות לו את המצב לאמיתו, זה אבוד. ימים א' וב', בת־חילת השבוע, יביאו לך שפע של הזדמנויות. צריך רק לעשות מאמץ קטן — אבל לעשותו אותו באמת.

המאבדים הקטנים

(המשך מעמ' 33)

עצבני ומיואש, רבתי עם כולם: עם אסירים אחרים ועם סוהרים. רציתי להשתחרר, לצאת קצת מבית־הסוהר. בזמן ארוחת הערב לקחתי כף גדולה, שברתי אותה ובלעתי חלק ממנה. הייתי מיואש וציפיתי לתוצאות חמורות."

מעטות היו הקטינות שניסו להתאבד בגלל הריון מחוץ לנישואין — 1.8%. הרגש הדומיננטי אצל נערות אלה, שדחף אותן למעשה ייאוש, היה פחד מפני נקמה של ההורים, האחים, בושה מפני קרובים וחברים: „ברגע שהתחלתי להרגיש כי מתחוללים שינויים בקרבי והתחלתי לחוש כי אני בהריון, נבהלתי מאד. עד אז חשבתי שהכל יעבור בשלום. הרי גם הפעם השתמשתי באמצעי־מניעה. הדבר הביא אותי למצב של ייאוש. פשוט לא ידעתי מה לעשות עם עצמי. פחדתי ללכת לרופא פן יוודע הדבר להורים. לא היו לי אמצעים כדי להיוועץ ברופא פרטי, וכך עברו שבועות יקרים ולא ראיתי פיתרון אחר אלא לגמור עם חיי." הבנות פחדו במיוחד מפני הולכי הרכיל: „שמעתי היום כי שכנים מוציאים דיבה עלי כי אני בהריון וכי אני נערה סוטה. הפצת שמועות אלה הרגיזה אותי כי הן עלולות להגיע גם להורי ולבחור שלי ולהפריע בנשואינו."

התאבדות סבילה והתאבדות פעילה

כיצד הם מתאבדים? השיטות הסבילות מצטמצמות לבליעת כדורי שינה והרגעה, שתיית רעלים והרעבה עצמית.

השיטות הפעילות כמו: תליה, קפיצה מגובה, שריפה, השלכה עצמית מתחת לרכב, יריה — דורשות פעילות גופנית הן בעת ההחלטה והן בביצוע. נער שניסה להתאבד ע"י קפיצה מגובה סיפר שהופיע מספר פעמים במקום שממנו החליט לקפוץ ולשים קץ לחייו, אך כל פעם שעמד לבצע את זממו נרתע: „לא היה לו כוח לקפוץ."

רוב המנסים להתאבד 66.8% בחרו בשיטות המתה עצמית סבילות, לרוב בהרעלות. רק 2% או 0.6% ניסו לשים קץ לחייהם ע"י הרעבה עצמית. מיעוטם בחרו בשיטות המתה עצמית פעילות או פעילות למחצה — 35.2%.

הבנים בחרו ב־64.9% בשיטות התאבדות פעילות, מהם 44.5% בדרכים פעילות כגון: תליה, קפיצה מגובה, שריפה, השלכה עצמית מתחת לרכב, וב־20.4% בדרכים פעילות למחצה כגון: טביעה, חיתוך וירידים ובליעת חפצים. ב־35% בחרו בדרכים סבילות כהרעלה והרעב עצמית. הבנות לעומת זאת בחרו לרוב בשיטות סבילות — 75% אחוז, ובשיטות פעילות למחצה — 25%.

לא תמיד מתכוונים הצעירים המנסים להתאבד למות. בדרך כלל הם מנסים להשיג מטרות שונות. בהתאם למחקר של רימרמן וד"ר אמיר, ברוב המקרים מצליחים הצעירים המנסים להתאבד להשיג את מטרתם. מהמחקר למדים כי נסיונות ההתאבדות בהם הקטינים מנסים למות שכיחים יותר אצל הבנים ואילו נסיונות ההתאבדות בהם מנסים הקטינים להשיג מטרות שכיחים יותר אצל הבנות.

ביקורת על המוסדות

כר בתחיית מחקרם מתחו שני החוקרים ביקורת על המוסדות השונים המטפלים במתאבדים הקטינים. קבעו השניים, בהתייחסם לטיפול המשטרה וקציני המיבחן בעת הטיפול במנסים להתאבד:

איסוף הפרטים ושיטתיות בחקירה המשטרתית מוכתבים על־ידי הצורך להוכיח אשמתו של ה„נאשם" בבית־המשפט והזדקקותו של השופט לתסקיר קצין המבחן לקביעת העונש או דחייתו. חוסר תכלית פורמאלית זו בחקירות המנסה להתאבד, הן על־ידי השוטר והן על־ידי קצין המבחן, משפיע על טיב החקירה וכיוונה."

גם העזרה הרפואית שהוגשה למתאבדים היתה לקויה:

בישראל מתו חמישה קטינים על כל 85 מתאבדים עד גיל 17.

יחד עם זאת מציינים שני החוקרים כי נסיונות התאבדות רבים אינם נרשמים כלל וכלל, למרות החובה הקיימת להודיע על כל מקרה למשטרה. משפחות רבות מעלימות את נסיונות ההתאבדות מעיני הציבור, לעתים בסיוע הרופא המטפל, מתוך רצון למנוע אי נעימויות לקטין ותגובות חברתיות בלתי רצויות.

מדהים במיוחד גילם הצעיר של המתאבדים:

- שני צעירים בני תשע ניסו להתאבד: בגיל זה, היו סבורים החוקרים, אין עדיין לילד תפיסה אודות המוות.
- בגילים 13—10 ניסו להתאבד 11 צעירים — 3.2 אחוז מאוכלוסיית המחקר.
- בגילים 15—14 עלה שיעור המתאבדים ל־21 אחוז. מספר הבנות שניסו בגיל זה להתאבד גבוה ממספר הבנים פי שש!

יותר ממחצית המנסים להתאבד (55 אחוזים) היו בגילים 17 — 16. המאפיין גיל זה הינו חוסר בטחון עצמי, חוסר זריזות, נטייה למצבי רוח ולעברייניות.

הגיל הקריטי

בגיל 18, מגיע מספר המתאבדים ל־21 אחוז. עורכי המחקר מציינים שקבוצה זו כוללת את אלו שעדיין לא התגייסו לצה"ל. דהיינו, אין קבוצה זו כוללת את אלה שהתאבדו במסגרת הצבא.

מסקנות החוקרים: שיעור המתאבדים אצל בני נוער עד גיל 18 עולה עם הגיל. גילאי 17—16 הינם הגיל הקריטי: הם מתאבדים פי שלוש יותר מגילאי 15—14, ופי 17 יותר מבני 13—10.

מספר הבנות המנסות להתאבד — גדול פי ארבע ממספר הבנים.

מסקנות נוספות:

- יוצאי אירופה ואמריקה מנסים להתאבד פחות מיוצאי אסיה ואפריקה.
- חלקם של ילידי חוץ־לארץ שניסו לשים קץ לחייהם גבוה מחלקם בכלל האוכלוסיה. במיוחד גבוה הוא חלקם של ילידי אסיה ואפריקה: 50.5% מכלל הנחקרים. כלומר, יותר ממחצית המנסים להתאבד היו ילידי אסיה ואפריקה, בעוד ששקלם באוכלוסיה היה 23.1%. שינויים חברתיים מהירים, סתירות בין הישן לבין החדש, חוסר אינטגרציה עם הכלל, קונפליקטים ערכיים פנימיים ותסכולים, מסבירים במידה רבה את מהות התופעה.
- ילידי הארץ מנסים רק לעתים רחוקות ליטול את חייהם — 30.6% מכלל הנחקרים, למרות שהם מהווים 65.6% באוכלוסיה הכללית, הם נמצאים בתחתית הקבוצה — 2.0%, למרות שמשקלם באוכלוסיה הוא 7.7%.
- לפי ארצות הלידה, רוב רובם של המנסים להתאבד הם ילידי אסיה ואפריקה או בנים של ילידי יבשות אלה — 67.2%. בשיא נסיונות ההתאבדות בין העדות בישראל מחזיקים ילידי מרוקו — 27.5%, ויחד עם בני ילידי מרוקו — 34.6%. כל צעיר שלישי המנסה להתאבד בישראל עד גיל 18 הוא יליד מרוקו או בן יליד מרוקו.
- יותר ממחצית הקטינים שניסו להתאבד, עלו סמוך או לפני כניסתם לגן־ילדים או לבית־הספר, ופחות ממחצית עלו בגיל בית־הספר היסודי או מעט אחרי כן.

מכת בכורות

הבדלים בין הקטינים ובין הקטינות באשר למקום המגורים היו ניכרים: שיעור נסיונות התאבדות של הבנים בתל־אביב, חיפה ובמרכזים עירוניים של עולים היה גבוה משל הבנות. מאידך גיסא, גדול היה חלקן של הבנות בין המנסות להתאבד בירושלים, בקיבוצים, מושבים, מושבות ובמרכזים עירוניים ותיקים.

מבחינת מגורים, תל־אביב היא המסוכנת ביותר. תושביה מספקים את אחוז המתאבדים הגבוה ביותר: 27.3%. וזה, למרות שחלק תל־אביב באוכלוסיית הארץ מגיע ל־16.8% בלבד.

פרט מאלף נוסף: 41% מהמתאבדים היו בנים בכורים או יחידים. כל בן שלישי שניסה להתאבד היה בכור. פרט זה מוסבר בנסיונותיו של הבכור לשמור על הבכורה לעצמו גם אחרי שמגיע הילד השני או השלישי.

רחל מרחלת על כל העולם

נצחון האהבה

חתונות, בשבילי הן עניין של יום־יום. לחם חוקי, הייתי אומרת. למרות זאת, ה־חתונה שהתקיימה ביום השני שעבר אחר־הצהריים, בבית־כנסת עתיק־יומין בעיר העתיקה, הצליחה לעורר בי התרגשות לא רגילה. אחרי הכל, לא כל יום משלים ה־גורל את תוכניותיו בצורה מושלמת כל כך, כשהוא נעזר במליונרים מחו"ל כדי לשדך שידוכים.

תחת החופה עמדו **שלמה אשרוב** (43) ו**מלכה שפס** (23). הוא — מדריך תיירות ודון ז'ואן מהנודעים שבהם. היא — תופרת צנועה, שהתאהבה בו ממבט ראשון.

היה זה מבט ארוך. שלוש וחצי שנים נמשך הרומן בין השניים, כששלמה קוטע אותו מדי פעם לזינוקים צד־דיים.

למרות זאת, לפני חצי שנה עמדו השניים להיכנס אל מתחת לחופה. ב־שנייה האחרונה, נרתע שלמה, נס כל עוד נפשו בו, המשיך בחיי הרווקות הסוערים שלו.

לא תאמינו, אבל מלכה עדיין לא התייאשה. היא המשיכה לשמור לו אמו־נים, כמו שאומרים — למרות שהם חדלו אפילו לצאת יחד.

השבוע, השתלמה סבלנותה. רווק־הפרא הסואר נכנע סופית, הכניס ראשו לעניבת הרסן.

בכך, באה אל קיצה קאריירה מפוארת של רווק מקצועי, הראוייה להיכנס ל־קלאסיקונים.

היא התחילה לפני כארבע שנים, כש־חזרה מיואשת לקופנהאגן, השמיצה שם בעיתונות את כל גברי ישראל.

לאחת המסיבות שערך שלמה בבסיס הגיחות שלו, הביא האמרגן **מרקו תורג'מן** ידידה נחמדה. כן, לא קשה לנחש: היתה זו מלכה, שאז נקראה עדיין ארדוש. היא היתה בלונדית שק־טה, ולא מתבלטת. לוא לא היתה מת־חילה לצרוח פתאום, באמצע השמחה, ספק אם היה יוצא משהו.

אבל היא צרחה, ועוד איך. הזעיקו רופא, והתברר שיש לה עסק עם חוליה או משהו כזה, לאחר שהיא נפלה יום אחד במדרגות. דיאגנוזת הרופא: אסור להזיז את החולה.

כך זה התחיל. שלמה, ג'נטלמן מוש־לם למרות נסיונו העשיר עם נשים, הכניס את מלכה למיטתו, כשהחידוש בכך היה שהוא עצמו עבר לישון ב־סלון. הוא טיפל בה במסירות, עד ש־יכול היה להעביר אותה להדסה ב־ירושלים, לידיו הנאמנות של ידידו, ד"ר **עמי גלעדי**. לזכותו יאמר, שכל זמן שהיתה חולה שלו, הוא התנהג למופת, הקפיד להתעסק רק עם אחרות. רק לאחר שהחלימה, התחיל גם איתה, גילה להפתעתו שהוא זונח, תוך כדי כך, את האחרות.

מלכה הגיבה, למרות אזהרות הידי־דים ששלמה הוא לא הטיפוס המתחתן. היא התגרשה מבעלה, נהג מונית. שלמה טרח גם הוא להתגרש מאשתו, והשניים התקרבו לחופה.

ואז, נרתע כאמור שלמה, — עד ש־הפעם נשבר סופית.

הוא חזר לצאת עם מלכה מחדש רק לפ־ני שבועיים. שבוע לאחר מכן, ביום א', הגיע לארץ המיליונר האמריקאי **ליפסון מייט**, שמקים מלון גדול באילת, אותו הוא ימסור לניהולם של **רפי נלסון** ושלמה. המיליונר הכיר את שלמה כא־שר זה סייר איתו לפני מספר שנים ב־רחבי הארץ, ומאז נשארו השניים ידי־דים, ושלמה אף הת־ארח מספר פעמים אצל ליפסון באר־צות־הברית.

השעה היתה שבע בערב, ביום הראשון בשבוע שעבר, כש־המיליונר בן ה־43 נכנס למסיבה שערכו למענו רפי ושלמה באילת. החוגגים הא־חרים במסיבה היו עסוקים בטריפת 11 הסרטנים הענקיים שכיסו את השולח־נות, אולם ליפסון הבחין במבט ראשון, במשהו הרבה יותר מעניין: „למה לא תתחתן איתה?" הוא שאל את שלמה, לא־חר שמבטו נפל על מלכה.

„נגמור את הלובסטר, ונחליט אחר כך," ענה שלמה בפה מלא.

שלמה אשרוב ורעיתו

ההמשך היה בקצב אמריקאי: שלמה גמר את בילעו, החליט, ליפסון צילצל לירושלים, גייס רב רפורמי ממיודעיו, ולמחרת כבר עמדה כל הכנופייה במלון המלך דויד, כשהם מחזקים את ליבם לקראת האירוע המרגש בבאר הדחוס.

היו שם, בין היתר, ד"ר עמי גלעדי ואשתו **רות**, אל"מ (מיל.) **עמוס בנון**, כיום איש־עסקים באפריקה, ואשתו ה־יפהפייה **ציפי**, **ד"ר ינקוב**, שסיפק את הסרטנים המקוריים למסיבת יום האתמול, **הרווק** הפלייבוי המושבע, **דני חסידוב**, שבא לראות בשקיעתו של אל נוסף.

הסביר האל, בהתנצלות: „מלכה ניצ־חה את כל התחיכות שעברתי, כי היא היחידה שאהבה אותי ממש."

שלמה נפרד מאשתו **יהודית**. בעצם, היא התחילה עוד הרבה לפני כן — אבל זה באמת כבר פרה־היסטוריה. אני אתרכז כאן רק בתקופה המודרנית.

בפרידתו מיהודית, למרבית ההפתעה, היה זה דווקא שלמה הצד התמים ב־עסק. טוב, נו, תמים יחסית. אשתו הת־אהבה בחבר הכי טוב שלו, הלכה אח־ריו למידבר ארץ לא נודעת.

השניים לא טרחו להתגרש: שלמה פשוט נפרד מאשתו בנשיקה, ארז את הפקלאות, ושכר לעצמו דירת־רווקים ב־עיר, שהפכה בסיס לגיחותיו, שהפכו מפורסמות ברחבי הארץ. כמדריך תיי־רות, יכול היה שלמה לבצע גיחות בכל מרחבי ישראל, תוך שהוא משלב עס־קים בתענוג.

תקצר היריעה לפרט את שמות כל הגיחות שלו. אולי אסתפק באחת ה־ידועות, התיירת הדנית היפהפייה **אולה אנרגרד**, שאחרי הרומן שלה איתו, מודיע לנערה זו שאני מוכן להתחתן איתה ולאפשר לה לצאת להונגריה."

כדי שביאטריס לא תחיה בהרגשה ש־היא נאלצת לקנות חתול בשק, מוסר סולימן בגילוי־לב גמור את פרטי מצבו המשפחתי: „אני אלמן," כותב הוא, „ו־יש לי ילדה שנמצאת אצלי אמי ואחיותי, מאז שהתאלמנתי. הן כבר הודיעו לי שהן בשום פנים ואופן לא מוכנות לוותר על הילדה, כי הן התאהבו בה מאוד.

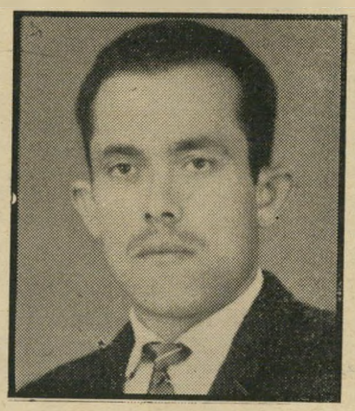

סולימן חאג'

כאשר שפכה היפהפייה בת ה־16, **ביאטריס שוורץ**, הידועה בעברית כ־ברכה שמעוני, את ליבה בפני לפני שבו־עיים (מחר אזיל דמעה — אולי! העו־לם הזה 1789) —ספק אם ציפתה לתוצ־אה שהגיעה אלי השבוע.

ספק אם ציפתה שמישהו בעולם ה־אכזר הזה אכן יחוש לעזרתה, בעקבות וידוייה, בו קבלה: „איש לא אהב אותי, כולם רק השתמשו בי."

אז מסתבר שיש לפחות אחד שמוכן, בעקבות הכתבה, גם לאהוב אותה, ולא רק להשתמש בה.

זהו **סולימן אחמד חאג'**, צעיר תושב נצרת, שגם אם איננו מוכר לי אי־שית, הרי תמונתו לפחות, ששיגר אלי, עושה רושם סולידי בהחלט. „קראתי את הטרגדיה של ביאטריס," כותב לי סולי־מן, מסגר ושרטט בניין מצליח בן 31 ו־165, „ובאמת נזדעזעתי מאוד. והנני

ביאטריס שוורץ

„אבקשך למסור את מכתבי זה לבר־כה," מסיים סולימן.

אני מוסרת, אם כן. ואם לדעתי שלי ברכה היתה שואלת, הרי שהיא היתה מעיינת במכתב זה בכובד ראש. ספק אם קיבלה הצעת עזרה כה נוגעת־ללב מאלפי פרפרי־הלילה הדיזיגנפיים שאפפו אותה מאז עמדה על דעתה.

נראה איך זה יתקדם.

נמצא גואל למסכנה

דו"ח מגאולה נוני

„קשה לי לתאר לך במילים את ההצ־לחה שלי כאן במינכן." אחרי פתיחה כזאת, אפשר שלא להיות מרותקת ז

הפתיחה, וההמשך, שייכים ל**גאולה נוני**, שעזבה אותנו, כפי שאתם זוכ־רים — מובן שאתם זוכרים — לפני כחודשיים, לאחר נישואיה ל**הייני לידר**, ויצאה לווינה מקום מגוריו. איך הגיעה אם כן מווינה למינכן? מעשה שהיה, כך היה, ואני מצטטת את העלמה עצמה:

„פתאום קיבלתי טלפון מ**עמוס מרוז** שאבוא אליו מייד לשחק שם, כי הכו־כבת שלו חלתה. ארזתי את הבת שלי, יצאתי למינכן, ותוך ארבעה ימים למדתי את הטקסט בגרמנית. מחיאות הכפיים ורקיעות הרגליים עם כל יציאה שלי — לא תאמינו. לא שמעתי כאלה באף הצגה שלי בארץ. היו לי כעשרה מסכים. בערב הראשון עמדתי פשוט על הבמה ובכיתי מהתרגשות."

וכדי לעשות את השימחה מלאה, נראה שגם חיי המשפחה עולים יפה. הייני, מסתבר מדברי גאולה, הוא היצור המק־סים ביותר שהכירה. „נכון שאהבתי כבר גברים אחרים," היא מסבירה לי, „אבל זאת היתה סתם אהבה."

היצור השני המקסים ביותר שהכירה, היא בתה, שאותה היא לוקחת איתה לכל מקום, ולא נפרדת ממנה לרגע. „כך שיש לי באמת הכל, הכל הכל, ואני נורא מאושרת."

ואם תרצו לראות זאת עין בעין, תוכ־לו לעשות זאת במרץ, כשהיא תגיע לארץ לכמה שבועות, לפני שתחזור שוב לווי־נה, אל הייני.

„לא היה ביניינו שום רומן"

זוכרים שסיפרתי לכם בשבוע שעבר (הלכה הדירה בעיקבות הכלה) על ה־רומן שנדלק בין מיליונר אמריקאי מסויים לבין **שושנה לוין**, עד לאח־רונה אשת יחסי הציבור של המרכז הישראלי לתכשיטים וידידתו של **יצחק ינוש**, מנהל הדיסקוטק במלון **רמת־אביב**? וכיצד בעקבות רומן זה, הש־ליכה שושנה את ינוש ממעונם המ־שותף, שהוא בעצם מעונו שלו?

איפה, לא דובים ולא יער, טוענת בתוקף שושנה הבלונדית, בעלת האף המתקרזל בחינניות אל על: „המיליונר הזה, **ג'ראלד ברונפמן**, (300 מיליון דולר) הוא בסך־הכל אחד המשקיעים במרכז לתכשיטים, ומאחר שאני הייתי אז אשת יחסי־הציבור של המוסד, הו־שאתי אותו בכמה הזדמנויות. אבל רומן? זה מגוחך. מעולם לא יצאתי איתו לבדי. כמה פעמים היה איתנו החבר שלי, ינוש, ובהזדמנויות אחרות היו איתנו גם חבריה אחרים."

אז איך בכל זאת נולד הרומן שלא נולד?

„זה הכל השמצה מכוונת של חבר טוב של ינוש, שניסה להתחיל איתי, ואני סילקתי אותו מביתי. ככה הוא ניסה עכשיו להתנקם בי."

כן, הבינות.

תלמידת בית־הספר שהפכה בן־לילה לדוגמנית הצמרת, מחלוננת:

„נהייתי בובה מלאכותית!"

בבוקר הגימנזיסטית בדרך לבית־הספר. ג'ינס פשוטים, חולצת בית־ספר אחידה. אלה השעות היחידות ביום בה יכולה בת ה־16 להמשיך באורח חייה הישן, למרות שגם בבית־הספר ניכר השינוי במעמדה.

היא זינקה כמטאור בשמי עולם הזוהר הישראלי. לפני חודשיים, היתה סתם תחיכה נוספת בים היפהפיות, גם אם מהבולטות בו. מאז בחירתה למלכת המים 1971, הפכו פני המדונה של איריס דוידסקו למפורסמות ביותר, החלו מכסות שערים בסיטונות. טובי צלמי ישראל מצלמים אותה, גדולי יצרני האופנה בארץ נאבקים על הזכות להיות מדוגמנים על־ידה בשבוע האופנה הישראלי. היא מוצפת הצעות לסרטים.

כל זאת — אחר הצהרים. בבוקר, ניתן לראות את הגימנזיסטית בת ה־16 רוכבת על האופניים לבית־הספר, לבושה ג'ינס מרופטים ונעלי התעמלות. אחר הצהרים, היא הופכת דמות, נהיית למלכת חברה, מאופרת בהידור ולבושה בגדי פאר — בין לצורכי צילומים, בין לצורכי ייצוג.

עד כאן — הצד האחד של המטבע. הצד השני, זוהר פחות.

זהו הצד שהפך את הנערה, שזכתה להגשמת חלומן של אלפי בנות גילה, לאיריס האחרת: נערה גבוהה ורזה, חיוורת ושקטה, בעלת חיוך רחוק ממאושר. בחדרה, המלא עד אפס מקום בבגדים, תכשיטים, שרשראות ותיקים מכל הגדלים והצבעים, היא נראית כצל של עצמה מימים עברו.

אין זה רק בגלל הדיאטה החמורה שהיא הטילה על עצמה (נכון שרזיתי ז״ היא מרימה את חולצתה, ומגלה את עצמות ירכיה הבולטות. „אני חיה רק על בשר כחוש וביצים. איזה צחוק. דווקא אני, שהייתי זוללת כמו חזיר.") מה שמציק לה, חמור מכל טורדת דיאטה. זהו סיפורה האישי, על החיים בצד השני של הזוהר:

כ תר מלכת המים, שזכיתי בו לפני כחודשיים, גרם לי את אחת האכזבות הקשות בחיי.

לא הכתר בעצמו, למעשה, אלא מה שבא בעקבותיו.

רציתי דווקא מאוד להיבחר. אולי יותר מכל דבר אחר בחיי המבוגרים. כדי להוכיח לעצמי שאני לא פחות מבנות אחרות. אולי זה נשמע אנוכי, אבל ככה זה. רציתי לחיות את חיי הזוהר, לא רק לקרוא על אחרות. רציתי להיות במרכז החברה.

והנה, כל מה שרציתי — התגשם. הכל. וכשזה התגשם, זה קילקל לי את כל החיים.

מאז הבחירה, קרו לי הרבה דברים. רבים — טובים. רבים יותר, וחשובים יותר — רעים.

איבדתי את כל החברות שלי. אחדות מפחדות שמאז הבחירה אני עסוקה עם אנשים חשובים, ולא באות יותר. אחדות מקנאות. וניתקו איתי את הקשר, מדברות עלי כל מיני דברים. קוראות לי פרפרית, ודברים כאלה.

*

א כל מה שאפילו עוד יותר גרוע — זה שאני עצמי השתניתי.

אני לא אני יותר. אני לא איריס. כל כמה שעות, אני מישהי אחרת. נהייתי בובה מלאכותית. כל היום אני נאלצת לחייך. מלכת המים. עבודה, וזוהר, וכסף, ועמדה של דוגמנית מפורסמת. אבל המחיר שעלי לשלם יקר מאוד. אולי יקר מדי.

אני צריכה לשחק את המלכה. אני חושבת פעמיים לפני שאני לובשת בגד. אני לא הולכת יותר לדיסקוטקים רגילים. פרחדת לאכול בידיים כשאני באיזה מקום ציבורי. אני כל הזמן רק חייבת. אם אני יוצאת לרחוב בג'ינס, מצביעים עלי ואומרים: „זאת מלכת המים זאת?"

אפילו בבוקר, בגימנסיה, זה לא אותו דבר. אמנם שם המצב טוב יותר, אבל אפילו שם אני לא אותה האיריס הישנה.

בערב איריס האחרת. לא עוד הגימנזיסטית החביבה. עתה, היא נערת החברה הזוהרת — מאופרת, מסורקת, לבושת מחלצות. כאן בשימלת־ערב מפוארת בצבע בז', שיובאה מבוטיק „ביבה" הלונדוני לתל־אביב.

השפתיים כואבות לי כבר מרוב חיוכים.

כמה שזה נמאס לי. להיות כל הזמן חייכנית ומנומסת לכל מיני אנשים, ואפילו כאלה שאני לא סובלת, רק בגלל שהמעמד החדש שלי מחייב.

כל הזמן אני נאלצת לעמוד על המשמר. פעם, יכולתי להתנהג בחופשיות בחברה. היום לרקוד בג'ינס, מחר להתלבש כמו ליידי. להתנהג כמו כל אחת אחרת. היו לי חברות, ולא דיברו עלי. יכולתי לעבור ברחוב בלי איפור, יכולתי ללכת יום אחד עם חייל, למחרת עם מישהו אחר. ואף אחד לא דיבר מילה.

הרווחתי הרבה מהזכייה שלי בתואר התנועות שלי אחרות. הכל עשוי ומלאכותי. אני מלכה.

גם בבית יש השפעה למצב הזה. אבי תמיד דאג בגללי. מאז הבחירה, דאגתו כפולה. הוא לא אוסר עלי ממש לעשות דברים, אבל הידיעה שלי שהוא ידאג מזה או מזה מגבילה אותי באופי־מזור.

*

א יזה צחוק הגורל זה. כל השנים אמרו לי תמיד כמה שאת יפה. לכי תעשי משהו. לכי להתחרות. זה היה נורא מחמיא.

נורא נעים לשמוע. והנה, כשהלכתי ועשיתי, מה שיצא מזה. אילו אנשים היו יודעים כמה זה קשה ומחייב להיות בעלת שם.

*

מ' שעזור לי, בתקופה הקשה הזאת, זה החבר שלי, אורי גלר. יש לי היום רק שניים שלושה אנשים שמכירים אותי באמת, והוא אחד מהם.

כמוני, גם הוא מפורסם, וגם הוא סובל ממיגבלות בחברה ובאפשרויות בילוי. רק איתו אני מצליחה להיות מי שאני. האיריס האמיתית. בלי התנהגות מחייבת. לפעמים

„כל כמה שעות אני מישהי אחרת. נהייתי בובה מלאכותית. כל היום אני נאלצת לחייך. הכל בגלל המעמד החדש שלי."

משלומפרת, לפעמים ילדותית, מתפנקת. יש לי הרבה דמויות, הרבה מצבי־רוח, ואני זקוקה להביע אותם — ולא רק את הדמות האחת שיצרו ממני.

עם אורי, אני מסוגלת לכך. רק איתו אני מסוגלת היום להינות מחוויות מסוג תפות.

הצרה שלי היא שאני יותר מדי יפה מכדי שיתעניינו בי ליותר מזה. אבל הרי יש בי יותר מאשר יופי. אני מסוגלת ליצור משהו אמיתי. להביע את עצמי על־ידי כתיבת ספר, למשל. אינני רוצה שיאהבו אותי בגלל שאני יפה, אלא בגלל שאני מישהו. נמאס לי שמצלצלים אלי ומזמינים אותי לכאן ולשם — אבל תמיד את מלכת המים. רק את מלכת המים. אני רוצה שאנשים יקנו ספר שלי, ולא עיתון עם תמונת־שער שלי.

אני אמנם רק בת 16, אבל הרבה מבוגרת מגילי. הייתי רוצה כבר למצוא לי שותף לחיים, ולהקים לי פינה חמה משלי. שיהיה בה באמת חם. בלי שום ריהוט יקר ופסלים

„הצרה שלי היא, שאני יותר מדי יפה מכדי שיתעניינו בי ליותר מזה. אבל הרי יש בי יותר מאשר יופי. אני מסוגלת ליצור משהו אמיתי."

שצריכים להיזהר שלא יישברו, אלא רק חום ונוחיות. כשיהיו לי ילדים, הם ייהנו מחופש מלא. אני אף פעם לא אכריח אותם לאכול בשעות קבועות.

הטקס היה חווייה גדולה בשבילי. ללא ספק. אבל אם הייתי צריכה לעבור אותו היום שוב, אינני חושבת שהייתי עושה זאת. עכשיו, שאני יודעת איך נראים החיים בצד השני של הזוהר, הייתי מוכנה לוותר עליהם.

אבל אי־אפשר להחזיר את הגלגל אחורנית. עכשיו, אשתדל להוכיח שאינני סתם פרפרית יפה. אוכיח שאני מישהי!

מלכת הכיתה

איריס בהפסקה, בחצר הגימנסיה. בחירתה למלכת־המים שינתה אפילו את החיים הפשוטים בביה"ס. גם בין חבריה וחברותיה לכיתה — אין המתח פג.

הגימנזיסטית

איריס בשיחה עם חברות לכיתה. בנעלי הקנבס המרופטות, המעיל הספורטיבי המגושם המכסה את גופה, והילקוט העמוס ספרים לעייפה, אין היא שונה מכל סטודנטית עמוסה אחרת הנמצאת בדרכה ללימודים בבית־הספר תיכון בתל־אביב.

הדוגמנית

שעות ספורות מאוחר יותר, נולדת איריס אחרת: זוהרת, הדורה, ומבוגרת בשנות אלף מאותה נערת בית־ספר. כאן: מדגמנת סראפאן בצבעי חום ובז', מעוטר רקמה ערבית, המיוצר בעזה ומשווק על־ידי בוטיק „ביבה" התל־אביבי. בחברתה: ידידה אורי גלר.

מספר 1791 שנה 36
שבת תשל"ב 29.12.1971 המחיר 2.00 ל"י

העולם הזה

רבקה זוהר

מכריזה בראיון בלעדי, מול גל השמועות על מנהגיה המשונים:

"אני לא משוגעת"